

เขตพัฒนาเศรษฐกิจร่วม

Joint Economic Development Zone

“เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม: ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งร่วมระหว่าง
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับประเทศไทย
ในมิติทางการค้า เศรษฐกิจและกฎหมาย”

“Joint Special Economic Zone: The Feasibility Study of
Joint Establishment between Lao PDR. and Thailand on
Trade, Economics and Legal Perspectives”

โครงการวิจัยร่วมระหว่าง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

Joint Research Project Between

Khon Kaen University and National University of Laos

สนับสนุนทุนวิจัย โดย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2560

Funding by the Office of the Committee on Higher
Education of Thailand 2017

หนังสือรวบรวมบทความวิจัยฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอในรายงานสืบเนื่อง
จากการประชุม (Proceedings) การประชุมวิชาการ ระดับชาติ ไทย-ลาว
© ลิขสิทธิ์ของของ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2017
พิมพ์ที่ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น

กองบรรณาธิการผู้จัดทำรายงานการประชุม

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ หัวหน้าโครงการ และ กองบรรณาธิการ
บดี บุชยายนันท์
ธีรวัฒน์ เจริญราษฎร์
อนุชา นิลประพันธ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ จากนอกมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ศักดิ์ดา ธนิตกุล	คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เวียงวิไล เทียงจันไซ	คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
อาไล โพนวิสัย	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
พรทิพย์ เพ็ชรศิริ	คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ผู้ประเมินบทความที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขา

ศักดิ์ดา ธนิตกุล	สาขา นิติศาสตร์
ช่อ วายุภักดิ์	สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารรัฐกิจ
ปณัฑพร เรืองเชิงชุม	สาขาธุรกิจ

มีบทความที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบัน 3 หน่วยงาน ได้แก่

คณะนิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ

จิณณะ ไชยรักษ์	ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รุ่งทิวา เสนามนตรี	ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปวีณา กาบิน	ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกันและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมายาวนาน ไม่ใช่เพียงแต่ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์เท่านั้น ทั้งสองประเทศยังมีความคล้ายคลึงกันทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่นอกจากนี้ การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนยังส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในมิติใหม่ ๆ ต่อไปในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษา และวิจัยเพื่อพัฒนาความร่วมมือทางวิชาการระดับอุดมศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน จึงได้สนับสนุนงบประมาณให้แก่ ศูนย์อาเซียนศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อดำเนินโครงการวิจัยในหัวข้อ “ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว” ซึ่งการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการดังกล่าวประกอบด้วยการจัดสัมมนา ณ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จำนวน 1 ครั้ง และ ณ ประเทศไทย จำนวน 1 ครั้ง รวมทั้งการตีพิมพ์และเผยแพร่งานวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่ได้รับจากนักวิจัย และผู้เข้าร่วมโครงการนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพิจารณาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว ซึ่งจะนำไปสู่การขยายความร่วมมือในมิติด้านเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างสองประเทศในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
รายงานวิจัย	10
มิติด้านการค้า	21
ฝ่ายไทย	
ธีระวัฒน์ เจริญราษฎร์	23
นารา กิตติเมธีกุล	31
ฝ่าย สปป. ลาว	
Alay Phonvisay	43
มิติด้านเศรษฐกิจการเมือง	53
ฝ่ายไทย	
บดี ปุชยายนันท์ และ อนุชา นิลประพันธ์	55
มิติด้านกฎหมาย	121
ฝ่ายไทย	
พรทิพย์ เพ็ชรศิริ	123
ฝ่าย สปป.ลาว	
Lengsack Bounthalath	139
ดารณี แสงนิล	
รายงานการสัมมนา ครั้งที่ 1	153
รายงานการสัมมนา ครั้งที่ 2	161
ภาคผนวก	183
รายงานการประเมินผล ครั้งที่ 1	185
รายงานการประเมินผล ครั้งที่ 2	190
ภาพกิจกรรม ครั้งที่ 1	195
ภาพกิจกรรม ครั้งที่ 2	197
คณะนักวิจัย	199

บทสรุปผู้บริหาร

ในการประชุมสัมมนาเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษครั้งแรกและครั้งที่สอง ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครเวียงจันทน์ และที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคายนั้น มีผู้ทรงคุณวุฒิทั้งฝ่ายสปป.ลาวและไทย เข้าร่วมหลายท่าน อาทิเช่น ท่านบุญทะวี สีสุพันทอง อธิบดีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแผนการและการลงทุน สปป.ลาว นายรัชชัย เสงประเสริฐ รองประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย Mr.Tee Chee Seng, General Manager, Savan Park Savannakhet ส่วนนักวิชาการนั้น เป็นผู้นำทางวิชาการในระดับคณบดี หัวหน้าภาควิชาที่เกี่ยวข้อง และนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการค้า เศรษฐกิจ-การเมือง และ กฎหมาย

ผลการสัมมนาครั้งที่หนึ่ง

แม้จะเป็นการสัมมนาเป็นครั้งแรก แต่ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมการสัมมนาที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติ นครเวียงจันทน์นั้น ไม่ปฏิเสธแนวความคิดเรื่องการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันระหว่างไทย-ลาว อาทิเช่น ท่านอธิบดีรัฐมนตรีบุญทะวี ได้พูดถึงเขตเศรษฐกิจแบบพิเศษในสปป.ลาวว่า ได้เริ่มต้นมาก่อนที่ประเทศไทยจะลงมือสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งน่าจะเป็นตัวอย่างที่นักวิชาการจะนำมาศึกษาวิจัยได้เป็นอย่างดี ดังนั้น หากนักวิจัยของโครงการนี้ สามารถยึดเอาประสบการณ์ และความรู้ที่ สปป.ลาว ได้สั่งสมมาก่อนแล้ว นำมาใช้เป็นพื้นฐานของงานที่ได้ทำร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวและมหาวิทยาลัยขอนแก่น และการที่ทั้งสองฝ่ายทำวิจัยร่วมกันเพื่อจะหารูปแบบของเขตเศรษฐกิจประเภทที่พิเศษมากขึ้นกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีมาแต่เดิม เพื่อนำมาใช้ร่วมกันระหว่างสองประเทศ เป็นเรื่องที่น่ายินดีและน่าจะได้ผลงานที่นำไปปฏิบัติได้

หัวข้อเรื่องที่สัมมนากันเป็นเรื่องแรกนั้น เป็นเรื่องของข้อโต้เปรียบในสภาพทางภูมิศาสตร์ การมีพรมแดนไทย-ลาว ร่วมกัน ถือว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อที่จะใช้ร่วมกันได้สะดวก และประหยัดทรัพยากร หากแต่การกำหนดเส้นแบ่งบนแผนที่เขตแดนเท่านั้นที่ทำให้การทำงานร่วมกันนั้นลำบากขึ้นโดยไม่จำเป็น โครงการวิจัยร่วมเป็นการหาทางออกจากวังวนของการยึดมั่นในเขตอำนาจอธิปไตยของรัฐ ซึ่งไม่น่าจะเกิดจากความจำเป็นของผู้คนหรือนักลงทุน แต่น่าจะเป็นความต้องการของฝ่ายอำนาจรัฐมากกว่า

ในความเป็นจริงของพื้นที่ชายแดนนั้น คนไทยอีสานกับคนลาวเวียงจันทน์ และสะหวันนะเขตนั้น ลำดับญาติกันได้ และถึงแม้จะนับญาติกันไม่ได้ ก็สืบทอดวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่เหมือนกัน ดังนั้นการจะสร้างบ้านสร้างเมืองร่วมกัน ไม่น่าจะเป็นเรื่องพันวิสัย ครั้งนี้วิทยากรต้องการเห็นความเป็นหนึ่งเดียวกันของประเทศทั้งสอง และในที่สุดนั้นก็น่าจะไปได้ไกลกว่าการดำเนินการทางวิชาการอีกระดับหนึ่ง คือระดับนำงานวิจัยไปปฏิบัติจริง

ผู้เข้าร่วมสัมมนาอภิปรายด้วยความเชื่อมั่นว่า ต่อจากนี้ไปเราจะก้าวไปสู่ประเทศที่เรียกว่าเป็นประชาคมอาเซียนร่วมกัน ซึ่งไม่น่าจะเป็นเรื่องยาก แนวคิดที่น่าเสนอในครั้งนี้อยู่ในกรอบแนวคิดที่ว่า ความเป็นประชาคมที่แท้จริงต้องไปได้ไกลกว่าการมีขอบเขตของประเทศขวางกั้นเขตพิเศษหรือเขตเฉพาะ มีความหมายลึกซึ้งมาก ซึ่งเพียงแต่ชื่อคงไม่ได้ช่วยอะไรมากนัก การปฏิบัติและสิ่งที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษต่างหากที่ทุกฝ่ายต้องการ

เรื่องที่สัมมนากันต่อมาคือเรื่องชื่อของเขตที่ได้ศึกษา การมีชื่อเรียกนั้นสำคัญหรือไม่ ตามปกติการตั้งชื่อเรียกมิได้หลากหลาย และจากการค้นคว้าพบว่าเรื่องชื่อเขตนี้ ทาง สปป.ลาว จะมีชื่อเรียกหลายชื่อด้วยกัน แต่ละชื่อ

ก็จะทำหน้าที่ตามเขต ที่เรียกชื่อต่างกันไปเพราะมีความต้องการที่จะให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้น ที่แตกต่างกัน แต่ที่จำเป็นที่สุดคือความต้องการให้มีการลงทุนเกิดขึ้น เพราะถ้าไม่มีการลงทุนก็ไม่ว่าจะมีเขตเศรษฐกิจพิเศษไปเพื่ออะไร

การวิจัยพบว่าในประเทศต่าง ๆ เช่น จีนหรืออินเดีย ต่างมีเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเช่นกัน ส่วนในประเทศพัฒนาแล้วบางแห่งอาจมีเขตเศรษฐกิจพิเศษได้และเชื่อว่า มีความต้องการในเรื่องนี้ด้วยเช่นกัน เพราะในหลายประเทศยังมีเขตท้องถิ่นที่ต้องพัฒนาอยู่ด้วยการตั้งเขตพิเศษเพื่อสนับสนุนกิจกรรมบางประเภท จึงเป็นเรื่องที่ปฏิบัติกันอยู่เสมอมา

งานที่นักวิจัยได้ดำเนินการมานี้ ถ้าจะเรียกว่าเป็นการศึกษาวิจัยเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนร่วม เห็นว่าจะสร้างความน่าสนใจได้มาก เพราะใน สปป. ลาว ก็จะใช้เรียกชื่อเป็นสองแบบคือเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ แต่ทั้งไทยและสปป.ลาว ยังไม่ได้รับริเริ่มการจัดเขตร่วมกัน

เมื่อตั้งคำถามว่า มีความพยายามที่จะริเริ่มทำเขตพิเศษร่วมกันอยู่บ้างไหม นักวิจัยพบว่ามีความพยายามอยู่เช่นกัน เพราะสิ่งที่ สปป.ลาวและไทยมีความต้องการคล้ายกัน คือการสร้างประชาคมที่มีความก้าวหน้า มีคนที่เข้ามาอาศัยที่มีความรู้ มีทักษะ ความชำนาญ และต้องการเข้ามาในเขตพิเศษเพื่อที่จะสร้างสิ่งใหม่ มีความต้องการให้คนรุ่นใหม่เข้ามาสร้างกิจการใหม่รวมทั้งเข้าอยู่อาศัยอย่างถาวร แต่ที่ริเริ่มทำกันไม่ได้ในขณะนี้เพราะไม่มีการเปิดช่องทางให้ จึงจำเป็นที่ทั้งสองประเทศต้องสร้างพื้นที่ให้กับคนรุ่นใหม่ที่อยู่อยากจะเริ่มต้นการพัฒนา มีโอกาสเข้ามาดำเนินการได้ ยกตัวอย่างเช่นในประเทศอินเดียหรือสหรัฐอเมริกา ได้เปิดพื้นที่ว่างให้คนรุ่นใหม่เข้าสร้างกิจการ โดยไม่ถูกขัดขวางและไม่ถูกกีดกัน จนประสบความสำเร็จในที่สุด

โจทย์วิจัยจึงเริ่มต้นด้วยคำถามว่า ลาว ไทย ร่วมกันสร้างโอกาสเช่นนั้น จะได้หรือไม่ คำตอบนั้นคือ มีความเป็นไปได้ หากได้ริเริ่มจัดตั้งเขตพิเศษที่มีการดูแลแบบกึ่งรัฐบาลกึ่งเอกชน ซึ่งอาจหมายถึงการตั้งเป็นองค์กรเข้ามาดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกัน โดยที่ไม่ต้องใช้ภาครัฐบาลของทั้ง สปป.ลาว หรือไทยให้เกิดความยุ่งยากและเป็นที่แคลงใจของนักลงทุน

หน่วยการปกครองของเขตใหม่นี้ ควรจัดให้มีขึ้น และคงอยู่ได้บนหลักการที่กำหนดให้บรรดาประชากรที่อยู่ในพื้นที่นั้นพึงพอใจ และองค์กรอาจมีอำนาจดูแลทุกเรื่องที่ทำเป็น ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้น เหมือนการปกครองท้องถิ่นภายในประเทศรูปแบบหนึ่งที่มีความเป็นประชาธิปไตยภายใน ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นส่วนของประเทศสองประเทศแต่ใช้ชื่อร่วมกัน เช่น “เขตพัฒนาฯ ร่วม ไทย-ลาว” ส่วนผู้เข้าร่วมสัมมนาจะเห็นด้วยอย่างไรหรือไม่ นั้น และจะมีรายละเอียดที่ลึกซึ้งแค่ไหน เพียงไรนั้น คงเป็นเรื่องใหญ่อีกเรื่องหนึ่ง ในระยะต้นนี้เป็นคงเป็นเพียงแต่การเสนอแนวความคิด และหลักการที่น่าจะเป็นให้ชัดเจนเสียก่อน

ผลการสัมมนาครั้งที่สอง

การสัมมนาครั้งที่สองนั้นจัดขึ้นที่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

การสัมมนาในครั้งนี้เป็น การติดตามผลและนำข้อมูลเบื้องต้น มาวิเคราะห์ และนำเสนอที่ประชุม ผู้เข้าร่วมสัมมนาในครั้ง นี้ ส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการ และมีฝ่ายปฏิบัติเข้าร่วมอภิปรายให้ความคิดเห็นด้วยเช่นกัน

การสัมมนาสรุปผลได้ว่า พื้นฐานทั่วไปสำหรับเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นเรื่องที่อยู่กันมานานมากแล้ว และก็มีมักจะพูดถึงกันเป็นประจำ ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้าน สำหรับประเทศไทยนั้น มีผู้แทนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ถือเป็นตัวขับเคลื่อนของเรื่องนี้เข้าร่วมอยู่ด้วย ส่วนความรู้เรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั้งสองประเทศมีมาน้อยแค่นั้นนั้น ยอมรับกันว่ายังอยู่ในระหว่างประเมิน พอสรุปได้เพียงว่า ความรู้ความเข้าใจ

ของสองประเทศยังมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควรโดยปกติแล้วต่างฝ่ายต่างทำเขตเศรษฐกิจพิเศษของตัวเอง ปัญหาจึงเกิดขึ้นเพราะการที่ต่างคนต่างทำ เมื่อต่างคนต่างสนับสนุนเรื่องที่ดินรับผิดชอบ การประสานเชื่อมโยงระหว่างกันย่อมมีน้อยลง เพราะต่างก็หาผลสัมฤทธิ์ให้ตนเอง หากในความเป็นจริงทั้งสองฝ่ายสามารถเชื่อมประโยชน์กันได้ การแก่งแย่งนักลงทุนน่าจะลดลง ดังนั้นฝ่ายที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษา เช่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาของไทยจึงได้มอบทุนการศึกษาวิจัยนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเป็นโครงการที่ทำการศึกษาร่วมกันทั้งสองฝ่าย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นตัวอย่างที่ดีของการทำกิจกรรมทางวิชาการร่วมกันที่ได้ประโยชน์กับทั้งสองประเทศ การที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย มีความสัมพันธ์อันดีกับมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว ได้การทำวิจัยร่วมกัน ซึ่งถือเป็นเกียรติอย่างสูงสำหรับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ร่วมงานกันกับนักวิจัยอันดับหนึ่งของ สปป.ลาว ซึ่งโอกาสเช่นนี้หาได้ยาก โดยที่การสัมมนาได้ทำมาแล้วถึงสองครั้ง ครั้งแรกจัดสัมมนาที่เวียงจันทน์เพื่อทดลองกระแสดูว่า แนวคิดที่จะทำเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนั้น ความเป็นไปได้มากน้อยเพียงไร ในครั้งนั้นเริ่มได้ข้อมูลมากมาย ส่วนข้อมูลที่ได้มานั้นมีทั้งในทางบวกและทางลบ ซึ่งนักวิจัยได้นำข้อมูลนั้นมาวิเคราะห์ เมื่อวิเคราะห์เสร็จเรียบร้อยแล้ว ได้นำมาใช้ในการสัมมนาครั้งที่สองนี้ การสัมมนาครั้งนี้นักวิจัยมองเห็นภาพค่อนข้างชัดเจนแล้ว และลงความเห็นกันว่าเรื่องนี้เป็นแนวคิดที่สำคัญและเป็นสิ่งที่ เรียกได้ว่าเป็นนวัตกรรม ในภาษาลาวอาจเรียกว่าเป็นความคิดเกิดใหม่ ความคิดเกิดใหม่ที่ว่านี่คือ ถ้าเราเชื่อมเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันได้ จะทำให้เกิดประโยชน์กับทั้งสองประเทศมากกว่าประเทศเดียว นักเศรษฐศาสตร์ นักพาณิชยศาสตร์ นักรัฐศาสตร์ และนักกฎหมาย ช่วยกันคิดแล้วว่าจะทำกันไปตลอดรอดฝั่งได้หรือไม่ และจะทำกันอย่างไรจึงจะได้ผลดี

บัดนี้สรุปผลได้แล้วว่า การทำเขตเศรษฐกิจร่วมกัน คือสิ่งที่นักวิจัย ทั้งไทยและลาว คิดว่าเป็นไปได้ และได้กำหนดเขตที่น่าจะเริ่มต้นได้ก่อนไว้ เสียในขั้นนี้ แม้ออนแรกจะยังไม่แน่ใจว่า จะกำหนดเขตใดและจะเริ่มเมื่อใด เพราะในครั้งแรกเมื่อเริ่มพูดถึงนครหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงและเป็นนครที่ใหญ่ที่สุดของ สปป.ลาว ถ้าคิดเอาจังหวัดหนองคายเป็นตัวเชื่อม ก็เกิดข้อครหาขึ้นว่า หนองคายเป็นจังหวัดเล็ก ๆ จังหวัดหนึ่งเท่านั้นเอง เมื่อเทียบกับนครหลวงเวียงจันทน์แล้ว และเขตเศรษฐกิจในเวียงจันทน์ นั้นเองมีอยู่หลายเขต จะเอาอะไรมาเชื่อมกับหนองคายที่แม้จะได้รับการ กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษฝ่ายไทย แต่ยังไม่ได้เริ่มการพัฒนาที่เห็น เป็นรูปธรรมชัดเจน จึงมีความคิดใหม่ว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นอย่าใช้คำว่าจังหวัด หรือคำว่านครหลวงเลย เพราะจะเป็นปัญหาในทางรัฐศาสตร์มากกว่า และ จะเกิดปัญหาว่า อยากจะเริ่มต้นก็เริ่มไม่ได้เพราะติดปัญหาเรื่องชื่อเขต ที่ไม่สอดคล้องกันเสียแล้ว เพราะฉะนั้นก็เลี่ยงการใช้ชื่อเป็นเขตจังหวัด แต่กำหนดให้เป็นเรื่องของโซนเศรษฐกิจจะสะดวกกว่า

นักวิจัยเสนอว่า เมื่อกิจกรรมหลักที่จะเชื่อมต่อกันได้ระหว่าง เวียงจันทน์กับหนองคาย คือการคมนาคม ซึ่งการคมนาคมนั้น มีความเป็นไปได้สูงมากเพราะรัฐบาลไทยประกาศให้ จังหวัดหนองคายเป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษโดยเฉพาะในเรื่องของการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistic Hub) ในเรื่องของการคมนาคมขนส่ง ซึ่งการเชื่อมต่อในเรื่องนี้ทำได้แน่นอน และ ทางสปป.ลาว ก็มีเขตสำคัญอยู่เขตหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันบ้าง แม้จะไม่ค่อยรู้ กันแพร่หลายนัก คือสถานีรถไฟท่านาแล้ง ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากสถานีหนองคาย เพียงแต่ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ไปเพียงระยะทาง 3.50 กิโลเมตร เป็นสถานีรถไฟแห่งแรกของประเทศลาวที่สร้างขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ระหว่างประเทศของไทย-ลาว เพื่อใช้ในการขนส่งสินค้า และผู้โดยสาร ที่จะเดินทางเข้าออก ไทย-ลาว

ท่านาแล้งเป็นสถานีรถไฟของสปป.ลาว ตั้งอยู่บ้านดงโพสี หนาดทรายฟอง นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศลาว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดการเดินรถไฟระหว่างไทย-ลาว เป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2552 ซึ่งในอนาคตอันใกล้ จะมีการขยายเส้นทางเพิ่มขึ้นอีก 9 กิโลเมตร เพื่อเดินรถไฟได้ถึงใจกลางนครเวียงจันทน์ นักวิจัยจึงเสนอให้พัฒนาเขตเชื่อมต่อให้เป็นโซนเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบใหม่ โดยเชื่อมต่อกับสถานีรถไฟท่านาทาของหนองคาย ซึ่งต่อไปภายหน้าสถานีรถไฟนาทานี้จะเป็นสถานีที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นจุดรวมสินค้าทั้งหลายในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เมื่อสินค้ามารวมกันที่นี่การใช้รถไฟกระจายสินค้าทั้งหลายไปสู่ทั่วประเทศก็ได้รับความสะดวกอย่างยิ่ง นี่คือความคิดของฝ่ายไทยในครั้งแรก และรัฐบาลไทยได้ออกประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษเรียกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย ซึ่งหมายความว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายมีสถานะทางกฎหมายแล้ว นักวิจัยจึงเสนอได้ทันทีว่า ถ้าไทยทำสถานีหนองคายและบริเวณใกล้เคียงให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistic Hub) ทำไมสปป.ลาว จึงไม่เปิดสถานีท่านาแล้งเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistic Hub) แล้วเชื่อมกันให้เป็น “เขตพิเศษศูนย์กลางโลจิสติกส์ร่วมไทยลาว นาทา-ท่านาแล้ง” (Joint logistic hub Thai- Lao NaTa – Ta Na Lang) นักวิจัยศึกษาแนวคิดนี้ว่าสมเหตุสมผลมากกว่าที่เขตอื่น แม้รายละเอียดอื่น ยังไม่มีตัวเลขให้ศึกษามากนัก แต่ในทางภูมิศาสตร์แล้วในเรื่องของระยะทางน่าจะดีกว่าที่อื่น เพราะโครงสร้างพื้นฐานทางรางน่าจะดีที่สุด แต่จะสร้างเสริมเพิ่มต่ออะไรคงต้องศึกษากันอีกมาก

อีกเขตที่นักวิจัยร่วมศึกษาไปแล้วนั่นคือเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว ที่มีชื่อเรียกว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยเช่นเดียวกัน เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโนนั้นพัฒนาไปมากแล้ว และสร้างเป็นเขตนิคม อุตสาหกรรมมากกว่าที่จะเป็นอย่างอื่น ปัญหาจึงมีอยู่ว่า ถ้าฝ่ายไทยตั้งเขต เศรษฐกิจพิเศษที่มุกดาหารให้มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเขตสะหวันเซโน จะมีประโยชน์กับฝ่ายใด คำตอบคือ ไม่น่าจะมีประเทศใดได้ประโยชน์สูงสุด เพราะนักลงทุนจะเลือกไปลงทุนที่สะหวันเซโนหรือที่มุกดาหารก็ขึ้นอยู่กับว่าเขตใดให้ประโยชน์สูงกว่า แน่แน่นอนว่าแต่ละเขตย่อมมีข้อเสนอที่จูงใจ นักลงทุนที่น่าจะดีกว่า เขตสะหวันเซโนจะให้สิทธิพิเศษมากขึ้นไปอีก ส่วนมุกดาหารก็จะเอื้อประโยชน์ให้ได้มากกว่ามุกดาหารก็อาจทำได้ เมื่อต่างฝ่ายต่างแข่งกันให้ ก็เปรียบเสมือนทุกคนเดือนเนื้อของตัวเองมากขึ้นเรื่อยๆ เท่ากับไม่ได้อะไรออกเลย นอกไปเสียจากจะเอาชนะคะคานกันเอง นักวิจัยสำรวจความต้องการของฝ่ายภาคเอกชนโดยเฉพาะนักลงทุนแล้ว ต่างก็ได้รับคำตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า การแข่งขันสร้างข้อเสนอไม่น่าจะเป็นประโยชน์เพราะคงไม่มีความยั่งยืน เขตเศรษฐกิจเองคงเลี้ยงตัวเองไม่ได้ การสร้างเขตเศรษฐกิจที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันน่าจะเป็นประโยชน์กับ ทุกฝ่ายมากกว่า ซึ่งนักวิจัยจึงได้รายงานผลการวิจัยออกมาว่า สะหวันนะ เขตกับมุกดาหารถือเป็นอีกเขตร่วมได้อีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เรียกกันว่า เป็น “เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมแบบเกื้อหนุน” (Joint Special Complementary Economic Zone) โดยที่สะหวันนะเขตนั้นพัฒนาเป็น เขตอุตสาหกรรมของ สปป.ลาว มานานแล้ว มีนักลงทุนต่างชาติมาลงทุน ทางด้านการผลิตแบบอุตสาหกรรมอยู่มาก ส่วนเขตมุกดาหารของไทยนั้น อาจยังไม่พร้อมเรื่องเขตการผลิตทางอุตสาหกรรม และถ้าจะพัฒนาเป็นเขต อุตสาหกรรมถือว่ายังขาดโครงสร้างพื้นฐานทางอุตสาหกรรมอีกมาก

การทำเขตพัฒนาร่วมกันกับสหพันธรัฐเวียดนามนั้น ฝ่ายไทยคงต้องส่งเสริมการค้าบริการ เช่น โรงพยาบาล โรงแรม โรงเรียนสำหรับบุตรหลานนักลงทุน สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ธนาคาร และสถาบันการเงิน และที่ขาดไม่ได้คือสถาบันการศึกษาวิจัย และฝึกอบรมทางเทคโนโลยี ซึ่งฝ่ายไทยน่าจะมีความได้เปรียบทางฝ่ายสปป.ลาวอยู่ และฝ่ายเอกชนที่มาลงทุนในเขตสหพันธรัฐเวียดนามนั้น ยอมรับว่ารัฐบาลลาวยังให้ความช่วยเหลือด้านการค้าบริการเพื่อเสริมการอุตสาหกรรมการผลิตได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการปัจจุบัน ดังนั้นเขตเศรษฐกิจร่วมแบบเกื้อหนุน (Joint Special Complementary Economic Zone) ย่อมเข้ากับบริบทของ สหพันธรัฐเวียดนามและมุกดาหารได้ดีที่สุด

สุดท้ายนี้ ทางฝ่ายนักวิจัยร่วมไทย-ลาว เชื่อมั่นว่า โครงการเขตพัฒนาเศรษฐกิจร่วม ไทย-ลาว หรือ ลาว-ไทย น่าจะได้รับการสนับสนุนและสานต่อให้มีการปฏิบัติจริงในระยะเวลาอันใกล้

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ
หัวหน้าคณะผู้วิจัย

Translation of Executive Summary*

The two seminar conducted recently on the topic of “Special Economic Zone”, the first seminar was held at the National University of Laos in Vientiane and the second at Nong Khai Campus, Khon Kaen University, had the distinguished presence of several experts from Laos and Thailand such as Mr.Boontawee Srisupanthong (Former deputy minister of the Ministry of Planning and Investment, Lao PDR., Mr.Thawatchai Hengprasert (Vice Chairman of the Federation of Thai Industries) and Mr.Tee Chee Seng (General Manager, Savan Park Savannakhet). Besides them, a significant number of academic leaders from the relate fields such as the deans, the head of related departments and the researchers who specialize in trade, economics - politics and law participated in this seminar as well.

The first seminar

Even though this was the first seminar, the experts who attended this seminar at the National University of Laos in Vientiane did not deny the idea of creating a Joint Special Economic Zone between Thailand and Laos. Mr.Boontawee, the former deputy minister talked about the Special Economic Zone in Laos that it has already been created before Thailand. Therefore, it is advantageous for Thai researchers to learn and apply the model, experience and knowledge of the previously existing information and use it as a basis for the work between

the National University of Laos and Khon Kaen University. The collaboration of doing research together between Laos and Thailand will allow both countries to find more specialized types of economic zones than the original one for mutual benefit.

The first topic of the seminar was the “Geographic Advantage”. Sharing the common border between Thailand and Laos exhibits the possibilities to create reliable infrastructure in order to be easily shared and also save the resources. However, setting of artificial boundaries or borders on the map makes it unnecessarily hard to work together. This collaboration research project seeks out the end of the adherence to state sovereignty which is not in accordance to the needs of people or investors but it seems to be more in accordance to the needs of the state power.

In fact, Isaan people living at the border of Thailand and Lao people living on the other side of the border in Vientiane and Savannakhet are just like relatives. They inherit the same cultures and traditions, so it is possible to collaborate to build our countries together. This time, the participants were eager to see the unification of both countries and hope that we can finally go far beyond the academic level. This project should be practical.

The participants discussed with confidence that from now on, it is not likely to be difficult for our countries to be representing at the ASEAN Community together. The concept

presented at the seminar was “The true community must go beyond the boundary of the nation”. Special Zone or Specific Zone has a very deep meaning but the practice to reap the benefit of the Special Economic Zone are what both countries need.

The next topic of the seminar was the name of the district studied. Is the name important? Normally, naming has variety on the other side. According to the research, it was found that in Laos, the zones are named differently and each name serves different responsibility depending on its zone. The names vary depending on the needs and expectations of each zone that are different. However, the most necessary expectation usually correlates to the demand of investment. If there is no investment, the Special Economic Zone is useless.

The research showed that in several countries such as China or India there are Special Economic Zones which serve as a development tools. In some developed countries, they also have these Special Economic Zone because they need these kind of zones in some local areas which need to be developed. Thus, setting up a Special Zone to support certain activities has been done universal.

The research that has been conducted is named as the study of the “Joint Border Special Economic Zone” which is in itself very interesting. In Laos, zones are named as the “Special Economic Zone” and the “Exclusive Economic Zone”. However,

neither Thailand nor Laos has initiated the joining of zones for mutual benefit.

When searching answers to question like if there has been any effort to initiate the Joint Special Zones, the researchers have found that the efforts are underway as Laos and Thailand have similar needs. We need a progressive community with knowledgeable and skilled people to live in the Special Zones in order to create new activities. We need new generation to be permanent residents in order to create new businesses. However, the initiative could not be taken at this stage because there is no window of opportunity provided. Hence, it is important that both countries create the space and provide the opportunity for new generations who want to start the development. In India or the United States of America, there is the start-up space for new generation to run their own business without any obstructions until they finally succeed. As a result, the research question begins with “Can Laos and Thailand create such an opportunity?” The answer is that it is possible if the Special Zone is created under the state-integrated administration. This means to setup an organization to oversee the Special Economic Zone without the stringent requirement of the government from both countries in order to facilitate the smooth flow of trade and reduce the complication and confusion of investors.

different. Normally, each side has its own Special Economic Zone; therefore, the problem occurs as each side serves only its own responsibility. There is less collaboration as each country finds its own self-achieved solutions to their problems and benefits to competition and differences can be reduced with mutually beneficial solutions. Thus, to support this objective, the department in Thailand responsible for education such as the “Office of the Higher Education Commission of Thailand” has provided research scholarships to facilitate joint projects.

This study is a good example of collaborative academic activities benefiting both the countries. Nong Khai Campus Khon Kaen University has a good relationship with the National University of Laos and conduct a joint research which is a great honor for the researchers of Khon Kaen University to collaborate with the top researchers in Laos. As stated earlier that the seminar has been arranged twice. The first seminar was held in Vientiane to investigate if it was possible to create a Joint Special Economic Zone. From the first seminar, there was a great deal of positive and negative information that was exchanged in a cordial environment. The researchers analyzed the information data from the first seminar and used the same to present in the second follow-up seminar. Now, the researchers can clearly see that this is an important concept which can be called a new “Innovation”. In Laos, it may be simply called a new-borne idea. The idea is that if we can join the Special Economic Zones

together, it will bring benefit to both countries. Therefore, the economists, traders, politicians, scientists and lawyers from both sides have begun to discuss on how to do it in order to make it the most effective combined zone.

It can be said at this juncture that creating a “joint economic zone” is believed to be possible for both Thai and Lao researchers. Although, the area has been tentatively set up at this stage, it was not confirmed where and when as yet. When this topic was first discussed, Nong Khai and Vientiane were thought to be joined. However, Nong Khai is a small province of Thailand which does not have any connecting activities comparing to Vientiane which is the largest capital city and has its own variety of economic zones. Although Nong Khai was designated as a “Special Economic Zone” of Thailand, it has not been obviously developed because of its small size and less known name when compare to Vientiane which sounds to be much more influential. In according to this, the word “capital” and “province” are avoided as it may cause a problem with their deep meaning in politics; therefore, the word “economic zone” is used to label the specific zone instead.

Researchers proposed that the main activity of connectivity between Vientiane and Nong Khai is transportation. It is highly possible to achieve connectivity because Thai government announced that Nong Khai is a Special Economic Zone, especially in term of being a logistics transportation hub

in the future and the connection in this aspect can be certainly created. In Laos, there is an important area which is not widely well-known called Tha Na Lang railway station. It is the first railway station of Laos which was built in accordance with the International Economic Development Plan of Thailand - Laos. This rail link is used to transport goods and passengers between Thailand and Laos. This station is not far from NongKhai railway station in Thailand; just 3.50 km after crossing the Thai-Laos Friendship Bridge at the border.

Tha Na Lang is a railway station of Laos located in Ban Dong Pho Sri, Had Sai Fong, in Vientiane, Laos. Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn was the chief guest for the inaugural opening ceremony of the Thai-Laos Railway for the first time on March 5, 2009. In the near future, there will be a 9 km expansion of the route to reach the center of Vientiane. As a result, the researchers proposed the development of this zone to be a new “Joint Special Economic Zone” which connects to Nata railway station in Nong Khai. In the future, Nata railway station will be crucial hub for the products of Thailand, especially from the Northeast. When the goods are delivered to this hub, the rail freight can make it convenient to deliver goods throughout Thailand. Since Thai government announced that Nong Khai is a Special Economic Zone called Nong Khai Special Economic Zone, it means that this zone has legal status. Consequently, the researchers took the opportunity

that competing to create offers is unlikely to be beneficial as the economic zone will not be self-sustaining. Therefore, creating a mutually supportive economic zone would be more beneficial to both countries. The researchers have reported the results that Savannakhet and Mukdahan are to be established as another interesting joint zone which is to be called “Joint Special Complementary Economic Zone”. Savannakhet which has been developed as an industrial estate for several years provide a chance for a great number of foreign investors to invest in industrial production. On the other hand, Mukdahan may not be ready for industrial production because it lacks industrial infrastructure which is needed to be improved further. To develop the joint zone with Savannakhet, Thailand needs to promote trade in service industry such as hospitals, hotels, schools for investors’ children, recreation, banking and financial institutions. Moreover, the research and technology training institute is indispensable. All of these sectors will make Thai zone have a comparable advantage to Laos’. The private sector investing in Savan Seno admitted that the Lao government did not provide enough assistance to trade in service in order to meet the current needs in the aspect of industrial production. Therefore, “Joint Special Complementary Economic Zone” is more suitable for both Savan Seno and Mukdahan under the present circumstances.

มิติทางการค้า

TRADE PERSPECTIVE

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว สามารถเกิดขึ้นได้ด้วยกลยุทธ์ส่งเสริมการค้าลงทุน การท่องเที่ยวและการบริการต่าง ๆ ให้นำไปสู่การจ้างงาน สร้างรายได้และการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนั้นควรมีการดำเนินการ โดยรัฐบาลของประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) และ/หรืออยู่ภายใต้การมีส่วนเกี่ยวข้องระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลท้องถิ่น ทั้งนี้รัฐบาลของทั้ง 2 ประเทศ จำเป็นต้องชักจูงให้องค์กรระหว่างประเทศ อาทิเช่น ธนาคารเพื่อพัฒนาเอเชีย (ADB) ธนาคารโลก (World Bank) และองค์กรระหว่างประเทศอื่น ๆ เข้ามาลงทุนในสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม เพื่อให้เอื้อต่อภาคเอกชนได้เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม นอกจากนี้ควรมีการพัฒนากระบวนการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window และการดำเนินการอื่นที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กระจายสู่ประชาชนไทยและประชาชนลาว พร้อมเก็บเกี่ยวประโยชน์จากการเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2557)

เหตุผลสำคัญที่ควรมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว เนื่องจากประเทศไทยและสปป.ลาว มีพรมแดนติดต่อกัน มีสายสัมพันธ์เป็นบ้านพี่เมืองน้องและคบหากันในฐานะประเทศเพื่อนบ้านมาอย่างยาวนาน รวมทั้งประเทศไทยและลาวมีภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันมาก ในปัจจุบันไทยและลาวมีการติดต่อกันทางด้านการค้า การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ และมีการเปิดเส้นทางคมนาคมขนส่งมากขึ้น

กว่าแต่ก่อนส่งผลให้ไทยมีการค้าขายกับลาวมากขึ้นผนวกกับการที่ลาวเปิดโอกาสให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนในลาวมากขึ้น และไทยถือว่าเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่สุดประเทศหนึ่งของลาว ทั้งการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน (สัญญาทิพย์ ศรีพนา และคณะ, 2535; จีระวัฒน์ เจริญราษฎร์, 2559) จากข้อมูลของสำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2558) ระบุว่ามูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว ระหว่างปี พ.ศ.2555-2558 พบว่า โดยเฉลี่ยมูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว มีมูลค่าประมาณ 103,350.64 ล้านบาทต่อปีหรือมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 24.24 ต่อปี โดยแยกเป็นการส่งออกเฉลี่ยปีละประมาณ 61,517.85 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 20 ต่อปี การนำเข้าเฉลี่ยปีละประมาณ 20,020.95 ล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ 8.57 ต่อปี ส่วนเรื่องดุลการค้านั้นไทยได้เปรียบดุลการค้าต่อลาวประมาณปีละประมาณ 63,308.75 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 25.38 ต่อปี (สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์, 2557)

จากข้อมูลข้างต้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าการค้าชายแดนถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการสร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจของประเทศไทยและสปป.ลาว โดยประเทศไทยได้เปรียบดุลการค้าต่อประเทศลาวมาโดยตลอด เนื่องจากประเทศไทยมีความได้เปรียบในหลายประการ อาทิเช่น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี วิทยาการที่ทันสมัย และคุณภาพสินค้าที่ดีกว่า รวมทั้งแรงงานที่มีฝีมือ ส่งผลให้ช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมามูลค่าการค้าชายแดนของไทยกับลาวมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี รวมไปถึงประเทศไทย และลาวมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกทั้งทางน้ำและทางบก (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2557; จีระวัฒน์ เจริญราษฎร์, 2559) นอกจากที่จะแสดงให้เห็นถึงมูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว ในภาพรวมของทั้งสองประเทศแล้ว การจำแนกมูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว

เป็นรายจังหวัดก็มีความสำคัญและน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากจะสามารถทำให้เห็นถึงมูลค่าการค้า การส่งออก และการนำเข้า ผ่านด้านศุลกากรต่าง ๆ ของประเทศไทยไปยังประเทศลาวได้ อันเป็นการนำไปสู่การวิเคราะห์มูลค่าการค้าชายแดนในแต่ละด้านศุลกากรของประเทศไทย โดยมูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว จำแนกเป็นรายจังหวัด ระหว่างปี 2555-2558 (กรมการค้าต่างประเทศ, 2558) พบว่า

อันดับที่ 1 จังหวัดหนองคายมีมูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปีสูงที่สุดเป็น 50,430.50 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 45.33 ของมูลค่าการค้ารวมระหว่างปี 2555-2558 เนื่องจากจังหวัดนี้อยู่ใกล้กับนครเวียงจันทน์ เมืองหลวงของสปป.ลาว ที่ประชาชนมีกำลังการซื้อสูง และยังมีระบบการค้าที่มีมาอย่างยาวนาน เช่นสะพานมิตรภาพ และทางรถไฟ

อันดับที่ 2 จังหวัดมุกดาหารซึ่งมีมูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 26,071.50 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 23.43 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับที่ 3 จังหวัดอุบลราชธานี มูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 11,685 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.50 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับที่ 4 จังหวัดเชียงราย มูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 8,066.25 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 7.25 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับที่ 5 จังหวัดเลย มูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 5,634 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5.06 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับที่ 6 จังหวัดนครพนม มูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 3,306.75 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.97 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับที่ 7 จังหวัดน่าน มูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 3,172 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.85 ของมูลค่าการค้าทั้งหมด

อันดับสุดท้ายจังหวัดบึงกาฬซึ่งมีมูลค่าการค้าเฉลี่ยต่อปี 2,889.50 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 2.60 ต่อปี

จากที่ได้อธิบายถึงสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว และข้อมูลด้านการค้าชายแดนไทย-ลาว จึงกล่าวได้ว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทย-ลาว จะทำให้เกิดการกระตุ้นภาคการผลิต การค้า การลงทุน และการบริการ จะทำให้เกิดการเพิ่มการจ้างงานและขยายฐานการเติบโตทางเศรษฐกิจสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยและลาวให้ดีขึ้นในอนาคต และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ นอกจากนี้เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจะเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้ปัจจัยการผลิตด้านที่ดิน แรงงานและทรัพยากรของท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้อุตสาหกรรมต่าง ๆ เข้ามาลงทุนจนทำให้เกิดเครือข่ายของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง และอุตสาหกรรมสนับสนุนมีความความสมบูรณ์ และเกื้อกูลกันมากขึ้น สินค้าที่ผลิตสามารถส่งออกไปยังระหว่างไทยและลาวได้สะดวกรวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งไทยและลาวได้ทันเวลา ตลอดจนสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันด้านต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และเป็นทางออกที่ดีสำหรับการขยายการส่งออกสินค้าไทย-ลาว ไปสู่ตลาดอาเซียน และตลาดต่างประเทศที่สำคัญอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558; วิมล บัณคง, 2557) ดังนั้นการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทย-ลาว จะนำมาซึ่งประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. ทำให้มูลค่าการค้าและบริการตามแนวชายแดนระหว่างไทยและลาวเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะเมื่อมีการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จที่สอดคล้องกับระบบ ASEAN Single Window ซึ่งจะสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนมากขึ้น
2. ทำให้รายได้จากการท่องเที่ยวทั้งไทยและลาวเพิ่มขึ้น และเป็นการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของไทยกับ สปป.ลาว เป็นระบบมากขึ้นซึ่งจะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงให้สามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว

3. ทำให้รายได้จากการจัดเก็บภาษีเพิ่มขึ้น อาทิเช่น ภาษีศุลกากร ภาษีเงินได้ ภาษียานพาหนะรวมถึงค่าธรรมเนียมต่าง ๆ
4. ทำให้เกิดการจ้างงาน และการกระจายรายได้ จนทำให้ประชาชนทั้งไทยและลาวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากมีงานทำ จากธุรกิจใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น และทำให้แรงงานมีการพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านทักษะฝีมือแรงงานและภาษา และองค์ความรู้อื่น ๆ เพื่อปรับตัวเองให้ทันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
5. ทำให้มีโครงการใหญ่ ๆ เกิดขึ้นตามนโยบายและยุทธศาสตร์ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม จนนำไปสู่การพัฒนา ทางด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามถ้าต้องการให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ระหว่างไทย-ลาว ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ รัฐบาลไทยและ รัฐบาลสปป.ลาว จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในหลายด้าน ดังนี้

1. การกำหนดกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้า และการลงทุนที่มีเหมาะสมระหว่างทั้ง 2 ประเทศ
2. ปรับปรุงด้านถาวรไทย-ลาว ให้มีศักยภาพพร้อมกับการ ขยายเวลาในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น
3. ผลักดันการก่อสร้างทางคมนาคมทางบกและทางน้ำเชื่อมโยง ระหว่างไทยและลาว
4. ส่งเสริมให้มีการเดินรถไม่จำกัดจำนวนแบบทวิภาคี
5. ผลักดันกรอบความร่วมมือต่าง ๆ เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวก ในการผ่านแดนทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว จะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้การค้าและการลงทุนระหว่างไทยและสปป.ลาว เติบโตขึ้น จะทำให้เมืองชายแดนที่ห่างไกลความเจริญกลายเป็นอีกพื้นที่

เศรษฐกิจสำคัญของประเทศเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้ และความสุขให้ประชาชน นำไปสู่ความมั่นคงของประเทศ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมีความยั่งยืนนั้น ภาครัฐของไทยและสปป.ลาว จะต้องวางแผนพัฒนาพื้นที่ที่มีความพร้อมในการรองรับการลงทุนของภาคอุตสาหกรรม โดยการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วและครอบคลุมกับการขนส่งสินค้า และขนส่งคน มีการบริหารจัดการทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ แบ่งเขตอุตสาหกรรมอย่างชัดเจนเพื่อให้อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและอุตสาหกรรมสนับสนุนสามารถเชื่อมโยงกันเป็นห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) และห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ที่สมบูรณ์ เกิดประโยชน์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมใหม่หรือการใช้เทคโนโลยีที่มีความทันสมัย ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าให้มีมาตรฐานสากล เพื่อการส่งออกไปสู่ประเทศทั่วโลก นอกจากนี้ภาครัฐของไทยและสปป.ลาว จะต้องวางแผนบริหารความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักลงทุนและแรงงานทั้ง 2 ประเทศ รวมทั้งการจัดการเรื่องการศึกษาและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เชิงรุก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558; วิมล ปันคง, 2557)

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว จะเป็นการสร้างโอกาสทางการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจที่อาศัยการเชื่อมโยงระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์ ซึ่งจะนำไปสู่มิติใหม่ในการสร้างความร่วมมือ และพัฒนาเศรษฐกิจทั้งไทยและสปป.ลาว ให้เจริญเติบโต เขตเศรษฐกิจพิเศษจะลดอุปสรรคทางการค้า การลงทุน เพื่อให้เกิดการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยอาศัยศักยภาพและความชำนาญมาเสริมสร้างความเข้มแข็ง พัฒนาศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพื่อส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนา

เศรษฐกิจให้มีความแข็งแกร่งอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน ทั้งนี้การกำหนดรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย-ลาว ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ทั้งด้านศักยภาพของพื้นที่ ที่ตั้ง รูปแบบ และการบริหารจัดการที่เหมาะสมควรคำนึงถึงทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาพื้นที่ การพัฒนากิจกรรมเศรษฐกิจที่เหมาะสม และการผลักดันให้มีกลไกบริหารจัดการภายใต้กรอบกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และจูงใจต่อการค้า การลงทุน ที่สำคัญคือ ไทยและสปป.ลาว ต้องมีการประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติ เพื่อให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมไทย-ลาว บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสองประเทศ (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2557)

เอกสารอ้างอิง

- กรมการค้าต่างประเทศ (2558) สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ของประเทศไทยปี พ.ศ. 2555-2558, กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์. การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก: <http://www.nesdb.go.th> (2558, 7 พฤษภาคม 2558).
- ชาตริส สัมมะวัฒนา (2557) การค้าชายแดนกับโอกาสของนักรูรกิจไทย, กรุงเทพฯ: กลุ่ม สปป.ลาว/จีนตอนใต้ สำนักความร่วมมือการค้า และการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ.
- ชญญาทิพย์ ศรีพนา, วัชรินทร์ ยงศิริ, และมานะ มาลาเพชร (2535) การค้าไทย-อินโดจีน, กรุงเทพฯ: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ธีระวัฒน์ เจริญราษฎร์ (2559) บทบาทของการค้าชายแดนกับการลดความเหลื่อมล้ำ, หนังสือการค้าระหว่างประเทศเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และการเติบโตอย่างสมดุลสำหรับประเทศไทย, สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา.

เรวดี แก้วมณี (2556) แนวโน้มการค้าชายแดนสดใโสโอกาสของภาค
อุตสาหกรรมภายใต้ยุคค่าเงินบาทผันผวน, กรุงเทพฯ: สำนักนโยบาย
อุตสาหกรรมมหภาคกระทรวงอุตสาหกรรม.

วิมลปั้งคง (2557) เขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนเพื่อรองรับ
AEC (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.itd.or.th/index.php>
(4 พฤษภาคม 2557).

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2557) รายงานวิจัย:
แนวทางและมาตรการเพื่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณ
พื้นที่ชายแดนไทย (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก [http://www.cpd.
go.th](http://www.cpd.go.th) (4 พฤษภาคม 2558).

สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (2558)
สถิติการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนของประเทศไทยปี
พ.ศ. 2555-2558, กรุงเทพฯ: กระทรวงพาณิชย์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558).
การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของไทย (ออนไลน์) เข้าถึงได้
จาก: <http://www.nesdb.go.th> (7 พฤษภาคม 2558).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2556) การค้าชายแดนไทย, กรุงเทพฯ: สำนักงาน
สถิติแห่งชาติ.

ในการศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในมุมมองของนักธุรกิจสปป.ลาวนั้น เป็นการสร้างแนวคิดใหม่ของการร่วมมือทางธุรกิจของนักธุรกิจทั้ง 2 ประเทศ จึงต้องอาศัยการสร้างแบบจำลองทางความคิดและการต่อยอดทางความคิดให้เกิดแนวคิดการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจของทั้ง 2 ประเทศ

ในความเป็นไปได้ของภาคธุรกิจนั้น ทางภาคธุรกิจจะทำการตั้งเป้าหมายที่ทำให้ตนเองเสียประโยชน์น้อยที่สุด หรือได้ประโยชน์มากที่สุดภายใต้ความเสี่ยงที่ต้องเผชิญอยู่และต้องการความชัดเจนในการตัดสินใจเพื่การดำเนินการทางธุรกิจ (Bechara, 2003) ในกรณีของนักธุรกิจใน สปป.ลาว นั้นมีการใช้ประสบการณ์เดิมในการตัดสินใจ เนื่องจากใน สปป.ลาว มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมาแล้วตั้งแต่ ปี 2546 และที่อื่น ๆ อีก 10 แห่ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป.ลาว

แห่งที่	เขตเศรษฐกิจพิเศษ	ปีจัดตั้ง
1	Savan-Seno Special Economic Zone	2003
2	Boten Beautiful Land Specific Economic Zone	2003
3	Golden Triangle Special Economic Zone	2007
4	Vientiane Industrial and Trade Area	2011
5	Saysetha Development Zone	2010
6	Phoukhyo Specific Economic Zone	2010
7	Thatluang Lake Specific Economic Zone	2011
8	Longthanh- Vientiane Specific Economic Zone	2012
9	Dongphosy Specific Economic Zone	2012
10	Thakhek Specific Economic Zone	2012

ที่มา: Investment Promotion Department, Ministry of Planning and Investment (2017)

ในขณะที่ประเทศไทยอยู่ระหว่างการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดให้การพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของแผนที่นำทางการเตรียมความพร้อมของไทยในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และได้มีคำสั่งที่ 72/2557 เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2557 และยังอยู่ระหว่างการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในทุกพื้นที่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของนักธุรกิจ ใน สปป.ลาว กับ นักธุรกิจในประเทศไทยมีความแตกต่างกันมีมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ของ จ.มุกดาหารและเมืองโกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต ที่เป็นที่ตั้งของ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan-Seno

ทัศนคติของนักธุรกิจใน สปป.ลาว ในเขตพื้นที่ หนองคาย-เวียงจันทน์

ผลจากการสัมภาษณ์นักธุรกิจใน สปป.ลาว ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนั้น เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น ในภูมิภาคนี้ ทำให้เกิดความสับสนในช่วงแรกของการศึกษาความเป็นไปได้ จึงดำเนินการสร้างรูปแบบความร่วมมือขึ้นมาเป็นแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลที่ช่วงในการตัดสินใจภายใต้กรอบการพิจารณารายละเอียดของประเด็นต่าง ๆ คือ

1. รูปแบบการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม
2. อำนาจและคณะกรรมการบริหาร
3. ผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย
4. การใช้ข้อบังคับทางกฎหมาย
5. การควบคุมการปฏิบัติของผู้เข้ามาลงทุน
6. สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ผลการศึกษาข้อมูลข้างต้น จะช่วยให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการศึกษาในครั้งนี้สามารถมีกรอบในการพิจารณาความเป็นไปได้ในบริบทของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการจัดตั้งเศรษฐกิจพิเศษร่วม

จากผลของการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนั้น มีการเสนอรูปแบบที่เป็นไปได้มาหลายรูปแบบ เรียงตามระดับความร่วมมือของการทำเขตเศรษฐกิจพิเศษคือ รูปแบบที่ 1 รูปแบบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เดียว รูปแบบที่ 2 ระดับความร่วมมือแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่บริหารงานร่วมกัน รูปแบบที่ 3 ระดับความร่วมมือแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่มีข้อตกลงร่วมกัน รูปแบบที่ 4 ระดับความร่วมมือแบบ 2 พื้นที่ที่ยังไม่ต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่มีการค้าขายแดนจากการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

รูปแบบที่ 1 รูปแบบความร่วมมือเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เดียว หมายถึง การกำหนดพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ของทั้ง 2 ประเทศเพื่อให้เป็นพื้นที่ใหม่ที่สามารถสร้างระบบการบริหาร ข้อบังคับ มีระเบียบทางการเงินและการจัดหารายได้ของตนเอง มีการจัดสรรโครงสร้างพื้นฐานร่วมกันระหว่างทั้ง 2 ประเทศ ภายใต้การบริหารที่เป็นอิสระของคณะกรรมการเดียวกัน ซึ่งรูปแบบการบริหารแบบนี้เปรียบเสมือนการจัดเขตเศรษฐกิจพิเศษเพียงประเทศเดียว

รูปแบบที่ 2 ระดับความร่วมมือแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่บริหารงานร่วมกัน เป็นรูปแบบที่มีความคล้ายคลึงกับรูปแบบที่ 1 แต่มีพื้นที่ที่ไม่ติดกัน กล่าวคือ มีระบบการบริหารงาน ระบบการเงิน ระบบการจัดหารายได้ การใช้ระเบียบข้อบังคับและอำนาจการออกระเบียบร่วมกัน มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการร่วมกัน แต่พื้นที่ไม่ติดกัน จึงต้องมีการสร้างระบบการคุ้มครองและป้องกันสินค้า แรงงาน และทรัพยากรที่อาจจะเกิดรั่วไหลเข้า-ออกในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้

รูปแบบที่ 3 ระดับความร่วมมือแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่มีข้อตกลงร่วมกัน เป็นรูปแบบที่ทั้ง 2 ประเทศต่างจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของตนเอง แยกระบบการบริหาร ระบบการจัดหารายได้ ระเบียบ ข้อบังคับ และอำนาจการบริหาร แต่มีข้อตกลงร่วมกันว่า จะดำเนินการผลิตหรือการให้บริการในเรื่องอะไร เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน ในรูปแบบการส่งเสริม ไม่ใช่การแข่งขัน

รูปแบบที่ 4 ระดับความร่วมมือแบบ 2 พื้นที่ที่ยังไม่ต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่มีการค้าขายแดนจากการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นรูปแบบที่ยังไม่ต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่กำหนดประเด็นในการส่งเสริมเศรษฐกิจภาคเอกชนร่วมกัน ให้เกิดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของแต่ฝ่ายเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และเกิดการสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่นจากการผลิตของคนในท้องถิ่น

อำนาจและคณะกรรมการบริหาร

จากผลของการศึกษาพบว่า การพิจารณาอำนาจและกรรมการบริหาร หมายถึงผู้กำหนดทิศทางการดำเนินการเพื่อให้เกิดความเรียบร้อยในการดำเนินการ การออกกฎระเบียบ การจัดการข้อพิพาท และการตัดสินใจอื่น ๆ ในการศึกษาความเป็นไปได้ ได้มีการเสนอแนวคิดในการจัดตั้งคณะกรรมการบริหาร และอำนาจของผู้ตัดสินใจดังนี้

1. การให้ประเทศไทยเป็นผู้บริหารหลัก เนื่องจากมีขนาดเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่กว่า
2. การให้ทั้ง 2 ประเทศสลับกันเป็นผู้มีอำนาจการบริหารหลัก ตามวาระที่กำหนดเช่น 4 ปี หรือ 6 ปี
3. การให้ทั้ง 2 ประเทศ มีอำนาจที่เท่ากัน และมีคนกลางมาเป็นประธานหรือถ่วงดุลอำนาจการบริหาร
4. การให้ทั้งสองประเทศต่างมีอำนาจในการบริหารของพื้นที่ประเทศตนเอง โดยมีข้อตกลงร่วมกัน

ผลจากการศึกษาพบว่า รูปแบบที่ 1 ถึง 3 จะใช้ได้กับรูปแบบการจัดตั้งแบบที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งเดียว หรือ 2 แห่ง โดยใช้ระบบร่วมกัน ขณะที่แบบที่ 4 จะเหมาะกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบความร่วมมือที่ต่างมีการบริหารงานของตัวเอง

ผู้รับผิดชอบระดับนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่า การรับผิดชอบระดับนโยบาย หมายถึงผู้ที่ขับเคลื่อนการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ การสร้างกฎหมายรองรับ และข้อบังคับต่าง ๆ โดยเป็นบุคคลที่อยู่เหนือกว่ากรรมการบริหาร โดยแบ่งเป็นระดับการปกครองของเขตพื้นที่ดังนี้

1. ระดับเมือง หมายถึง หัวหน้าผู้ปกครองเขตเมือง เช่น เจ้าแขวง ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้เป็นตัวแทนระดับเมือง เป็นต้น
2. ระดับประเทศ หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจการบังคับใช้ระดับประเทศ เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนระดับประเทศ เป็นต้น
3. ระดับระหว่างประเทศ หมายถึง องค์กรสากล ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจระหว่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย เป็นต้น

ในประเด็นผู้รับผิดชอบระดับนโยบายนั้น ผลจากการศึกษาพบว่า นักธุรกิจในสปป.ลาว ส่วนใหญ่ได้เห็นพ้องต้องกันว่า จะต้องเป็นระดับเดียวกันทั้ง 2 ฝ่าย เพื่อให้มีความสะดวกในการตัดสินใจ และความเท่าเทียมกันของการบังคับใช้นโยบาย และมุมมองของการบังคับใช้กฎหมาย

การใช้ข้อบังคับทางกฎหมาย

ในประเด็นการใช้กฎหมายบังคับใช้นั้น พบว่าส่วนใหญ่ักธุรกิจจากสปป.ลาว เห็นว่า ต้องมีการออกกฎหมายที่เป็นรูปแบบพิเศษ เนื่องจากเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่เป็นรูปแบบไม่เหมือนกับเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ

จึงต้องมีการออกกฎหมายใหม่ในการรองรับการดำเนินการ จึงไม่สามารถใช้จากกฎหมายที่มีอยู่ได้ อย่างไรก็ตาม การออกกฎหมายและการบังคับใช้จะต้องมีความครอบคลุมในเรื่องต่าง ๆ ของการดำเนินการ อีกทั้งต้องมีการส่งเสริมให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แท้จริง หากไม่เป็นเช่นนั้น นักธุรกิจจะไม่มี ความเข้าใจ และสนใจในการเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมนี้ เนื่องจากโดยปกติ สปป.ลาว มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่แล้ว โดยมีการดำเนินงานในหลายพื้นที่ จึงเป็นตัวเลือกที่ดีในการเข้าไปลงทุนอยู่แล้ว

ขณะที่การบังคับใช้กฎหมาย ต้องคำนึงการใช้อำนาจที่มีความทับซ้อนกับกฎหมายเดิมที่มีอยู่ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการดำเนินการ ตลอดจนการใช้กฎหมายจะต้องไม่ขัดต่อนโยบาย ASEAN ที่ว่าด้วยการรวมเป็นหนึ่งของ 10 ประเทศ ASEAN เนื่องจากระดับความสำคัญของการสร้างความร่วมมือนั้น การเกิดความร่วมมือระดับ ASEAN จะมีความสำคัญกว่าความร่วมมือระดับ 2 ประเทศ

การควบคุมการปฏิบัติของผู้เข้ามาลงทุน

ผลจากการศึกษาพบว่า การควบคุมการปฏิบัติของผู้เข้ามาลงทุน หมายถึงการกำหนดขอบเขตและการคุ้มครองผู้เข้ามาลงทุน ให้ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์สูงสุดของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ นั่นคือ ผู้ที่ได้รับอนุญาตในการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะต้องได้รับประโยชน์สูงสุด ป้องกันการแอบอ้าง การลักลอบ จากผู้อื่นในการเข้ามาใช้ประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมนี้ โดยมีการจัดการควบคุมที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันตามรูปแบบการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษและการใช้อำนาจรัฐ เนื่องจากในเมื่อรูปแบบการจัดตั้งที่แตกต่างกัน การบังคับใช้อำนาจจึงมีความแตกต่างกันดังนี้

รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่เดียว จะแบ่งแยกการบังคับใช้กฎหมายได้ยาก เนื่องจากไม่ทราบว่ามีผู้เข้ามาแอบอ้างหรือละเมิด อยู่ในพื้นที่ของใครหรือเข้ามาทางไหน ดังนั้น การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่กลาง

อาจจะเป็นทางออกของการสร้างความคุ้มครองของผู้ที่รับอนุญาตเข้ามาลงทุน

รูปแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่บริหารงานร่วมกัน รูปแบบนี้จะสามารถควบคุม คุ้มครองได้ง่ายกว่าแบบแรก เนื่องจากพื้นที่ของแต่ละประเทศมีการแยกกันอย่างเด็ดขาดและชัดเจน จึงทำให้การจัดการการละเมิด หรือการกระทำผิดได้อย่างชัดเจน เพียงแต่จะต้องมีระบบการป้องกัน ในจุดเชื่อมต่อหรือเส้นทางการเชื่อมต่อระหว่าง 2 พื้นที่เข้าด้วยกันเท่านั้น

รูปแบบที่ 3 แบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแบบ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษแต่มีข้อตกลงร่วมกันการควบคุมจะเป็นไปแบบการบังคับในแต่ละประเทศ โดยมีข้อตกลงที่ชัดเจนเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกันอย่างยั่งยืน และสามารถใช้กฎหมายภายในประเทศของแต่ละฝ่ายดำเนินการได้

รูปแบบที่ 4 แบบ 2 พื้นที่ที่ยังไม่ต้องจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่มีการค้าชายแดนจากการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยการควบคุมของรูปแบบนี้ เป็นเพียงข้อตกลงความร่วมมือที่มีนโยบายร่วมกันเท่านั้น

สิทธิประโยชน์ทางภาษีและการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

ผลจากการศึกษาพบว่า สิทธิประโยชน์ในประเทศ เป็นสิ่งที่เป็นเรื่องสำคัญในการตัดสินใจทางธุรกิจ เนื่องจากเป็นผลโดยตรงของผลการดำเนินงานหรือกำไรของธุรกิจ สิทธิประโยชน์จึงสามารถแบ่งได้ 2 วิธี คือ สิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากภายในประเทศ และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศของเขต ASEAN เช่น ประเทศในสหภาพยุโรป ประเทศในเขตอเมริกาเหนือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

สิทธิประโยชน์ภายในประเทศ ที่รัฐสามารถจัดสรรให้กับผู้ลงทุน จะประกอบด้วย สิทธิทางภาษี สิทธิการใช้โครงสร้างพื้นฐาน ค่าเช่าพื้นที่ ในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งรัฐจะได้รับรายได้บางส่วนจากผู้เข้าลงทุน สปป.ลาว ได้มีการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ กับเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้ง 13 แห่ง อยู่แล้ว ดังนั้นการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจะต้องเป็นเขตที่ได้ประโยชน์ มากกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษอื่น ๆ ในแง่ของการลดต้นทุน โดยส่งเสริมการ ดำเนินงานธุรกิจเดิมที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพหรือลดต้นทุนที่ต่ำลงได้ ประเด็นที่ 2 คือค่าเช่าที่ดินในการลงทุนในพื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากธุรกิจต้องมีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องการก่อสร้างอาคาร เครื่องจักร ระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการผลิตและการบริการ เป็นต้น ดังนั้นธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ใหม่นี้ จะต้องใช้ระยะเวลาในการ คืบทุน ดังนั้น ค่าเช่าที่ดินจึงเป็นต้นทุนอีกประการหนึ่ง

สิทธิประโยชน์ระหว่างประเทศ หมายถึง การได้รับสิทธิภาษี หรือสิทธิทางการค้าต่าง ๆ อันเกิดจากแห่งกำเนิดสินค้า (Rule of Origin) ซึ่งประเทศไทยกับสปป.ลาว ได้รับสิทธิเหล่านี้ไม่เท่ากัน ดังนั้น การลงทุน ผลิตสินค้าจะต้องมีความชัดเจนในการกำหนดสิทธิในการดำเนินการ เพื่อให้ธุรกิจต่างๆ สามารถทราบต้นทุนของตนเองได้

นอกจากนั้น ประเด็นที่ต้องพิจารณาคือการรับผลประโยชน์ของภาครัฐ เนื่องจากทางภาครัฐกิจเองต้องการทราบว่าในการชำระเงินในค่าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าภาษี ค่าเช่า ค่าสาธารณูปโภคนั้น จะเป็นการจ่ายให้ฝ่ายใด รวมถึงการใช้กฎหมายภาษีของใคร หรือมีกฎหมายพิเศษเฉพาะของเขต เศรษฐกิจพิเศษร่วมที่เกิดขึ้น

สรุปความเป็นไปได้ในมุมมองของนักธุรกิจจาก สปป.ลาว ในกรณีของพื้นที่ หนองคาย-เวียงจันทน์

ผลจากการศึกษาพบว่า การตัดสินใจของภาคธุรกิจ จะเน้นเรื่องความชัดเจนและความคุ้มค่าในการลงทุนมากกว่าการพิจารณาในประเด็นอื่น ๆ ดังนั้นนักธุรกิจใน สปป.ลาว ส่วนใหญ่จึงเห็นว่า ความเป็นไปได้ในการดำเนินงานจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม แต่ต้องคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นเนื่องจากหากมีความไม่ชัดเจนเกิดขึ้นแล้ว จะทำให้การดำเนินการเกิดปัญหาขึ้นในภายหลังได้ และจะต้องเสียเวลาหรือค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ในภายหลัง หากเป็นเช่นนั้นแล้ว จะทำให้การลงทุนไม่เกิดความคุ้มค่า สำหรับโอกาสทางธุรกิจ นักธุรกิจจะสามารถแสวงหาโอกาสทางธุรกิจได้อยู่แล้ว ทางภาครัฐเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เข้ามาลงทุนก็เพียงพอแล้ว นอกจากนี้ สำหรับกรอบที่เป็นไปได้ในการลงทุนและที่ที่ต้องการคือ การดำเนินการด้านการขนส่งและลอจิสติกส์ เพื่อให้เกิดการเคลื่อนที่ของสินค้า และมีการเชื่อมโยงของ สปป.ลาว เข้าสู่นโยบาย Land Link ให้ประเทศลาว เป็นแหล่งเชื่อมโยงทรัพยากรของประเทศสหภาพเมียนมา ประเทศสังคมนิยมเวียดนาม ประเทศไทย และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้าด้วยกัน โดยประเทศลาวได้เริ่มมีการสร้างทางรถไฟเชื่อมต่อประเทศต่าง ๆ เอาไว้ มาสิ้นสุดที่ท่าานาแล้ง นครหลวงเวียงจันทน์ เพื่อเชื่อมต่อกับประเทศไทย ที่ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ทัศนะของนักธุรกิจใน สปป.ลาว ในเขตพื้นที่ มุกดาหาร-สะหวันนะเขต

ผลจากการศึกษาพบว่า ในกรณีของสะหวันนะเขต มีการพิจารณาเรื่องต่างๆ เช่นเดียวกับเขตพื้นที่ หนองคาย-เวียงจันทน์ แต่มีความแตกต่างกัน 2 ประเด็นคือ ในพื้นที่ของเมืองไกสอนพมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต

มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan-Seno แล้ว และมีการดำเนินการมาแล้ว 13 ปี นับจากปี 2546 ขณะที่ในพื้นที่มุกดาหารยังไม่มีเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อกัน มีแต่เส้นทางถนนในการเชื่อมต่อพื้นที่สะพานนะเขต ดังนั้น การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ระหว่าง มุกดาหาร-สะพานนะเขต เป็นการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความทับซ้อนกัน และทำให้เกิดผลกระทบกับนักลงทุนเดิมที่มีอยู่ ทั้งผู้รับสัมปทานในการดำเนินงานของ Savan Park หรือ ธุรกิจที่เข้ามาลงทุนในเขตแล้ว ดังนั้นรูปแบบความเป็นไปได้ของพื้นที่นี้จึงมีความแตกต่างกับ หนองคาย-เวียงจันทน์ คือจะเป็นลักษณะของความร่วมมือของ 2 ประเทศให้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในพื้นที่ สะพานนะเขตและมุกดาหาร โดยกำหนดชนิดของอุตสาหกรรม ที่จะดำเนินงานให้มีการเสริมกันและกัน

นอกจากนี้สะพานนะเขต ได้มีการลงทุนจากธุรกิจประเภทไฮเทค อยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เสน่ห์สายตา อุปกรณ์และอะไหล่รถยนต์ เป็นต้น แต่สิ่งที่ต้องการให้เกิดการส่งเสริมคือเรื่องฝีมือแรงงานช่างเทคนิค และผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งยังต้องการเรื่องการศึกษา การสาธารณสุขและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานในพื้นที่ ซึ่งทางมุกดาหารสามารถสร้างสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้เพื่อมารองรับการขยายตัวของสะพานนะเขต และส่งเสริมการเติบโตของเมืองในอนาคต อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมในรูปแบบของ 2 เขตเศรษฐกิจยังต้องการความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม และมีการตกลงในกรอบการพัฒนาที่มีความชัดเจน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีความรวดเร็วในการดำเนินงานและชัดเจนในการตัดสินใจ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นในทางการค้า

ผลจากการศึกษาพบว่า ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม สถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นคือการเข้ามาลงทุนจากนักลงทุนจากประเทศไทย และนักลงทุนจากสปป.ลาว โดยคาดการณ์ว่าจะมีนักลงทุน

จากประเทศไทยเข้ามาลงทุนมากกว่า ด้วยความพร้อมของเงินทุน ความพร้อมของเทคโนโลยี ตลาด และการผลิต ขณะที่ปริมาณการค้าที่เกิดขึ้น จะต้องมีการเพิ่มปริมาณมากขึ้นจากการผลิตที่เห็นโอกาสทางการค้าของ นักลงทุนทั้ง 2 ประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม มีการคาดว่า นักลงทุนฝ่ายไทย จะได้เปรียบในการลงทุนมากกว่านักลงทุนจากฝั่งสปป.ลาว เนื่องจาก ด้วยความพร้อมดังกล่าว

นอกจากนี้สิ่งที่จะสร้างความกังวลให้กับระบบการค้าผ่านทาง เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม คือการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนจากประเทศอื่น ที่มีการถือหุ้นร่วมกับนักลงทุนจากประเทศไทยหรือสปป.ลาว จึงต้องมี แนวทางการพิสูจน์สัญชาติที่มีความชัดเจนว่าจะมีการจัดสัญชาติของธุรกิจ อย่างไร

ขณะที่ผลกระทบทางการค้าที่มีต่อท้องถิ่นพบว่า นักธุรกิจจาก สปป.ลาว ส่วนใหญ่ได้มีการคาดการณ์ว่า จะต้องมีการเพิ่มจำนวนการใช้ ผลิตภัณฑ์ แรงงานจากท้องถิ่นเพื่อก่อให้เกิดการสร้างรายได้ของท้องถิ่น ที่เพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการจ้างงานและการซื้อสินค้าท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม ความท้าทายของการผลิตในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษยังเป็นเรื่องของ แรงงาน ทั้งในแง่ของจำนวนแรงงาน และคุณภาพของแรงงานที่มีอยู่มีพื้นที่ ซึ่งอาจจะเกิดเหตุการณ์อพยพแรงงานจากแหล่งอื่นเพื่อสนองความต้องการ แรงงานของธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน. บริษัท 21 เซนจูรี่, นนทบุรี
- Bechara, A. (2003). Risky Business: Emotion, Decision-Making, and Addiction. *Journal of Gambling Studies*, 19(1), pp 23–51.

Investment Promotion Department.(2017). Special Economic Zone.Ministry of Planning and Investment, Lao PDR.retrieveon [August, 13, 2017] from <http://www.investlaos.gov.la/index.php/where-to-invest/special-economic-zone>

ประเทศลาวมีอัตราการเติบโตของ GDP เฉลี่ยร้อยละ 8 ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาโดยมีรายได้ต่อหัวต่อประชากร 1,740 ดอลลาร์ต่อปี ในปีพ.ศ. 2558 ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศที่เติบโตเร็วที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก และเป็นประเทศที่เติบโตเร็วที่สุดของโลกในอันดับที่ 13 ถึงอย่างไรก็ตามการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ผ่านมา เป็นเพียงการเติบโตที่อาศัยทรัพยากรธรรมชาติ เช่นอุตสาหกรรมเหมืองแร่และเขื่อนไฟฟ้าคิดเป็นอัตราหนึ่งในสามของการเติบโตทั้งหมดของประเทศแต่สามารถสร้างงานได้เพียง 22,000 คนเท่านั้น ในขณะที่ประชากรกว่าร้อยละ 70 ของประเทศยังอยู่ในภาคอุตสาหกรรม (WorldBank, 2017) เพื่อเป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ลาวจึงมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ เพื่อเป็นการเร่งการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมซึ่งทำให้เกิดมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี และมีการสร้างงาน ซึ่งหนึ่งในนโยบายส่งเสริมการลงทุนของลาว คือการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZ) แนวคิดของ SEZ ที่ใช้ในประเทศลาว เริ่มจากการศึกษาความเป็นไปได้ในการก่อสร้างสะพานมิตรภาพลาว - ไทย ครั้งที่ 2 ในสะพานนะเขตซึ่งจัดโดย JICA ประเทศญี่ปุ่นในช่วงปลายปี 2543 จุดประสงค์หลักของการพัฒนาเขตภาคตะวันออกเฉียงในช่วงนี้คือ การดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนในประเทศและต่างประเทศตามเส้นทางที่ 9 จากปลายสะพานมิตรภาพในสะพานนะเขตสู่เวียดนาม รัฐบาลลาวได้ตัดสินใจสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan-SENO เป็นพื้นที่ทดลองโดยการลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของเขตดังกล่าว กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนเลขที่ 02/NA จัดแบ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษออกเป็น 2 ประเภทคือเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นพื้นที่ที่รัฐบาลกำหนดให้พัฒนาเป็นเมืองยุคใหม่ อันเป็นสถานที่เพื่อดึงดูดการลงทุนในประเทศและต่างประเทศที่มีพื้นที่อย่างน้อย 1,000 เฮกตาร์

มีนโยบายส่งเสริมการขายพิเศษและระบบเศรษฐกิจและการเงินที่เป็นอิสระ เป็นระบบการบริหารจัดการที่มีขนาดเล็กกว่า แต่ระบบการจัดการสังคม ที่กว้างขึ้นและบริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารของเขตเศรษฐกิจ พิเศษ และคณะกรรมการบริหารเศรษฐกิจของเขตเศรษฐกิจพิเศษประชากร ในโซนเหล่านี้ไม่อยู่ภายใต้การตั้งถิ่นฐาน พวกเขาจะมีส่วนร่วมในกิจกรรม ของโซนเพื่อที่จะพัฒนาพื้นที่สร้างรายได้ที่ยั่งยืนเพื่อให้เกิดความมั่นคงและ สิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถสร้างขึ้นได้โดยการรวมเขต เศรษฐกิจที่แตกต่างกันหลายแห่ง สำหรับเขตเศรษฐกิจจำเพาะหมายถึง พื้นที่ที่กำหนดโดยรัฐบาลเป็นเขตอุตสาหกรรมทั้งการผลิตเพื่อส่งออก โซนท่องเที่ยว เขตปลอดอากร เทคโนโลยีและเขตพัฒนาข้อมูลเขตการค้า ชายแดน ฯลฯ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจจำเพาะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของ แต่ละเขตการพัฒนาการผลิตและการบริการ เขตเศรษฐกิจจำเพาะมีการ บริหารจัดการโดยคณะกรรมการบริหารเศรษฐกิจโดยใช้กลไกการประทับ ตราแบบหนึ่งเดียวซึ่งระบุอาณาเขตไว้อย่างชัดเจนและไม่มีผู้คนอาศัยอยู่ (สำนักงานเลขาธิการ SEZ, 2010) ในปี 2559 มี 12 SEZs ได้รับการอนุมัติ ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 12,600 เฮกตาร์ จากการลงทุนจาก 295 บริษัทซึ่งมีมูลค่า การลงทุน 6.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ และคาดว่าจะสามารถสร้างงานได้ 15,544 คน

ตารางที่ 1 การลงทุนใน SEZs ของลาวแยกตามประเทศ
(2003-September 2016)

No.	Country	Number of enterprises	Registered capital (USD)	% Share
1	China	134	1,551,450,658	58.18
2	Thailand	29	523,273,250	19.62
3	Japan	21	28,045,000	1.05
4	Malaysia	6	17,745,000	0.67
5	France	5	1,900,000	0.07
6	Vietnam	2	302,500,000	11.34
7	Australia	2	450,000	0.02
8	Holland	2	1,000,000	0.04
9	South Korea	3	1,830,000	0.07
10	Germany	1	100,000	0.004
11	Denmark	1	500,000	0.02
12	USA	1	235,549,092	8.83
13	Hong Kong	1	2,000,000	0.07
14	Belgium	1	500,000	0.02
	Total	209	2,666,843,000	100.00
I	Foreign	209	2,666,843,000	32.45
II	Domestic	63	2,736,804,323	33.30
III	Joint Domestic/ Foreign	23	2,815,630,000	34.26
	Total	295	8,219,277,323	100.00

Source: SEZ Secretariat Office, 2016

ประเทศไทยถูกจัดเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางชั้นสูงตั้งแต่ พ.ศ. 2554 โดยมีความก้าวหน้าในการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจ อย่างเห็นได้ชัดตลอดระยะเวลากว่า 4 ทศวรรษที่ผ่านมา และยังได้รับการ ยกอันดับจากประเทศรายได้ต่ำ เป็นประเทศรายได้ปานกลางชั้นสูงในเวลา น้อยกว่าหนึ่งช่วงอายุคน ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงถูกนำไปอ้างอิงถึงความ สำเร็จด้านการพัฒนาไปทั่วโลก โดยเฉพาะเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างแข็งแกร่งและต่อเนื่อง รวมถึงการลดความยากจนได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงยุค 80 (พ.ศ. 2523-2533) อย่างไรก็ตาม การเติบโตทางเศรษฐกิจ ของไทยได้ชะลอตัวลงอยู่ที่ ประมาณร้อยละ 3.5 ต่อปี ระหว่างปี พ.ศ. 2549-2558 รัฐบาลไทยจึงมุ่งมั่นดำเนินโครงการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ไทยก้าวสู่หนทางการเป็นประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในระยะยาว และบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศที่มีรายได้สูง นโยบาย การพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษพื้นที่แนวชายแดนของไทยได้ถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนในประเทศ เป็นการส่งเสริมการส่งออก เพื่ออาศัยวัตถุดิบ และแรงงานที่ยังมีราคาถูกกว่าในประเทศที่มีชายแดน ติดกับไทย สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยได้มีการวางรากฐานไว้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกของประเทศ (พ.ศ. 2501-2506) โดยมียุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยเน้นการลงทุนโดยตรงจากภาคเอกชนที่ขับเคลื่อนด้วยการลงทุนโดยตรง จากต่างประเทศ ซึ่งเป็นกลยุทธ์การพัฒนาทางเศรษฐกิจเพื่อเป็นผู้นำด้าน การส่งออก ซึ่งใช้เวลาประมาณ 10 ปี ก่อนที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกของ ประเทศก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. 2512 (ERIA, 2015) แต่การพัฒนาอุตสาหกรรม ของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดช่องว่างในชนบท - เมือง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะกลยุทธ์การพัฒนาของรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับความ แตกต่างทางเศรษฐกิจของภูมิภาคเพราะที่ผ่านมามีเขตนิคมอุตสาหกรรม กระจัดตัวอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลรวมทั้งเขตนิคมอุตสาหกรรม ในภาคตะวันออกที่สามารถเข้าถึงท่าเรือแหลมฉบังและ สนามบินนานาชาติ

ดอนเมืองได้ง่ายกว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวประเทศไทยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยแบ่งออกเป็น 3 โซนคือเขต 1 ประกอบด้วยกรุงเทพมหานครและจังหวัดที่มีชายแดนติดกับกรุงเทพมหานคร, เขต 2 ประกอบด้วยจังหวัดที่อยู่รอบ ๆ กรุงเทพมหานคร, และเขต 3 จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลซึ่งมีรายได้ต่อหัวต่ำซึ่งรวมถึงจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2558 ประเทศไทยได้ประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะแรกและระยะสองรวม 10 จังหวัด ซึ่งมีอยู่ 5 จังหวัดที่มีชายแดนติดกับลาวได้แก่จังหวัดเชียงราย จังหวัดหนองคาย จังหวัดนครพนม และจังหวัดมุกดาหารที่มีชายแดนติดกับแขวงบ่อแก้ว นครหลวงเวียงจันทน์ แขวงคำม่วน และแขวงสะหวันนะเขต ตามลำดับ (ตาราง 2)

ตารางที่ 2 เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทยที่มีพรมแดนติดกับลาว

แขวง	SEZs ในลาว	จังหวัด	SEZs ในไทย
บ่อแก้ว	(1) Golden Triangle special economic zone	เชียงราย	Chiang Rai Special Economic Zone
นครหลวงเวียงจันทน์	(2) Vientiane Industrial Trade Area Park (VITA Park) (3) Saysettha Development Zone (4) Thatluang Lake Specific Economic Zone (5) Long Thanh Vientiane Specific Economic Zone (6) Dongphosy Specific Economic Zone	หนองคาย	NongKhai Special Economic Zone
คำม่วน	(7) Phoukhyo specific economic zone (8) Thakhek specific economic zone	นครพนม	NakhonPhanom Special Economic Zone
สะหวันนะเขต	(9) Savan-Seno special economic zone	มุกดาหาร	Mukdahan Special Economic Zone

แหล่งที่มา: เรียบเรียงจาก SEZ Secretariat Office, 2016, and Bol, 2015b

จากการทำการศึกษาจากข้อมูลสถิติภูมิและการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันมีเพียงสองจุดที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดมีความร่วมมือของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างลาวและไทยมีเพียงสองจุดคือระหว่างนครหลวงเวียงจันทน์และจังหวัดหนองคาย ระหว่างแขวงสะหวันนะเขตและจังหวัดมุกดาหาร เนื่องจากว่าพัฒนาการเขตเศรษฐกิจพิเศษในสองแขวงดังกล่าวมีความคืบหน้ามากที่สุด ซึ่งทั้งสองแขวงดังกล่าวมีเขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดรวมกันทั้งหมด 7 เขต ในนครหลวงเวียงจันทน์มี 6 เขต และแขวงสะหวันนะเขตมี 1 เขต

ในนครหลวงเวียงจันทน์ประกอบไปด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษคือ: เขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะทาดหลวงก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2554 ภายในพื้นที่ 365 ไร่สำหรับการครอบครองที่ดินอายุ 99 ปีซึ่งโครงการลงทุนในโซนเน้นโครงการอสังหาริมทรัพย์ได้แก่บ้านพักตากอากาศ อะพาร์ตเมนต์และอะพาร์ตเมนต์สำหรับพื้นที่ที่อยู่อาศัยและพาณิชย์กรรมสำนักงานและศูนย์ธุรกิจศูนย์กีฬาและสนันทนาการและการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในขณะนี้ มีนักลงทุน 23 ราย

เขตเศรษฐกิจพิเศษลองแก่งก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2551 ภายในพื้นที่ 560 ไร่ สำหรับการครอบครองที่ดินอายุ 99 ปีโซนก่อสร้างโครงการโครงการก่อสร้างโรงแรมระดับ 5 ดาว โครงการศูนย์การค้าต่างประเทศ โครงการโรงเรียนนานาชาติ โครงการโรงพยาบาลมาตรฐานสากล และโครงการศูนย์กีฬาระหว่างประเทศขณะนี้ มี 4 บริษัทที่เข้ามาลงทุน

VITA Park ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2552 โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลลาวโดยกระทรวงอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ถือหุ้น 30% และบริษัท NAMWEI Development Co., LTD (Taiwan) ถือหุ้น 70% ทุนมูลค่าการลงทุนรวม 43 ล้านเหรียญสหรัฐระยะเวลาในการพัฒนาคือ 75 ปี ภายในพื้นที่รวม 110 ไร่วัตถุประสงค์หลักของการพัฒนานี้คือ เพื่อดึงดูด

การลงทุนในอุตสาหกรรมเบาประเภทนี้ เช่น การผลิตการแปรรูปการเกษตร เสื้อผ้าสำเร็จรูปและอื่น ๆ และภาคบริการที่สนับสนุนส่วนอุตสาหกรรม เช่น โลจิสติกส์และหอพักปัจจุบันมี 16 บริษัทจากทั้งหมด 32 บริษัทที่ดำเนินงาน

เขตพัฒนาที่ดิน Saysettha ได้รับการก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นเขตพัฒนาร่วมมือระหว่างรัฐบาลลาวกับรัฐบาลจีน ระยะเวลาในการพัฒนาคือ 50 ปีภายในพื้นที่ 1,000 ไร่ โดยมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรม การเกษตร (การผลิตอาหารอาหารอินทรีย์และอาหารสัตว์) การแปรรูปไม้ การผลิต - เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า พลังงานสีเขียว สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม โลจิสติกส์ โซนที่อยู่อาศัย (พื้นที่พักผ่อนพนักงานที่พักเชิงพาณิชย์ วัฒนธรรม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาและสุขภาพ) ขณะนี้มี 3 บริษัทจาก 9 บริษัทที่ดำเนินงานอยู่แล้ว

สำหรับแขวงสะหวันนะเขต เขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan-SENO เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแห่งแรก que จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาของ นายกรัฐมนตรี ฉบับที่ 148 ในวันที่ 29 กันยายน 2546 ประกอบด้วยพื้นที่ทั้งหมด 1,010 ไร่แบ่งออกเป็น 4 โซน Svan-Seno เป็นจุดศูนย์กลางของ East Corridor Economic Corridor เป็นเส้นทาง “ตัดสั้น” ที่เชื่อมจากทะเลจีนใต้ที่ดานังในเวียดนาม ผ่านทางตอนกลางของประเทศลาวและทิศเหนือและทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ไปยังทะเลอันดามันที่มะละกาของพม่าการลงทุนในโซนนี้มุ่งเน้นไปที่ (1) ภาคอุตสาหกรรม - โรงงานผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า โรงงานแปรรูปอาหาร โรงงานแปรรูปไม้ เสื้อผ้าสำเร็จรูปและสิ่งทอ โรงงานผลิตรถยนต์และโรงงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ (2) ภาคบริการโลจิสติกส์การกระจายสินค้า - การขนส่งสินค้าบริการจัดส่งสินค้า การส่งต่อสินค้าคลังสินค้า การจัดเก็บของเย็นและ (3) ภาคบริการ - ธนาคารสถาบันการเงิน ศูนย์ฝึกอบรม อสังหาริมทรัพย์ เขตเศรษฐกิจพิเศษ Savan-Seno โดยเฉพาะโซน C

เป็นโซนเศรษฐกิจพิเศษที่มีการพัฒนามากที่สุดเมื่อเทียบกับโซนอื่น ๆ ขณะนี้บริษัท 29 แห่งจาก 52 แห่ง ซึ่งโซนดังกล่าวมุ่งเน้นการลงทุนไปที่ภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก

ตั้งแต่เริ่มจัดตั้ง SEZ แห่งแรกในประเทศลาวเมื่อปี พ.ศ. 2546 มีการสร้างงานมากกว่า 7,000 คน จากทั้งหมด 12 SEZs และการจ้างงานจาก Savan-Seno SEZ และ VITA Park คิดเป็นเกือบ 75% ของกำลังแรงงานของ SEZ ในลาว และรายได้จาก SEZs คิดเป็นร้อยละ 3 ของ GDP ทั้งหมดในปี 2558 (SEZ Secretariat Office, 2016)

ตารางที่ 3 จำนวนแรงงานที่ถูกจ้างทั้งหมดของ SEZs ในลาว

No.	SEZs	แรงงาน
1	Savan-Seno SEZ	4128
2	Boten SEZ	212
3	Golden Triangle	338
4	Vita Park	1198
5	Saysettha SEZ	82
6	Dongphosy SEZ	42
7	Phoukyo SEZ	60
8	Thatluang SEZ	112
9	Long Thanh SEZ	489
10	Thakhek SEZ	50
11	Champasak SEZ	469
12	LuangPrabang SEZ	
Total		7180

แหล่งที่มา: เรียบเรียงจาก SEZ Secretariat Office, 2016

จะเห็นได้ว่าถ้าเกิดมีการร่วมมือกันระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั้งสองประเทศ ในส่วนของจังหวัดหนองคายและจังหวัดมุกดาหาร ควรจะเน้นไปที่การสร้าง Logistic Hub เพื่อรองรับการขนส่งสินค้าจากเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั้งสองแขวงในลาว เพราะประเทศไทยมีความได้เปรียบจากระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งทั้งทางบกและทางทะเล นอกจากนี้ไทยส่งเสริมการสร้างภาคบริการ-ธนาคาร สถาบันการเงิน ศูนย์ฝึกอบรม อสังหาริมทรัพย์ และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักลงทุนที่เข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาว สำหรับภาคอุตสาหกรรมไทย ควรส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่มีความทันสมัยในส่วนที่ลาวยังไม่มีความสามารถในการผลิต

ต้นเศรษฐกิจการเมือง
POLITICO-ECONOMICS
PERSPECTIVE

ความเป็นมาในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

นับแต่ช่วงปลายปี พ.ศ. 2558 ที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มเศรษฐกิจของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้แนวคิดของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) โดยมีวัตถุประสงค์ในความร่วมมือกันทางด้านเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นแรงงาน ทรัพยากร การค้า ฯลฯ เป็นตัวหลัก ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างได้รับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงในภาคเศรษฐกิจของโลกที่เป็นอยู่ และเป็นที่แน่นอนว่าจะต้องส่งผลกระทบต่อความตระหนักในการดำรงอยู่ในทางเศรษฐกิจของบรรดาแต่ละประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้นเพราะที่ผ่านมาในมุมมองทางด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับภูมิภาคก่อนที่จะมีการประกาศรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) บางประเทศในแถบลุ่มน้ำโขงต่างก็ไม่มีทิศทางในการดำเนินงานมาก่อนอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการร่วมมือกันภายใต้ โครงการความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง หรือที่เรียกกันว่า (Great Mekong Sub region: GMS) และยังรวมถึงข้อตกลงในความร่วมมือระหว่างประเทศในแถบลุ่มแม่น้ำอิระวดี แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำโขง (ACMECS) ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่เป็นกระบวนการที่ช่วยเหลือกันในด้านเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าวล้วนแต่เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อประเทศไทย ที่จะต้องมีการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตในภาคการค้าและภาคการลงทุน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการรองรับในด้านของความเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นจึงก่อให้เกิดรูปแบบในการรองรับที่อยู่ในรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจะเปรียบได้กับการเป็นประตูรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ

ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งนี้รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นเป็นเรื่องของการกำหนดพื้นที่ อันเป็นการเฉพาะตามกฎหมาย หรือข้อตกลงที่เป็นประโยชน์ในการสนับสนุน ส่งเสริม หรืออำนวยความสะดวก และรวมถึงการให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการไม่ว่าจะเป็นภาคพาณิชย์ ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ หรือกิจการอื่นใดอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยอาจแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เขตการค้าเสรี เขตอุตสาหกรรมเสรี เขตปลอดภาษี เขตการค้าชายแดนเสรี และเขตพัฒนาการส่งออก เป็นต้น

นับจากการที่ภาครัฐได้กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น โดยคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในปี พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศให้มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในด้านเทคโนโลยีในการผลิตของประเทศ อีกทั้งยังเป็นการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะลดความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจของคนในประเทศ ประกอบกับยังเป็นการยกระดับในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศให้ดีขึ้น โดยได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ คือ ประการแรกการสนับสนุนพื้นที่เศรษฐกิจแห่งใหม่ ประการที่สองการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประการที่สามการสนับสนุนในด้านของภาคธุรกิจขนาดย่อม (SMEs) ในด้านของความต่อเนื่องในการลงทุน และประการที่สี่การจัดระเบียบพื้นที่ทางเศรษฐกิจชายแดน โดยทั้งนี้ในการดำเนินการภายใต้กลยุทธ์ต่าง ๆ มีเป้าประสงค์ที่ว่าต้องการมุ่งหวังให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายหลังจากการที่ได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น ตลอดจนยังเป็นการส่งเสริมการลงทุนในประเทศให้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของแรงงาน และรวมถึงการส่งออกสินค้าที่เพิ่มขึ้น อันจะนำมาซึ่งรายได้ของประเทศที่เพิ่มขึ้น และนอกจากนี้ยังเป็นการ

ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านของการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการผลิต ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากขึ้น โดยผลของการพัฒนาได้ก่อให้เกิดความประหยัดต่อขนาด (Economics of Scale) ต่อตัวผลผลิตด้วยเหตุที่ว่า จะส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตที่ลดต่ำลง และได้แรงงานที่มีฝีมือเข้ามาผลิตสินค้าและบริการออกสู่ตลาด และด้วยเหตุผลดังกล่าวจะสามารถก่อให้เกิดความมั่นคงในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศได้ อีกทั้งยังเป็นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางด้านผลิตภัณฑ์ให้เข้าสู่มาตรฐานของตลาดโลกได้เช่นกัน โดยจะเห็นได้ว่าที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษไว้ในระยะแรกอยู่ทั้งหมดใน 6 พื้นที่ โดยอยู่ในเขต 5 จังหวัด คือ **พื้นที่ในเขตที่หนึ่ง** เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตราด ครอบคลุมพื้นที่อำเภอคลองใหญ่ มีด่านบ้านหาดเล็กเป็นจุดผ่านแดนเชื่อมจังหวัดเกาะกง ประเทศกัมพูชา ซึ่งมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกาะกง ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ กิจการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริการฟื้นฟูสุขภาพ การเดินเรือท่องเที่ยว การค้าชายแดนปลอดภาษี คลังสินค้า การขนส่งทางบก ทางทะเล ทางอากาศ ศูนย์เปลี่ยนถ่ายสินค้าและยานพาหนะ คลังสินค้า ห้างเย็น และแปรรูปสินค้าเกษตร อาหาร ประมง **พื้นที่ในเขตที่สอง** เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษตาก ครอบคลุมพื้นที่อำเภอแม่สอด พบพระ และแม่ระมาด มีด่านแม่สอดเป็นจุดผ่านแดนเชื่อมต่อเมืองเมียวดี ประเทศเมียนมา ซึ่งมีการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมเมียวดี สามารถเชื่อมโยงไปยังเมือง ย่างกุ้ง อินเดี๋ย และจินตอนใต้ได้ ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ผลิตภัณฑ์เซรามิก เครื่องหนัง อัญมณีและเครื่องประดับ ชิ้นส่วนประกอบยานยนต์ และกิจการด้านโลจิสติกส์ **พื้นที่ในเขตที่สาม** เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองมุกดาหาร ห้วยใหญ่ และดอนตาล มีด่านมุกดาหารเป็นจุดผ่านแดนเชื่อมต่อแขวงสะหวันนะเขต

ประเทศลาว ซึ่งมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ แปรรูปอาหารและเครื่องดื่ม ยางพาราและผลิตภัณฑ์ บริการฟื้นฟูสุขภาพ เครื่องใช้ไฟฟ้าและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ศูนย์การเปลี่ยนถ่ายสินค้าและยานพาหนะ คลังสินค้า และ ศูนย์กลางสินค้าเกษตร **พื้นที่ในเขตที่สี่** เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว ครอบคลุมพื้นที่อำเภออรัญประเทศและวัฒนานคร มีด่านอรัญประเทศ เป็นจุดผ่านแดนเชื่อมต่อจังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา ซึ่งมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3 แห่ง คือ ปอยเปต-โอเนียง ชันโค-ปอยเปต และ บริเวณเมืองศรีโสภณ ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ แปรรูปสินค้าเกษตร และอาหาร พลังงานทดแทน สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ ศูนย์กระจายสินค้า และกิจการสนับสนุนการท่องเที่ยวและ **พื้นที่ในเขตที่ห้า** เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสงขลา ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสะเดา มีด่านสะเดาและด่านปาดังเบซาร์เป็นจุดผ่านแดน เชื่อมต่อรัฐเคดาห์และรัฐเปอรัง ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีการพัฒนาเขตอุตสาหกรรม และระบบถนน-ระบบรางเชื่อมโยงชานแดนไทย ตัวอย่างธุรกิจเป้าหมาย ได้แก่ ยางพาราและผลิตภัณฑ์ เครื่องเรือน ชิ้นส่วนยานยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม แปรรูปอาหารทะเล และอาหารฮาลาล

โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในรูปแบบของสิทธิประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของภาคการลงทุน หรือแม้แต่สิทธิประโยชน์ในภาคการเงิน ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านสิทธิประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งพบว่าในกรณีที่กิจการเป็นกิจการที่เป็นเป้าหมายของภาครัฐจะได้มีการยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลนานถึง 8 ปี โดยไม่เกินร้อยละ 100 ของเงินลงทุน ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน อีกทั้งยังจะได้รับการลดหย่อนกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนในอัตราร้อยละ 50 เป็นเวลาถึง 5 ปี นับแต่วันสิ้นสุดการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล รวมถึงสามารถหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า

ค่าประปา ได้ถึง 2 เท่าของค่าใช้จ่ายดังกล่าว เป็นเวลาถึง 30 ปี นอกจากนี้ยังสามารถหักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุนนอกเหนือจากค่าเสื่อมราคา ยกเว้นอาคารเข้าสำหรับเครื่องจักรและวัตถุดิบจำเป็นสำหรับการผลิตเพื่อส่งออกได้ถึง 5 ปี และอนุญาตให้สามารถใช้จ่ายแรงงานต่างด้าวในโครงการที่ได้รับการส่งเสริมตามแนวทางที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดไว้แต่สำหรับกิจการที่ไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนดังกล่าว แต่ว่าได้ตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวก็ควรจะได้รับประโยชน์ในด้านการลดหย่อนภาษีเงินได้ประเภทนิติบุคคลจากร้อยละ 20 เหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 10 รอบบัญชี และการผ่อนปรนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม 1-20 ล้านบาท และนอกจากนี้ยังได้รับสิทธิประโยชน์จากกรมศุลกากรกรณีตั้งเขตปลอดอากรและคลังสินค้า เช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวเป็นสิ่งแสดงให้เห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นได้ส่งผลประโยชน์เชิงการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และนอกจากนี้การรวมกลุ่มกันระหว่างประเทศจนนำไปสู่การจัดตั้งเป็นกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน นั้นย่อมเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการรวมตัวในทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเป็นสิ่งที่ได้แสดงถึงพลังในการขับเคลื่อนในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศในเขตเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ก็เพื่อที่สามารถนำไปสู่การยกระดับของความสามารถในการแข่งขันในเวทีตลาดโลกสืบไป

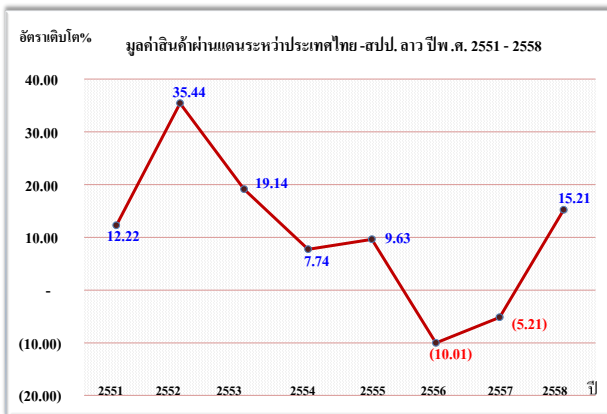
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

พิจารณาจากสภาพในทางภูมิศาสตร์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า เป็นภาคที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับประเทศไทย เพราะเนื่องด้วยเป็นประตูสู่ออกไปสู่ประเทศอินโดจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีพื้นที่ติดต่อกับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ในจังหวัดต่าง ๆ

เช่น หนองคาย มุกดาหาร บึงกาฬ เลย นครพนม อำนวยเจริญ และ อุบลราชธานี โดยทั้งนี้จังหวัดที่ได้มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้ นับว่าเป็นจังหวัดที่ถือได้ว่าน่าจะมีศักยภาพในทางเศรษฐกิจที่สูง ด้วยเหตุที่ว่าเป็นทางผ่าน หรือแม้แต่จุดพักสินค้าเข้า-ออก ประกอบกับการมีโครงการพัฒนาต่างๆ ที่มีความโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็นในด้านของเส้นทางคมนาคม เช่น เส้นทางรถไฟ เชื่อมระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว ในจังหวัดหนองคาย หรือ แม้แต่สะพานมิตรภาพที่มีทั้งในจังหวัด หนองคาย นครพนม และ มุกดาหาร และรวมถึงสะพานเชื่อมระหว่าง สปป.ลาวกับประเทศไทย ที่จังหวัดเลย นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการพัฒนาระบบการขนส่งในด้านโลจิสติกส์ ที่ถือได้ว่ามีความโดดเด่นมากในปัจจุบัน ด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงก่อให้เกิดโอกาสในการพัฒนาให้จังหวัดต่าง ๆ เหล่านี้ได้ปรับเปลี่ยนให้ เป็นฐานในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม หรือ อุตสาหกรรมบริการ ที่จะสามารถเอื้อประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ ในเรื่องของการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น โดยจะเห็นได้ว่าในพื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะจังหวัดหนองคาย นครพนม และมุกดาหาร ที่ได้มีการประกอบ กิจกรรมในทางเศรษฐกิจร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในภาคการค้า ภาคการลงทุน หรือแม้แต่ภาคการท่องเที่ยว และภาคการบริการ โดยทั้งนี้หากพิจารณาถึงกลุ่มจังหวัดของจังหวัดที่ถือได้ว่าน่าจับตามอง ในด้านเศรษฐกิจโดยมีขอบเขตในการศึกษาเพียงแค่ว่า จังหวัดหนองคาย และ จังหวัดมุกดาหารแล้วนั้นจะพบว่ามียู่ด้วยกันสองกลุ่ม คือกลุ่มที่หนึ่งเป็น จังหวัดหนองคายที่มีเขตติดต่อกับเมืองหลวงของสปป.ลาว คือ นครเวียงจันทน์ และกลุ่มที่สองเป็นจังหวัดมุกดาหาร ที่มีเขตติดต่อกับ สะหวันนะเขต ที่เป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษของสปป.ลาว

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าของสินค้าผ่านแดนแล้วนั้นจะพบว่า มูลค่าของสินค้าผ่านแดนของจังหวัดหนองคาย จังหวัดมุกดาหาร และสปป.ลาว โดยภาพรวมแล้วนั้นอยู่ในภาพค่อนข้างดีดังที่จะเห็นข้อมูลย้อนหลังนับแต่ ปี พ.ศ. 2550 - ปี พ.ศ. 2558 จะเห็นได้ว่ามีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นตลอด

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ที่ได้มีการประกาศพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ในจังหวัดมุกดาหาร ก็ยังส่งผลให้มีมูลค่าสินค้าผ่านแดนระหว่าง มุกดาหาร กับ สปป.ลาวที่เพิ่มมากขึ้น จาก 8.10 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2557 ไปเป็น 13.07 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2558 และในขณะเดียวกันเพิ่มไปเป็น 15.25 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ นั้นได้ก่อให้เกิดการสร้างมูลค่าในทางเศรษฐกิจแก่ประเทศทั้งสอง เป็นอย่างยิ่ง และในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงอัตราการเติบโตของมูลค่า สินค้าผ่านแดนระหว่างประเทศไทย กับ สปป.ลาว นับแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2558 แล้วนั้นจะพบว่าเมื่ออัตราการเติบโตอย่างสูงขึ้น โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2558 ที่ได้มีการประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดมุกดาหาร ที่มีพื้นที่ที่ใกล้กับเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว คือ ทางสะพานนะเขต ก็ยังทำให้เกิดมูลค่าสินค้าผ่านแดนเพิ่มมากขึ้นโดยจะเห็นว่ามีอัตราการเติบโตสูงจากปี พ.ศ. 2557 ถึงร้อยละ 15.21 ดังที่ได้แสดงให้เห็น ในแผนภาพที่ 1

แหล่งข้อมูล: ข้อมูลศุลกากรจังหวัดหนองคายและมุกดาหาร

พ.ศ. 2551-2559

ภาพที่ 1 แสดงอัตราการเติบโตของมูลค่าสินค้าผ่านแดนระหว่าง สปป.ลาว
ผ่านด่านศุลกากรหนองคายและมุกดาหาร

กล่าวโดยสรุปจากแผนภาพที่ 1 เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของสินค้าผ่านแดนระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว นับว่าจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยทั้งนี้จะเป็นผลดีต่อการพัฒนาประเทศทั้งสองในด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรให้ยั่งยืนสืบไป

ศักยภาพในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างจังหวัดหนองคาย มุกดาหาร และ สปป.ลาว

เขตเศรษฐกิจพิเศษจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่กันไป อาทิ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาโครงข่ายพื้นฐานทางโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นทางบก ทางน้ำ ทางอากาศ และทางราง ประกอบกับการมีระบบศุลกากรที่มีความเอื้อต่อการดำเนินธุรกิจและที่สำคัญคือการบริหารจัดการในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะต้องมีการดำเนินไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทั้งนี้การที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหารได้ถูกจับตามองว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกับสปป.ลาว โดยสามารถอธิบายถึงศักยภาพของในแต่ละจังหวัดได้ดังนี้

ก. จังหวัดหนองคายกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดหนองคายถือได้ว่าเป็นประตูติดต่อกับสปป.ลาว แห่งหนึ่ง โดยมีเขตติดต่อที่จะนำไปสู่กำแพงนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของสปป.ลาว โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งแรกเป็นเส้นทางเชื่อมเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของจังหวัดหนองคาย แล้วนั้นจะพบว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ใกล้ที่สุดกับเมืองศูนย์กลางในด้านการบริหารของสปป.ลาว ซึ่งก็คือ นครหลวงเวียงจันทน์ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North Southern Economic

Corridor : NSEC) และแนวระเบียงทางเศรษฐกิจตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ของกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอนุภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) อันมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศสมาชิก ให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นไปที่ความร่วมมือทางด้านการผลิต การส่งเสริมการลงทุน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน สำหรับกลุ่มประเทศที่เป็นสมาชิกและนอกจากนี้จากการที่จังหวัดหนองคาย มีกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจรอบอ่าวเป่ยปู้ (Pan-Beibu Gulf Economic Cooperation: PBGEC) ซึ่งประกอบด้วยประเทศจีน เวียดนาม ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และบรูไน โดยกรอบความร่วมมือดังกล่าวจีนได้ผลักดันระเบียงเศรษฐกิจหนานหนิง-สิงคโปร์ (Nanning-Singapore Economic Corridor) เข้าสู่แผนงานสนับสนุนเงินทุนความร่วมมือทางการลงทุนจีน-อาเซียน เพื่อส่งเสริมการค้า โลจิสติกส์ การท่องเที่ยว และการคมนาคมที่ครอบคลุมถึง 7 ประเทศใน 5 เมืองหลวง คือ 1. จีน ที่เมืองหนานหนิง 2. เวียดนาม ที่กรุงฮานอย 3. สปป.ลาว ที่นครหลวงเวียงจันทน์ 4. กัมพูชา ที่กรุงพนมเปญ 5. ไทย ที่กรุงเทพฯ 6. มาเลเซีย ที่กรุงกัวลาลัมเปอร์ และ 7. สิงคโปร์ ภายใต้กรอบความร่วมมือนี้ กระทรวงการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอแนวทางการเชื่อมต่อทางรถไฟ นครหนานหนิงและสิงคโปร์ (Nanning-Singapore Railways) เชื่อมต่อ นครหนานหนิงไปสู่กรุงฮานอยอีกทั้งเชื่อมกับนครเวียงจันทน์สู่กรุงเทพฯ เชื่อมต่อกัวลาลัมเปอร์ และสิ้นสุดที่สิงคโปร์นอกจากนี้ จังหวัดหนองคายยังมีเรื่องของระบบคมนาคม และ โลจิสติกส์ รวมถึงระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ถือได้ว่าค่อนข้างสำคัญ คือ การมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 1 ซึ่งสามารถทำการเชื่อมต่อกับ สปป.ลาว ณ นครหลวงเวียงจันทน์ อีกทั้งยังสามารถ

นำไปสู่การเชื่อมต่อไปยังประเทศเวียดนาม และประเทศจีนทางตอนใต้ได้ โดยอาศัยเส้นทางหลักหมายเลข 13 ของสปป.ลาว ที่ นครหลวงเวียงจันทน์ หลวงพระบาง อุดมไซ บ่อเต็น และบ่อหาน เข้าสู่เส้นทางหมายเลข 214 สู่มืองเชียงรุ่ง และคูนหมิง และอีกทางหนึ่งคือเส้นทางหมายเลข 2E ที่เมืองไซ เข้าสู่เมืองเดียนเบียนฟูประเทศเวียดนามและนอกจากนี้ ยังมีโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงจีน-สปป.ลาว-ไทย ที่กำลังอยู่ระหว่างข้อตกลงในการก่อสร้างนับแต่ปี พ.ศ. 2553 และด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้จังหวัดหนองคายจึงเป็นจุดที่สามารถเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้านโดยเส้นทางรถไฟได้เพิ่มอีกทางหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ภายใต้กรอบ GMS อันเป็นความร่วมมือในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจอีกทั้งยังจะทำให้ให้จังหวัดหนองคายสามารถที่จะเชื่อมโยงกับประเทศที่มีขนาดของเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในโลกนี้ได้ซึ่งก็คือประเทศจีน โดยที่ทางสปป.ลาว ก็จะได้ประโยชน์จากโครงการดังกล่าวด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันก็จะเห็นได้ว่าได้มีนักลงทุนชาวจีนเข้ามาลงทุนในสปป.ลาว มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโรงงานการผลิตด้านอิเล็กทรอนิกส์ไม่เว้นแต่ภาคบริการ เช่น โรงแรม เป็นต้น

เมื่อพิจารณาถึงความพร้อมของจังหวัดหนองคายในด้านศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาอันจะเกิดจากการดำเนินการในส่วนของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วนั้น จะพบว่าได้มีการกำหนดให้มีการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในด้านการผลิตเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) โดยมีการกำหนดพื้นที่ คือ อำเภอเมือง อำเภอสระใคร อำเภอท่าบ่อและอำเภอรัตนวาปี โดยสามารถเชื่อมต่อกับสปป.ลาว ได้ ณ อำเภอเมือง โดยผ่านท่าเรือ ณ ตลาดท่าเสด็จ การเชื่อมต่อโดยทางรถไฟไปยังท่านาแล้ง และสะพานมิตรภาพ และด้วยเหตุผลดังกล่าวหากเมื่อพิจารณาถึงสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ทั้งสองคือ ทางสปป.ลาว และ

จังหวัดหนองคายแล้วนั้นสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่
 ของในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างสปป.ลาว ณ นครหลวง
 เวียงจันทน์ และ จังหวัดหนองคายได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความพร้อมด้านกายภาพระหว่างพื้นที่ในการจัดตั้ง
 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความพร้อมในด้านกายภาพของพื้นที่ จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	สปป. ลาว (นครหลวง เวียงจันทน์)	จังหวัด หนองคาย
1. ด้านพื้นที่ในการจัดตั้ง	/	/
2. ด้านการคมนาคมเช่น ถนน ทางรถไฟ	/	/
3. ด้านระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา	/	/
4. การอำนวยความสะดวก ณ จุดผ่านแดน	/	/
5. แรงงานผลิต	/	/

ที่มา ข้อมูลจากสำรวจของคณะวิจัย

จากตารางที่ 1 เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้าน
 กายภาพของไทยทางจังหวัดหนองคาย และทางสปป.ลาว ทางฝั่งนครหลวง
 เวียงจันทน์ โดยข้อค้นพบจากการศึกษาสามารถอธิบายออกเป็นประเด็นต่างๆ
 ดังนี้

- ประเด็นด้านพื้นที่ในการจัดตั้ง พบว่านครหลวงเวียงจันทน์
 และจังหวัดหนองคายต่างก็มีพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของตน
 แต่ต่างกันเพียงว่าทางนครหลวงเวียงจันทน์ได้เริ่มมีการก่อตั้งขึ้นมาก่อนหน้า
 ในขณะที่ทางจังหวัดหนองคายยังคงมีแค่การกำหนดพื้นที่เพื่อสร้างเขต
 เศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น แต่ทว่าในจังหวัดหนองคายยังคงมีเขตปลอดศุลกากร
 ซึ่งอยู่ในส่วนของระบบโลจิสติกส์ ทางเส้นเลียงเมืองสู่สะพานมิตรภาพ
 แห่งที่ 1 แต่อย่างไรก็ตามการที่ทางจังหวัดหนองคายได้มีการกำหนดพื้นที่
 ในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วนั้น ย่อมแสดงให้เห็นถึงความพร้อม

ในการรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยรอเพียงแค่การเข้ามาของนักลงทุนเท่านั้น อีกทั้งยังมีเรื่องของการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบไฟฟ้า และน้ำประปาด้วยเช่นกัน

- ประเด็นด้านการคมนาคม พบว่าเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านการคมนาคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของถนนจากการที่มีสะพานมิตรภาพเชื่อมต่อระหว่าง จังหวัดหนองคายกับสปป.ลาว ทางนครหลวงเวียงจันทน์ และยังนำไปสู่ประเทศจีน โดยอาศัยเส้นทางหมายเลข 13 เพื่อเข้าสู่เส้นทางหมายเลข 214 ไปสู่จันทอนใต้ และอีกเส้นทางหนึ่งที่จะนำไปสู่ประเทศเวียดนาม ที่เมืองเดียนเบียนฟู โดยอาศัยเส้นทางหมายเลข 2E อีกทั้งยังมีเส้นทางรถไฟเชื่อมต่อระหว่างสถานีรถไฟหนองคายในเขตอำเภอเมืองกับสถานีรถไฟท่านาแล้งของ สปป.ลาว ซึ่งอยู่ในเขตเวียงจันทน์ และยังรวมถึงโครงการในการสร้างรถไฟความเร็วสูงจากประเทศจีนสู่ประเทศไทย อันจะนำไปสู่การเชื่อมต่อไปยังประเทศสิงคโปร์ นับแต่ปี พ.ศ. 2553 ซึ่งถึงแม้ว่ายังคงอยู่ในรูปแบบของโครงการในการก่อสร้าง และด้วยเหตุผลดังกล่าวต่างก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าจังหวัดหนองคายนั้นมีศักยภาพในด้านการคมนาคม และโลจิสติกส์ในการเชื่อมโยงเส้นทางในแถบประเทศอินโดจีน ได้ภายใต้กรอบความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจในกรอบของ GMS

- ประเด็นด้านระบบสาธารณสุขพบอีกว่าพื้นที่ทั้งสองต่างก็มีศักยภาพในการรองรับทางด้านสาธารณสุขที่แตกต่างกัน ด้วยความเป็นในบริบทของพื้นที่ ๆ มีความต่างกัน กล่าวคือ ในตัวของนครหลวงเวียงจันทน์ที่มีสถานะเป็นเมืองหลวงนั้น อาจจะมีความพร้อมในด้านระบบสาธารณสุขที่เหนือกว่าจังหวัดหนองคาย ที่ยังคงมีแค่เพียงโครงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามหากทางจังหวัดหนองคายสามารถดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่าง หนองคายกับ นครหลวงเวียงจันทน์ได้แล้วนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาระบบสาธารณสุขต่อไป

- ประเด็นด้านการอำนวยความสะดวก ณ จุดผ่านแดน ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่ของนครหลวงเวียงจันทน์ ของสปป.ลาว และจังหวัดหนองคาย ต่างก็มีด่านตรวจคนเข้าเมือง ประกอบกับปัจจุบันระบบในการอำนวยความสะดวกในเรื่องของการข้ามเขตแดนนั้น ก็สามารถทำได้รวดเร็วโดยมีรูปแบบของการใช้เครื่องมือสารสนเทศที่มากขึ้น และนอกจากนี้ยังพบต่อไปอีกว่าในเรื่องของการอำนวยความสะดวกในการใช้ยานพาหนะส่วนตัวในการข้ามแดนซึ่งอาจจะมีปัญหายากในครั้งแรก ด้วยเหตุที่ต้องเสียเวลาในการบันทึกประวัติเกี่ยวกับยานพาหนะ แต่ประวัติที่ถูกบันทึกแล้วนั้นจะสามารถใช้ในการอ้างอิงกับการข้ามแดนในครั้งต่อไปได้ ซึ่งทำให้ประหยัดเวลาในการนำพาหนะข้ามแดนลง แต่อย่างไรก็ตามด้วยข้อจำกัดในด้านเอกสารที่ทางฝั่ง ตม.หนองคาย และศุลกากรที่จำเป็นต้องใช้เพื่อยืนยันตัวบุคคล และเจ้าของยานพาหนะนั้นยังคงมีอยู่ด้วยเหตุที่ว่าจังหวัดหนองคายนั้นอยู่ติดกับเมืองหลวงของสปป.ลาวนั่นเอง ซึ่งเป็นเหตุผลของความมั่นคงของประเทศ และด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ด้านทั้งสองแห่งจำเป็นต้องมีความเข้มงวดในเรื่องของการเดินทางข้ามแดน และยังคงต้องรอการแก้ปัญหาในเรื่องของการลดเวลา หรือเอกสารต่อไป

- ประเด็นด้านแรงงานผลิต พบว่าในพื้นที่ทั้งสองแห่งยังคงมีความต้องการแรงงานในการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สปป.ลาว อันเห็นได้จากการลงทุนที่เกิดขึ้นในเขตกำแพงนครเวียงจันทน์ ทั้งนี้จากสถานการณ์ด้านแรงงานในปัจจุบันพบว่า ทางสปป.ลาว ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องใช้แรงงานที่มีประสิทธิภาพ หรือแรงงานที่มีทักษะในการผลิตขั้นสูงจากประเทศไทย ด้วยเหตุที่ว่าทางสปป.ลาว ยังคงมีความขาดแคลนบุคลากรในระดับแรงงานที่มีทักษะสูงอยู่มากด้วยเหตุที่ว่ายังมีบุคลากรที่มีความรู้หรือความสามารถในการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงที่ยังไม่เพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ ก็ได้มีการเปิดสถาบันการศึกษา

ขั้นสูง ที่เป็นของภาคเอกชนที่เพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการลงทุนที่มากขึ้น ของนักลงทุนชาวจีน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องนำองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยี เข้ามาด้วย และด้วยเหตุผลดังกล่าวน่าจะส่งผลให้ ทางสปป.ลาว จะไม่มี ปัญหาในด้านของความขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะสูงในอนาคต ในขณะที่ เดียวกันเมื่อพิจารณาถึงศักยภาพของแรงงานในการผลิตของทางจังหวัด หนองคายจะพบว่าโดยส่วนใหญ่จะมีประชาชนลาวบางส่วนเข้ามาทำงาน ในตัวจังหวัดหนองคาย เช่น ตามร้านขายสินค้าอุปโภค บริโภค ภาคการ ก่อสร้าง ร้านอาหาร หรือแม้แต่การเข้ามาทำงานเป็นแม่บ้าน ซึ่งเป็นผล มาจากค่าจ้างแรงงานที่ถูกกว่าแรงงานไทย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญ ที่ทางจังหวัดหนองคายจำเป็นที่จะต้องเร่งพิจารณาก็คือในเรื่องของการจัด สวัสดิการด้านสุขภาพของกลุ่มคนงานเหล่านี้ให้ดีขึ้น และรวมถึงมีมาตรการ ในการจัดการเรื่องของพื้นที่ในการพักอาศัย ความปลอดภัย ซึ่งล้วนแล้วแต่ เป็นสิ่งจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาถึงสภาพทาง ด้านเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ของจังหวัดหนองคายในส่วนของมูลค่าสินค้าผ่านแดน ระหว่างแขวงนครเวียงจันทน์ กับจังหวัดหนองคายและรวมถึงสินค้า ผ่านแดนจากจังหวัดหนองคาย ไปยังแขวงนครเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทั้งสองนั้นเป็นพื้นที่ในการส่งผ่านสินค้าระหว่างกัน โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่หนึ่งเป็นตัวเชื่อมพื้นที่ทั้งสอง ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่าพื้นที่ทั้งสองนั้นได้ถูกกำหนดให้ เป็นพื้นที่ในการกระจายสินค้าไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ของสปป.ลาว หรือแม้แต่พื้นที่ของไทย อีกทั้งยังถูกส่งผ่านไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ที่นอกเหนือ จากประเทศทั้งสองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในฝั่งของอินโดจีน อีกทั้งยังส่งผ่านไปยังประเทศที่สาม เช่น ประเทศเวียดนามตอนเหนือ และ รวมถึงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ และด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงถือเป็นสิ่งที่สามารถนำไปยืนยันได้ว่าผลของการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ ในเขตของนครหลวงเวียงจันทน์ และพื้นที่ของจังหวัดหนองคายถือได้ว่า

เป็นพื้นที่ในการกระจายสินค้าไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ ทั้งในเขตประเทศอินโดจีน และภายนอกประเทศอินโดจีนได้มากขึ้น โดยสามารถที่จะพิจารณาถึงมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังแสดงให้เห็นได้ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด้านผ่านแดนจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2550-2559

ปีงบประมาณ	สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปยัง ประเทศที่สาม (ล้านบาท)	มูลค่าสินค้าผ่านแดนจาก ประเทศที่สามไปยัง สปป.ลาว (ล้านบาท)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	ร้อยละของการเพิ่มขึ้น ในมูลค่า
2550	2,539.897	19,187.146	21,727.043	
2551	11,883.538	10,950.360	22,833.898	5.09
2552	21,128.149	13,966.915	35,095.064	53.70
2553	27,354.016	14,633.774	41,987.790	19.64
2554	24,028.849	19,265.804	43,294.652	3.11
2555	24,826.938	25,069.795	49,896.733	15.25
2556	23,279.114	20,259.568	43,538.682	-12.74
2557	22,076.830	19,452.053	41,528.883	-4.62
2558	22,121.336	22,110.131	44,231.467	6.51
2559	20,429.490	20,351.160	40,780.650	-7.80

ที่มา: ศุลกากรจังหวัดหนองคาย 2559

ทั้งนี้จากข้อมูลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่าการโดยสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในด้านของมูลค่าสินค้าผ่านแดนที่เกิดขึ้น ณ ด้านศุลกากรในจังหวัดหนองคาย ทำให้ทราบถึงมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่เพิ่มมากขึ้น อันจะเห็นได้จากในช่วงปี พ.ศ. 2558-59 ที่ภาครัฐได้มีการประกาศให้มีการจัดตั้งก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในจังหวัดหนองคาย โดยส่งผลให้มีมูลค่าสินค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นจาก 41.52 ล้านบาท เป็น 44.23 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่ามีมูลค่าสูงขึ้นถึงร้อยละ 6.51 ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันว่าหากมี

การเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทยทางฝั่งของจังหวัดหนองคาย กับสปป.ลาว ที่ถือได้ว่าเป็นด่านที่ใหญ่ที่สุดแล้วนั้น จะนำไปสู่การก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นในทางเศรษฐกิจที่มีมูลค่าอันมหาศาล อันจะเห็นได้จากมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงชนิดสินค้าผ่านแดนแล้วนั้นจะพบว่าสินค้าจากสปป.ลาวนั้น ก็สามารถที่จะส่งออกไปยังประเทศที่สามได้มากขึ้น และในทำนองกลับกันสินค้าจากประเทศที่สามก็สามารถส่งเข้าไปยังสปป.ลาว และไทยได้มากขึ้นเช่นกัน โดยสามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงประเภทมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด่านผ่านแดน จังหวัดหนองคายปี พ.ศ. 2559

ลำดับ	สินค้าผ่านแดนจากสปป.ลาว ไปประเทศที่สาม		มูลค่าสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	เสื้อผ้า	556,866,792.00	ยานยนต์อื่นๆ ที่เป็นชิ้นส่วน ครบชุดสมบูรณ์	90,309,759.29
2	สินแร่ทองแดง	535,047,042.00	ผ้าผสมกับเส้นใย	88,199,677.98
3	รองเท้า	85,385,084.56	อุปกรณ์ติดตั้งที่เป็นฉนวน ทำด้วยเซรามิค	37,666,885.19
4	เบียร์	55,844,097.68	ชิ้นส่วนครบชุดสมบูรณ์	37,609,294.68
5	สินแร่เหล็ก	35,216,602.33	มอลด์ที่ไม่ได้คั่ว	35,564,442.90
6	ชุดสายไฟ	22,856,339.80	เคเบิลถ่ายทอดโทรศัพท์ โทรเลขและวิทยุ	34,578,730.02
7	ใบยาสูบ	18,178,575.12	ของที่ใช้ประกอบ เครื่องแต่งกาย	28,652,293.12
8	เศษโลหะผสม	11,331,083.67	อื่นๆที่ใช้กับรถยนต์นั่ง	28,488,985.41
9	ลูกเดือย	9,034,287.17	ผ้า	27,326,813.44
10	บุหรี	8,593,770.78	เฟอร์นิเจอร์ทำด้วยโลหะ ชนิดที่ใช้ในสำนักงาน	26,979,022.10
11	อื่นๆ	54,945,879.31	อื่นๆ	786,076,056.87
	รวม	1,393,299,554.42		1,221,451,961.00

ที่มา: ศาลากลางจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ 2559

จากข้อมูลในตารางที่ 4 เมื่อพิจารณาถึงประเภทของสินค้าที่เป็นสินค้าผ่านแดนจากสปป.ลาว ไปยังประเทศที่สาม ในปีงบประมาณ 2559 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มต้นของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสินค้าที่ทางสปป.ลาว ส่งออกมากที่สุดก็คือ เสื้อผ้า แร่ทองแดง และรองเท้า ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทาง สปป.ลาว ยังคงมีค่าจ้างแรงงานที่มีราคาถูก ประกอบกับมีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอยู่มาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ดึงดูดนักลงทุนให้ทำการลงทุนในสปป.ลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักลงทุนชาวจีน โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่าสินค้าที่ผ่านแดนจากสปป.ลาว มายังประเทศที่สามนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสินค้าประเภทอุปโภคและบริโภค ซึ่งเป็นสิ่งที่อาจจะสนับสนุนข้อความข้างต้นที่ว่า การที่สปป.ลาวนั้น มีค่าจ้างแรงงานที่มีราคาน่าถูก นั้นเป็นจุดดึงดูดที่สำคัญของนักลงทุนที่จะเข้าไปลงทุนในลาวมากขึ้น และในทำนองกลับกัน หากจะพิจารณาถึงสินค้าจากประเทศที่สาม ที่ได้ผ่านเข้าไปยังสปป.ลาว ทางด่านหนองคายและเวียงจันทน์ แล้วนั้น จะพบว่าสินค้าโดยส่วนใหญ่จะเป็นพวก ชิ้นส่วนยานยนต์ อุปกรณ์การก่อสร้าง อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือแม้แต่สินค้าสำเร็จรูปประเภทเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ในสำนักงาน ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวอาจจะแสดงให้เห็นได้ถึงสภาพของสปป.ลาว ที่ได้เปิดให้มีการลงทุนจากนักลงทุนที่เพิ่มมากขึ้นอันจะเห็นได้จากการซื้ออุปกรณ์ในการก่อสร้าง หรือแม้แต่เครื่องใช้สำนักงาน ประกอบกับประชาชนอาจจะมียาได้ที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีศักยภาพในการบริโภคที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย และยังคงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความพร้อมของทางสปป.ลาว ที่จะประกาศให้ตนเองนั้นหลุดพ้นจากความเป็นประเทศที่มีรายได้ต่ำในอีก 3 ปีข้างหน้า คือ พ.ศ. 2563

ข. จังหวัดมุกดาหารกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดมุกดาหารเป็นประตูสู่ประเทศในแถบอินโดจีนอีกจังหวัดหนึ่ง โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 เชื่อมโยงกับแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามการพัฒนาเส้นทางคมนาคมขนส่งทางบกในแนว

ระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) ภายใต้กรอบGMS และACMECS ระหว่างไทย ลาว พม่า และเวียดนามภายใต้การสนับสนุนของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) ให้เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดมีต้นทุนน้อยที่สุดและเกิดประโยชน์สูงสุดในการรองรับการขยายตัวทางด้านการค้าการลงทุน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวภาคบริการ ตลอดจนด้านอื่นๆ เพื่อที่จะช่วยยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในเขตอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง โดยมีการเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 9 หรือ R9 ของสปป.ลาว ไปเชื่อมต่อกับเวียดนามตอนกลาง โดยบรรจบกับเส้นทางหมายเลข 1 ผ่านเมืองสำคัญของเวียดนามคือ เมืองกวางตรีเมืองเว้ (เมืองหลวงเก่า) และเมืองดานัง ซึ่งเป็นท่าเรือที่สำคัญสามารถรองรับเรือขนาด 30,000 ตัน และด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้จังหวัดมุกดาหารกลายเป็นเมืองศูนย์กลางทางการค้าและพาณิชย์กรรมของภาคอีสานอีกเมืองหนึ่งของประเทศไทยจากกรอบความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (GMS Cross-Border Transport Agreement: GMS CBTA) ระหว่างไทย สปป.ลาว และเวียดนามตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ที่มีข้อกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกในการขนส่งโดยการดำเนินการตรวจปล่อยสินค้า ณ จุดเดียว (Single Stop Inspection: SSI) อย่างไรก็ตามหากพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างแขวงสะหวันเขตกับจังหวัดมุกดาหาร พบว่า นับแต่ที่ได้มีประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดมุกดาหาร ได้ถูกกำหนดไว้เป็นพื้นที่ในเขตที่สามโดยครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองมุกดาหาร ห้วยน้ำใหญ่ และดอนตาล มีด่านมุกดาหารเป็นจุดผ่านแดนเชื่อมต่อแขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาว ที่ได้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน ไปก่อนหน้าถึง 13 ปี โดยทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการขยายโอกาสในการผลิตของธุรกิจเป้าหมาย เช่น อุตสาหกรรม

แปรรูปอาหารและเครื่องดื่ม ยางพาราและผลิตภัณฑ์บริการฟื้นฟูสุขภาพ เครื่องใช้ไฟฟ้าชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมพลังงานทดแทน ศูนย์การเปลี่ยนถ่ายสินค้าและยานพาหนะ คลังสินค้า และศูนย์กลางสินค้าเกษตร โดยจากที่กล่าวมาในข้างต้นว่า ทางสปป.ลาว ในเขตสะหวันนะเขต และเซโน ได้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนับแต่ ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นก่อนไทย ประกอบกับการที่ สปป.ลาว ยังคงได้มีพัฒนาระบบการดำเนินงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ สะหวัน ปาร์ค ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดรับส่งสินค้าที่สำคัญในระบบโลจิสติกส์ที่มีลักษณะเป็น Dry Port โดยสามารถที่จะถือครองตู้คอนเทนเนอร์ได้ถึง 21 วัน และยังสามารถขนส่งสินค้าออกไปยังเวียดนาม และจีน หรือแม้แต่ไปทางฮ่องกง โดยที่มีต้องอาศัยการผ่านด่านมุกดาหาร เพื่อนำไปขึ้นเรือที่แหลมฉบัง เช่นดังก่อน ซึ่งทำให้ทางสปป.ลาวนั้น มีความได้เปรียบทางด้านประสิทธิภาพในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมากกว่าไทย แต่หากพิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ทั้งสองแห่งคือ แขวงสะหวันนะเขต และจังหวัดมุกดาหารในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมแล้วนั้น สามารถแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ทั้งสองแห่งได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงความพร้อมด้านกายภาพระหว่างพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความพร้อมในด้านกายภาพของพื้นที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	สะหวันนะเขต	มุกดาหาร
ด้านพื้นที่ในการจัดตั้ง	/	/
ด้านการคมนาคมเช่น ถนน	/	/
ด้านระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา	/	/
การอำนวยความสะดวก ณ จุดผ่านแดน	/	/
แรงงานผลิต	/	/

ที่มา ข้อมูลจาก คณะผู้วิจัย

โดยข้อมูลจากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นถึงความพร้อมในด้านกายภาพของไทยทางจังหวัดมุกดาหาร และทางสปป.ลาว แขวงสะหวันนะเขต โดยข้อค้นพบจากการศึกษาสามารถอธิบายออกเป็นประเด็นต่าง ๆ คือ

- ประเด็นด้านพื้นที่ในการจัดตั้ง พบว่าสะหวันนะเขต และมุกดาหารต่างก็มีพื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของตน แต่ต่างกันเพียงว่าทางสะหวันนะเขตได้เริ่มมีการก่อตั้งขึ้นมาก่อนหน้า ในขณะที่ทางมุกดาหารยังคงอยู่เพียงแค่กระบวนการในการเปิดประมูลพื้นที่แก่นักลงทุน แต่อย่างไรก็ตามก็เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ทั้งจังหวัดมุกดาหาร และแขวงสะหวันนะเขตต่างมีความพร้อมในด้านศักยภาพของพื้นที่ในการเปิดดำเนินงานในการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของตนเอง

- ประเด็นด้านการคมนาคม ผลจากการศึกษาพบว่าหากพิจารณาถึงองค์ประกอบด้านการคมนาคม เช่น ถนนนั้นจะพบว่าในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นพื้นที่ทั้งสองต่างก็มีความเอื้อที่จะให้ง่ายต่อการเข้าถึงพื้นที่ ๆ จะดำเนินกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ ด้วยเหตุที่ว่าตั้งอยู่ใกล้กับถนนสายหลักทั้งสองพื้นที่ ซึ่งไม่ได้ก่อให้เกิดความยากลำบากในการเข้าถึงแต่อย่างใดหากแต่ยังคงมีเพื่อข้อจำกัดในด้านการขนส่งของทั้งสองประเทศ รวมถึงการเก็บค่าผ่านระยะทางของด่านทั้งสองประเทศ อีกทั้งมีการจำกัดความเร็วที่ยังค่อนข้างต่ำ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อระบบโลจิสติกส์ของเส้นทางหมายเลข 9 ลดขีดความสามารถลงแต่ในอนาคตเมื่อผ่านการเจรจาตามตามกลไกต่าง ๆ ของข้อตกลงและการผลักดันความร่วมมือตามกรอบความร่วมมือที่เกี่ยวข้องข้อจำกัดทั้งหมดน่าจะได้รับการแก้ไข และจะส่งผลให้เส้นทางหมายเลข 9 หรือ R9 ที่เป็นเส้นทางสายหลักของไทยในการขนส่งสินค้าไปสู่ทะเลจีนใต้ร่วมกับ สปป.ลาว ผ่านสู่เวียตนาม ณ ด่านลาว บาว-กวางจิ ลงสู่ท่าเรือดานังด้วยเหตุผลดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเชื่อมโยงในทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกที่อยู่ในกรอบความร่วมมือในอนุภาคลุ่มน้ำโขง (Greater Mekong Sub region: GMS) ได้มีการเชื่อมโยงทางการค้า

มากขึ้น โดยมีจังหวัดมุกดาหารที่เป็นที่ตั้งของสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 เป็นประตู (Gateway) ไปสู่ความเชื่อมโยงในทางเศรษฐกิจดังกล่าว และในขณะเดียวกันก็ยังส่งผลดีต่อแขวงสะหวันนะเขต ของ สปป.ลาว ในด้านของการดึงดูดนักลงทุนทั้งใน และนอกประเทศดังที่จะเห็นได้ว่า ทางแขวงสะหวันนะเขตได้มีการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ไฟฟ้า น้ำประปา ที่มีราคาถูกกว่าประเทศไทย ประกอบกับแนวทางในการจัดตั้งสถาบันการศึกษา เพื่อรองรับแรงงานในอนาคต โดยจะเป็นการรองรับการลงทุนในเขต เศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน (Savan-Seno Special Economic Zone) ให้เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรม เพื่อรวบรวมและกลายเป็นศูนย์กระจายสินค้า มากขึ้น รวมทั้งมีแผนพัฒนาสนามบินสะหวันนะเขตให้เป็นสนามบิน นานาชาติแห่งใหม่ของสปป.ลาว เพื่อรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจ บริเวณนี้ในอนาคตดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งจังหวัดมุกดาหาร และแขวงสะหวันนะเขต ต่างก็มีศักยภาพ และโอกาสในการพัฒนาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ในรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้านการผลิตเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone: EPZ) โดยอาศัยปัจจัยด้านพื้นที่เชื่อมโยง กับประเทศเพื่อนบ้าน และศักยภาพด้านการขนส่ง รวมถึงการจัดการ ในระบบโลจิสติกส์ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ EWEC ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดี ในด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

- ประเด็นด้านระบบสาธารณูปโภค ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ ทั้งสองต่างก็มีแผนที่จะเตรียมการจัดสร้างระบบสาธารณูปโภคเพื่อรองรับ กับพื้นที่ดังกล่าว โดยทั้งนี้ในส่วนของทางแขวงสะหวันนะเขตได้มีการ เตรียมความพร้อมโดยการก่อสร้างไปก่อนจังหวัดมุกดาหาร ดังนั้นจึงมี ความได้เปรียบที่มากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม หากทางจังหวัดมุกดาหาร สามารถดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่ได้เตรียมไว้ได้แล้วนั้น การวางระบบสาธารณูปโภคก็ไม่น่าที่จะเป็นปัญหาอีกต่อไป

- ประเด็นด้านการอำนวยความสะดวก ณ จุดผ่านแดน ด้วยเหตุที่ว่าพื้นที่ของแขวงสะหวันนะเขต และจังหวัดมุกดาหาร นั้นมีพื้นที่ห่างกันเพียงแค่มแม่น้ำโขงขวางกั้น ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมิด่านศุลกากร และด่านตรวจคนเข้าเมือง อยู่ในบริเวณเดียวกันคือด่านสะพานมิตรภาพ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าระบบการอำนวยความสะดวกในการให้บริการแก่ยานพาหนะในการข้ามแดนนั้นเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และไม่จำเป็นต้องใช้เอกสารมากนัก (เปรียบเทียบกับด่านหนองคาย-เวียงจันทน์) ซึ่งถือได้ว่าเป็นการลดเวลาในการทำงานของเจ้าหน้าที่ และลดเวลารอคอยของผู้ข้ามแดน

- ประเด็นด้านแรงงานผลิต จากการศึกษพบว่าในพื้นที่ทั้งสองแห่งยังคงมีความต้องการแรงงานในการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางสปป.ลาว โดยข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพบว่า ทางสปป.ลาว ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องใช้แรงงานที่มีประสบการณ์ หรือแรงงานที่มีทักษะในการผลิตขั้นสูง ด้วยเหตุที่ว่า ทางสปป.ลาว ยังคงมีความขาดแคลนบุคลากรในระดับแรงงานที่มีทักษะสูงอยู่มาก ด้วยเหตุที่ยังไม่ได้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาเพื่อนำมาผลิตบุคลากรดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม ทางสปป.ลาวนั้น ได้มีแผนการในการจัดตั้งสถาบันดังกล่าวขึ้นในอนาคต ดังนั้นในอนาคตปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะสูงของสปป.ลาว จึงไม่น่าที่จะมีอีกต่อไป แต่ปัญหาจะกลับมาตกอยู่กับฝั่งไทย ที่จะต้องหาตลาดงานเพื่อรองรับแรงงานไทยที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตแทน

จากเหตุผลข้างต้นเมื่อพิจารณาถึงสภาพทางด้านเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ของจังหวัดมุกดาหารในส่วนของมูลค่าสินค้าผ่านแดนระหว่างแขวงสะหวันนะเขต กับจังหวัดมุกดาหารและรวมถึงสินค้าผ่านแดนจากจังหวัดมุกดาหาร ไปยังแขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทั้งสองนั้นเป็นพื้นที่ในการส่งผ่านสินค้าระหว่างกัน โดยมีสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่สองเป็นตัวเชื่อม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงสามารถที่จะกล่าวได้ว่าพื้นที่ทั้งสองนั้นได้

ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่ในการกระจายสินค้าไปสู่พื้นที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ของสปป.ลาว หรือแม้แต่พื้นที่ของไทย อีกทั้งยังถูกส่งผ่านไปยังพื้นที่ต่างๆ ที่นอกเหนือจากประเทศทั้งสองได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในฝั่งของอินโดจีน อีกทั้งยังส่งผ่านไปยังประเทศที่สาม เช่น ประเทศเวียดนาม และรวมถึงประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ และด้วยปรากฏการณ์ดังกล่าว จึงถือเป็นสิ่งที่สามารถนำไปยืนยันได้ว่าผลของการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ในเขตของแขวงสะหวันเขต และพื้นที่ของจังหวัดมุกดาหารนั้นถือได้ว่าเป็นพื้นที่ในการกระจายสินค้าไปสู่พื้นที่ต่างๆ ทั้งในเขตประเทศอินโดจีน และภายนอกประเทศอินโดจีนได้มากขึ้น โดยสามารถที่จะพิจารณาถึงมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังแสดงให้เห็นได้ดังตารางที่ 6 ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด่านผ่านแดนจังหวัดมุกดาหาร ปี พ.ศ. 2550-2559

ปีงบประมาณ	สินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปยัง ประเทศที่สาม (ล้านบาท)	มูลค่าสินค้าผ่านแดนจาก ประเทศที่สามไปยัง สปป.ลาว (ล้านบาท)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)	ร้อยละของการเพิ่มขึ้นในมูลค่า
2550	183.823	5,350.986	5,534.809	
2551	192.986	7,566.843	7,759.829	40.200
2552	508.912	5,831.313	6,340.225	-18.294
2553	2,980.571	4,398.818	7,379.389	16.390
2554	5,078.394	4,815.507	9,893.901	34.075
2555	4,262.965	4,152.092	8,415.057	-14.947
2556	5,504.744	3,431.855	8,936.599	6.198
2557	4,143.083	4,070.960	8,214.043	-8.085
2558	6,893.702	6,185.416	13,079.118	59.229
2559	8,163.055	7,094.092	15,257.147	16.653

ที่มา: ศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร 2559

ข้อมูลดังตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดมุกดาหารทำให้ทราบถึงมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่เพิ่มมากขึ้น อันจะเห็นได้จากในช่วงปี พ.ศ. 2558-2559 ที่ได้มีการก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น ซึ่งส่งผลให้มีมูลค่าสินค้าผ่านแดนเพิ่มขึ้นจาก 13.07 ล้านบาท เป็น 15.25 ล้านบาท ซึ่งถือได้ว่ามีมูลค่าสูงขึ้นถึงร้อยละ 16.65 ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันว่าการเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทย กับ สปป.ลาว แล้วนั้น ได้ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นในทางเศรษฐกิจ อันจะเห็นได้จากมูลค่าของสินค้าผ่านแดนที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงชนิดสินค้าผ่านแดนแล้วนั้นจะพบว่าสินค้าจากสปป.ลาวนั้น ก็สามารถที่จะส่งออกไปยังประเทศที่สามารถได้มากขึ้น และในทำนองกลับกันสินค้าจากประเทศที่สามารถส่งเข้าไปยังสปป.ลาว ได้ โดยสามารถอธิบายได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงประเภทมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด่านผ่านแดน จังหวัดมุกดาหารปี พ.ศ. 2559

ลำดับ	สินค้าผ่านแดนจากสปป.ลาว ไปประเทศที่สาม		มูลค่าสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ทองแดงบริสุทธิ์	3,747,067,219.17	ส่วนประกอบรถบรรทุก	1,760,494,578.88
2	แผ่นวงจรพิมพ์	872,669,664.55	อุปกรณ์สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่	912,911,296.44
3	น้ำตาล	813,836,035.70	เหล็กกล้าไม่เป็นสนิม	763,983,198.08
4	ขั้วต่อสำหรับสายไฟ	458,834,696.15	รถยนต์พร้อมอุปกรณ์ครบชุด	723,070,667.78
5	บุหรี	298,322,057.82	บุหรี	404,628,075.69
6	แผงวงจรไฟฟ้า	280,374,175.12	โครงเหล็กเสาไฟฟ้าแรงสูงและส่วนประกอบ	315,212,399.98
7	ข้าวสาร	204,947,425.29	เหล็กแท่งสี่เหลี่ยม	283,477,930.88
8	ใบยาสูบ	132,532,533.52	ชิ้นส่วนทำด้วยพลาสติก	258,798,378.92

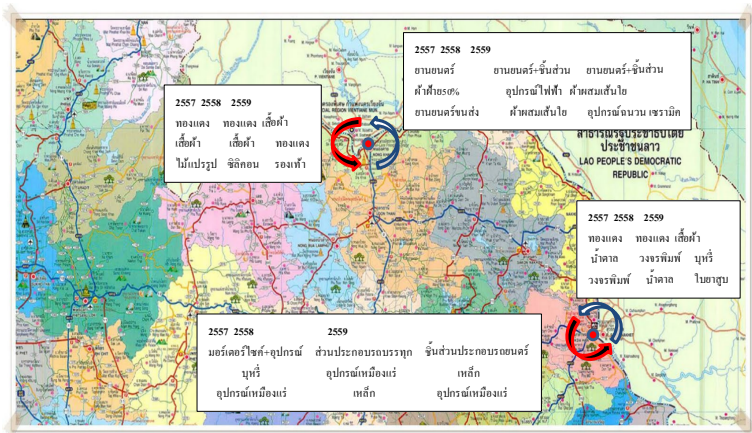
ตารางที่ 7 แสดงประเภทมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด่านผ่านแดน จังหวัดมุกดาหารปี พ.ศ. 2559 (ต่อ)

ลำดับ	สินค้าผ่านแดนจากสปป.ลาว ไปประเทศที่สาม		มูลค่าสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	
	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)	ชนิดสินค้า	มูลค่า (บาท)
9	หม้อแปลงเครื่อง สำรองไฟ	124,045,567.27	ยางรถยนต์	225,429,219.08
10	แผงวงจรโทรศัพท์ มือถือ อุปกรณ์ โทรคมนาคม	115,046,918.15	แผงควบคุมวงจรไฟฟ้า	160,608,532.37
11	อื่นๆ	1,115,379,140.07	อื่นๆ	1,285,478,469.42
รวม		8,163,055,432.81		7,094,092,747.52

ที่มา: ศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ 2559

จากข้อมูลในตารางที่ 7 เมื่อพิจารณาถึงประเภทของสินค้าที่เป็นสินค้าผ่านแดนจาก สปป.ลาว ไปยังประเทศที่สาม นับแต่ปีงบประมาณ 2559 ซึ่งเป็นปีที่เริ่มต้นของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยสินค้าที่ทางสปป.ลาว ส่งออกมากที่สุดก็คือ แร่ทองแดง แผงวงจรพิมพ์ และน้ำตาล ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าทางสปป.ลาว ยังคงมีความสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอยู่มาก แต่ในขณะเดียวกันการส่งแผงวงจรพิมพ์ แผงวงจรไฟฟ้า ไปยังประเทศโลกที่สาม อันเป็นผลมากจากการก่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประเภทอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้จัดตั้งขึ้นมาแล้วก่อนหน้านี้ ประกอบกับการมีแรงงานที่มีราคาถูกไว้รองรับในการผลิตของตน ในทำนองกลับกันหากพิจารณาถึงประเภทสินค้าผ่านแดนจากประเทศที่สามไปยังสปป.ลาว ทางด่านมุกดาหารแล้วนั้นจะพบว่าสินค้าที่มีการส่งเข้าไปมากที่สุดก็คือ ชิ้นส่วนยานยนต์ เส้นใยผ้า และรวมถึงอุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่า ทางสปป.ลาว ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้วัสดุตั้งกล้าเพื่อรองรับในการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมที่มากขึ้น รวมถึงการขยายตัวของประชากรที่จะเกิดขึ้นในอนาคต อันเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวัสดุในการทอผ้า และเครื่องใช้ไฟฟ้า ที่เพิ่มขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ทั้งในจังหวัดหนองคาย และ มุกดาหารต่างก็มีความพร้อมในการรองรับทางด้านกายภาพในการเตรียมตัวที่จะดำเนินโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันกับสปป.ลาว ดังจะเห็นได้ว่าการเพิ่มขึ้นของมูลค่า และประเภทของสินค้าผ่านแดน ระหว่างประเทศ ทั้งสองย่อมเป็นสิ่งที่จะยืนยันถึงผลดีต่อทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นกับทั้งสองประเทศ ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1 ที่แสดงให้เห็นถึงสินค้าที่มีมูลค่าผ่านแดนที่สูงที่สุด สามอันดับแรก ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงประเภทสินค้าผ่านแดนที่มีมูลค่าสูงสุด 3 อันดับแรก ด้านศุลกากรจังหวัดหนองคาย

ด้านศุลกากรจังหวัดมุกดาหาร ด้านศุลกากรเวียงจันทน์ และ ด้านศุลกากรแขวงสะหวันนะเขต

จากแผนภาพข้างต้นเป็นสิ่งที่สามารถยืนยันได้ว่าสินค้าในเข้า-ออกระหว่าง สปป.ลาวกับประเทศไทยทางจังหวัดหนองคาย และมุกดาหาร นั้นล้นแล้วแต่เป็นสินค้าถูกจัดอยู่ในหมวดอุตสาหกรรมทั้งภาคเกษตร และนอกภาคเกษตรเสียเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความต้องการ

ที่เพิ่มขึ้นของสปป.ลาว ในการพัฒนาประเทศ อันจะเห็นได้จาก สินค้าอุตสาหกรรมหนัก เช่น ยานยนต์ อุปกรณ์การก่อสร้าง รวมถึงวัตถุดิบ ในการผลิตเครื่องนุ่งห่ม ที่จะรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะเกิด มาจากการเติบโตในด้านการลงทุนที่เป็นอยู่ในสปป.ลาว แต่อย่างไรก็ตาม หากจะกล่าวถึงวิธีในการพัฒนาร่วมโดยการใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาของประเทศทั้งสอง ต้องไม่ลืมว่าจุดเริ่มต้นในการพัฒนา จะต้องเริ่มจากการพัฒนาในตัวโครงสร้างพื้นฐานที่จะต้องเตรียม ให้เพียงพอมาก่อน เพราะถ้าระบบโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า น้ำปะปา การคมนาคมขนส่ง หรือระบบโลจิสติกส์พร้อมย่อมเป็นแรงดึงดูดให้เกิด การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ตามมาอย่างรวดเร็ว โดยในที่นี่จะต้องคำนึงถึงค่า ใช้จ่ายที่ต้องมีราคาไม่สูงมาก ดังที่ทางสปป.ลาว ได้มีการดำเนินการตาม นโยบายอยู่ ณ ปัจจุบัน คือ มีค่าใช้จ่ายในเรื่องของน้ำและไฟฟ้า สำหรับ โรงงานที่เปิดขึ้นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ถูกกว่าประเทศไทย และยังผลให้มี บรรยากาศที่น่าลงทุนสำหรับนักลงทุนต่าง ๆ ซึ่งหากทางประเทศไทยและ สปป.ลาว สามารถที่จะบรรลุในข้อตกลงที่จะเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ได้แล้วนั้น ก็จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ร่วมให้เป็นฐานการผลิตใหม่ได้ โดยทั้งนี้ต้องยึดหลักของการมีส่วนร่วมให้อยู่ในทิศทางเดียวกันกับความ ต้องการของประชาชนในประเทศทั้งสองที่เป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรง อันที่จะได้รับผลจากการพัฒนา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อที่จะลดข้อขัดแย้งที่จะตามมา ในภายหลัง โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ว่า การพัฒนาจะต้องทำให้เกิด ความผาสุกในการอยู่ร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศ

บทวิเคราะห์เชิงภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศไทย และสปป.ลาว
ผ่านมุมมอง ภูมิศาสตร์ การเมืองการปกครอง ความมั่นคง
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และสังคมวัฒนธรรม

ด้านภูมิศาสตร์

1. สภาพทางภูมิศาสตร์: ประเทศไทย และสปป.ลาว

ประเทศไทยมีพื้นที่โดยประมาณ 513,115 ตารางกิโลเมตร (มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสามของอาเซียน รองจาก อินโดนีเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 50 ของโลก) ตั้งอยู่ในอินโด-แปซิฟิก ซึ่งเป็นตำแหน่งยุทธศาสตร์ใจกลางกลุ่มประเทศอาเซียนทิศเหนือ ติดกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (2,202 กิโลเมตร) และลาว (1,750 กิโลเมตร) ทิศใต้ ติดกับมาเลเซีย (576 กิโลเมตร) และอ่าวไทย ทิศตะวันออก ติดกับลาวและกัมพูชา (798 กิโลเมตร) ทิศตะวันตก ติดกับทะเลอันดามัน และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยสามารถแบ่งลักษณะทางภูมิศาสตร์ได้ 6 ภาค คือ ภาคเหนือมีภูเขาสูง โดยจุดสูงสุดคือยอดดอยอินทนนท์ ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของประเทศภาคตะวันออก ฉียงเหนือ : ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงแห้งแล้ง ไม่เอื้อต่อการเพาะปลูก ทำการเกษตรภาคกลาง : เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีความอุดมสมบูรณ์ที่สุดภาคใต้ : ติดกับทะเลทั้งสองฝั่ง มีจุดแคบสุดที่คอคอตกกระจังหวัดระนอง ภาคตะวันออก : มีชายฝั่งทะเลเรียวยาว และโค้งเว้า ภาคตะวันตก : เป็นหุบเขาและแนวเทือกเขา ในขณะที่เมื่อพิจารณาถึงสภาพภูมิอากาศแล้วนั้นจะพบว่า ประเทศไทย มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น แบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ในช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม เป็นช่วงฤดูร้อน ในช่วงเดือนมิถุนายน - ตุลาคม เป็นช่วงฤดูฝน ในช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ เป็นช่วงฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี ประมาณ 18-34 องศาเซลเซียส ในขณะที่สภาพทางภูมิศาสตร์

ของสปป.ลาว ที่เป็นเพียงประเทศเดียวในกลุ่มประเทศทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ไม่มีทางออกไปสู่ทะเล (Land locked country) โดยมีด้านทิศเหนือติดกับสาธารณรัฐประชาชนจีน แนวเขตแดนยาว 505 กม. ทิศใต้ติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา แนวเขตแดนยาว 435 กม. ทิศตะวันออก ติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม แนวเขตแดนยาว 2,069 กม. และทิศตะวันตก ติดกับประเทศไทย แนวเขตแดนยาว 1,810 กม. และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา แนวเขตแดนยาว 236 กม. โดยมีพื้นที่ 236,800 ตร.กม. หรือประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศไทย ทั้งนี้ สปป.ลาว มีพื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 เป็นภูเขาและที่ราบสูง โดยมีพื้นที่เพาะปลูกเพียง 50,000 ตร.กม. หรือร้อยละ 21.11 ของพื้นที่ทั้งหมด ภูมิอากาศของสปป.ลาว อยู่ในภูมิอากาศเขตร้อน มีลมมรสุมแต่ไม่มีลมพายุสำหรับเขตภูเขาภาคเหนือและเขตเทือกเขาอากาศมีลักษณะกึ่งร้อนกึ่งหนาว อุณหภูมิสะสมเฉลี่ยประจำปี ประมาณ 15-30 องศาเซลเซียส โดยความแตกต่างของอุณหภูมิระหว่างกลางวันกับกลางคืนประมาณ 10 องศาเซลเซียส จำนวนชั่วโมงที่มีแสงแดดต่อปีประมาณ 2,300-2,400 ชั่วโมง (ประมาณ 6.3-6.5 ชั่วโมงต่อวัน) ความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศ ประมาณร้อยละ 70-85 ปริมาณน้ำฝน ในช่วงฤดูฝน (ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม) ร้อยละ 75-90 ส่วนช่วงฤดูร้อน (ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน) มีปริมาณน้ำฝนเพียงร้อยละ 10-25 และปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีของแต่ละเขตก็แตกต่างกันอย่างมาก เช่น เขตเทือกเขาบริเวณทางใต้ได้รับน้ำฝนเฉลี่ยปีละ 300 เซนติเมตร ขณะที่บริเวณแขวงเชียงขวาง แขวงหลวงพระบาง และแขวงไชยบุรี ได้รับเพียงแค่ 100-150 เซนติเมตร ส่วนแขวงเวียงจันทน์และแขวงสะหวันนะเขต ได้รับ 150-200 เซนติเมตร เช่นเดียวกับแขวงพงสาลี แขวงหลวงน้ำทา และแขวงบ่อแก้วประชากรประชากร : ประกอบด้วย ชาวลาวลุ่ม 68%, ลาวเทิง 22%, ลาวสูง 9% รวมประมาณ 68 คนเผ่าศาสนานับถือศาสนา : 75%

นับถือพุทธ, นับถือผี 16% โดยมีนครหลวงเวียงจันทน์เป็นเมืองหลวงของประเทศ และเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว แล้วนั้นจะพบว่า ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสองได้มีการดำเนินไปอย่างราบรื่นใกล้ชิดบนพื้นฐานของการเคารพซึ่งกันและกัน ประกอบกับการแข่งขันผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้จากการที่ประเทศทั้งสองมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันนั้นย่อมที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาในเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยเกื้อกูล ได้แก่ ความใกล้ชิดทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2553 ถือเป็นวันครบรอบ 60 ปี ของความสัมพันธ์ทางการทูต ที่ได้รับการสถาปนาเมื่อปี 2493 ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้ร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อฉลองสัมพันธ์ไมตรี ที่ได้ดำเนินมาด้วยความราบรื่นอีกโอกาสหนึ่งจากการที่ประเทศทั้งสองมีชายแดนติดกันและมีแม่น้ำโขงเป็นแนวเส้นแบ่งเขตแดนเป็นหลัก และมีสะพานมิตรภาพไทยลาวเชื่อมไปมาหาสู่กันถึงสามแห่งในภาคอีสานของไทยที่จังหวัดหนองคาย มุกดาหาร และนครพนมนั้น ย่อมส่งผลดีต่อ สปป.ลาว ในการเชื่อมต่อไปยังประเทศอื่น ๆ ได้สะดวกยิ่งขึ้นทั้งด้านการค้า การคมนาคมขนส่ง ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านการต่างประเทศด้วย

2. ด้านการเมืองการปกครอง: ประเทศไทยและสปป.ลาว

ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่วนประเทศ สปป.ลาว มีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ซึ่งความแตกต่างในส่วนนี้ทำให้ท่าทีของผู้บริหารฝ่ายสปป.ลาว ค่อนข้างวิตกกังวลในประเด็นนี้บ้างพอสมควรเกี่ยวกับประเด็นด้านความมั่นคงแห่งรัฐและข้อเจรจาที่อาจมีการได้เปรียบเสียเปรียบเกิดขึ้นระหว่างสองประเทศ

2.1 การเมืองการปกครองประเทศสปป.ลาว ลักษณะการปกครองสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีระบบการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ (ทางการลาวใช้คำว่า ระบอบประชาธิปไตย

ประชาชน) โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นองค์กรชั้นนำประเทศ ซึ่งมีอำนาจสูงสุดตั้งแต่ลาวเริ่มปกครองในระบอบสังคมนิยม เมื่อ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 **ประมุขหรือประธานประเทศ หรือตำแหน่งประธานาธิบดี และหัวหน้ารัฐบาลคือนายกรัฐมนตรี** สถาบันการเมืองที่มั่นคงของสปป.ลาว ได้แก่

1) พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (The Lao People Revolutionary Party PRD)

2) สภารัฐมนตรี (พรรคประชาชนปฏิวัติลาวทำหน้าที่ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี)

3) สภาแห่งชาติ (The national Assembly) ทำหน้าที่ ด้านนิติบัญญัติและด้านตุลาการ มีหน้าที่ดูแลอนุมัติงบประมาณ การออก และการแก้ไขกฎหมาย ตลอดจนพระราชบัญญัติต่าง ๆ รวมทั้งการกำกับดูแล การทำงานของรัฐบาลการแบ่งอำนาจการปกครองแบ่งออกเป็น 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ และฝ่ายบริหารการจัดตั้งการบริหารได้แก่

3.1 **หมู่บ้าน** ผู้บริหารของหมู่บ้านคือ นายบ้าน (ผู้ใหญ่บ้าน)

3.2 **เมือง (อำเภอ)** ผู้บริหารเมือง คือ คณะกรรมการปกครอง (เจ้าเมือง)

3.3 **แขวง (จังหวัด)** ผู้บริหารแขวง คือ คณะกรรมการปกครอง (เจ้าแขวง)

3.4 **ผู้บริหารนครหลวง** คณะกรรมการปกครองนครหลวง เวียงจันทน์/เจ้านครหลวงเวียงจันทน์

สำหรับเขตการปกครอง แบ่งเป็น 1 นครหลวง กับ 16 แขวง ได้แก่ นครหลวงเวียงจันทน์ สะหวันนะเขต สาละวัน เชียงขวาง เซกอง บอลิคำไซ บ่อแก้ว หลวงพระบาง จำปาสัก อุดมไซ หลวงน้ำทา หัวพัน พงสาลี เวียงจันทน์ อັดตะปือ ไชยะบูลี คำม่วน

2.2 ส่วนการปกครองของไทยในปัจจุบันภายหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 แล้ว ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สถาบันการเมืองการปกครองของไทยในปัจจุบัน ประกอบด้วยสถาบันและองค์กรต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) สถาบันพระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศและทรงใช้อำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

2) สถาบันรัฐสภาได้แก่รัฐสภา หมายถึง ที่ประชุมของผู้แทนประชาชนทั้งประเทศ เพื่อทำหน้าที่แทนประชาชนในการตราพระราชบัญญัติต่างๆ รูปแบบของรัฐสภา มี 2 แบบ คือแบบสภาเดียวและแบบ 2 สภา ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาโดยที่มาของสมาชิกรัฐสภาคือ ก.มาจากการเลือกตั้ง เช่น ในกรณีของสมาชิกผู้แทนราษฎร ข.มาจากการแต่งตั้ง เช่น ในกรณีของสมาชิกวุฒิสภา โดยพระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งผู้ที่พระองค์เห็นสมควรให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา ทั้งนี้อำนาจหน้าที่ของรัฐสภาสามารถที่จะแสดงออก หรือใช้ได้ คือ ประการแรก การเสนอชื่อบุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรี ประการที่สองตราพระราชบัญญัติ ประการที่สาม ควบคุมรัฐบาลให้บริหารประเทศตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อรัฐสภาประการที่สี่ อำนาจหน้าที่อื่น ๆ เช่นการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์การให้ความเห็นชอบในการประกาศสงคราม

3) สถาบันรัฐบาลได้แก่ 1.รัฐบาล หมายถึง คณะบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศเรียกว่า “คณะรัฐมนตรี”
 2. หน้าที่ของรัฐบาล คือ 2.1 กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน
 2.2 นำนโยบายและพระราชบัญญัติที่ออกโดยรัฐสภาไปบังคับให้เกิดผล
 3. องค์ประกอบของรัฐบาล ได้แก่ คณะรัฐมนตรีซึ่งประกอบด้วยตำแหน่งต่างๆ ดังนี้ 3.1 นายกรัฐมนตรี 3.2 รองนายกรัฐมนตรี 3.3 รัฐมนตรีประจำสำนัก

นายกรัฐมนตรี 3.4 รัฐมนตรีว่าการกระทรวง 3.5 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง 3.6 รัฐมนตรีว่าการทบวง 4.นายกรัฐมนตรี นับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มาจนถึงปัจจุบัน 5.ที่มาของรัฐบาล รัฐบาลมีที่มา 2 ทาง คือ 5.1 มาจากการเลือกตั้งของประชาชน 5.2 มาจากการปฏิวัติหรือรัฐประหาร 6.อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลได้แก่ 6.1 รักษาเอกราชและความมั่นคงของชาติ 6.2 รักษากฎหมายและความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ 6.3 พัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความเจริญก้าวหน้า 6.4 ให้บริหารด้านการศึกษา การแพทย์ การสาธารณสุข ฯลฯ 6.5 จัดเก็บภาษีอากรเพื่อนำมาใช้ในการบริหารประเทศ 7. การบริหารราชการของรัฐบาล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ คือ 7.1 การบริหารส่วนกลางได้แก่ ก.อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรม ข.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารราชการแผ่นดิน 7.2 การบริหารส่วนภูมิภาค อยู่ในความรับผิดชอบของจังหวัดและอำเภอต่างๆ ได้แก่ ข.ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาในเขตจังหวัด ค.นายอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชาในเขตอำเภอ 7.3 การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นได้แก่ ก.เป็นการกระจายอำนาจบริหารจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น ข. เปิดโอกาสให้ประชาชนในส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ: ประเทศไทย และ สปป.ลาว

กลไกความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและลาวมีพัฒนาการเชิงบวกอย่างต่อเนื่อง อาทิ การประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือ (Joint Commission : JC) ไทย - ลาว ครั้งที่ 16 ที่ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2553 หรือการประชุมคณะผู้ว่าราชการจังหวัดและเจ้าแขวงชายแดนไทย - ลาว ครั้งที่ 8 ที่ได้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ - 2 มีนาคม 2554 รวมทั้งการประชุมความร่วมมือของจังหวัดชายแดนของสามประเทศ 9 จังหวัด ของประเทศไทย สปป.ลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ที่มีทั้งจังหวัดหนองคาย บึงกาฬ มุกดาหาร เวียงจันทน์ บอลิคาไซ สะหวันนะเขต รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนการเยือนระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ไทยและลาวยังมีความร่วมมือที่ใกล้ชิดในกรอบพหุภาคี และสนับสนุนกันในเวทีระหว่างประเทศต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการทหาร กองทัพไทย - ลาวมีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น ภายใต้กรอบคณะกรรมการร่วมมือรักษาความสงบเรียบร้อยตามชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นประธานร่วม และมีความร่วมมือทางวิชาการทหารและแลกเปลี่ยนการเยือนอย่างต่อเนื่อง

3.2 การแก้ไขปัญหาบุคคลผู้ไม่หวังดีต่อความสัมพันธ์ไทย - ลาว หรือ “คนบ่ดี” ความคืบหน้าที่สำคัญ ได้แก่ การส่งขามังลาวกลับประเทศได้สำเร็จเมื่อปี 2552 ทั้งนี้ ทางของไทยได้ยืนยันกับฝ่ายลาวในทุกโอกาสว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายชัดเจนที่จะไม่ยินยอมให้กลุ่มหรือบุคคลใดใช้ดินแดนไทยเป็นฐานหรือทางผ่านเข้าไปก่อความไม่สงบในประเทศเพื่อนบ้าน และได้ดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

3.3 การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนไทย - ลาว ไทยและลาวได้กำหนดเป้าหมายที่จะสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนให้แล้วเสร็จตลอดแนวโดยเร็ว โดยมีคณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Border Commission : JBC) ไทย - ลาว เป็นกลไกกำกับดูแลการดำเนินงาน ซึ่งนับตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2540 ที่สองฝ่ายได้เริ่มสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนในภูมิภาคจริงจนถึงปัจจุบัน สามารถจัดทำหลักเขตแดนทางบกพร้อมกันได้ 204 หลัก ซึ่งรับรองแล้ว 190 หลัก ระยะทางประมาณ 676 กิโลเมตร หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 96 สำหรับเขตแดนในแม่น้ำโขง ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการจัดทำแผนที่แม่น้ำโขงฉบับใหม่ร่วมกันระหว่างไทย-ลาว

3.4 ความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ไทยและสปป.ลาว ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการควบคุมยาเสพติด วัตถุประสงค์ต่อจิตและประสาทและสารตั้งต้น เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2544 ปัจจุบันหน่วยงานด้านการปราบปรามยาเสพติด ไทย - ลาว มีความร่วมมืออย่างใกล้ชิด และได้รับผลสำเร็จในการสกัดกั้น การลักลอบค้าขายและการลำเลียงขนส่งยาเสพติดตามบริเวณชายแดน นำไปสู่การจับกุมนักค้ายาเสพติดที่สำคัญ และฝ่ายไทยได้เห็นชอบที่จะให้ความร่วมมือด้านวิชาการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการพัฒนากฎหมาย ยาเสพติดให้แก่ฝ่ายลาวอย่างต่อเนื่อง

3.5 ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกด้านการ

สัญจรของประชาชน ไทยและสปป.ลาว มีพรมแดนติดต่อกันรวม 12 จังหวัด/9 แขวง ซึ่งสองฝ่ายได้ลงนามความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับผู้ถือหนังสือเดินทางธรรมดาเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2547 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2547 และได้ร่วมมือเพื่อเปิดและยกระดับจุดผ่านแดนในพื้นที่ที่มีความพร้อมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันมีจุดผ่านแดนถาวร 15 แห่ง และจุดผ่อนปรนอีก 31 แห่ง

4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในประเด็นนี้ทั้งสองประเทศวิเคราะห์ว่าเป็นจุดแข็งของความร่วมมือของทั้งสองประเทศเนื่องจากการมีวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกันบนพื้นฐานของวัฒนธรรมแห่งล้านช้างเดียวกัน ได้แก่

4.1 ความร่วมมือด้านแรงงาน ความร่วมมือมีความคืบหน้า

ต่อเนื่องภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการจ้างแรงงาน ไทย - ลาว ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2545 ซึ่งทั้งสองฝ่ายได้หารือทั้งในระดับนโยบายและระดับเจ้าหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อกำหนดแนวทางร่วมมือในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง โดยการจัดระเบียบ

แรงงานต่างด้าวสัญชาติลาวในไทย และการนำแรงงานลาวกลุ่มใหม่มาทำงานในไทยโดยถูกกฎหมาย กำหนดขั้นตอนการจ้างแรงงาน และให้การคุ้มครองแรงงานสัญชาติของแต่ละฝ่ายอย่างเหมาะสม

4.2 ความร่วมมือด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ ไทยและลาว
ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็กไทย-ลาว เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2548 ทั้งสองฝ่ายได้แต่งตั้งคณะทำงานร่วมและผู้ประสานงานกลาง มีการหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ในปัจจุบันเกี่ยวกับการค้ามนุษย์โดยเฉพาะสตรีและเด็ก การเคลื่อนย้ายแรงงาน และสนับสนุนให้จังหวัดกับแขวงชายแดนที่มีพรมแดนติดกัน มีความร่วมมือด้านการประสานการต่อต้านการค้ามนุษย์เพื่อการต่อต้านการค้ามนุษย์ในบริเวณชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 ความร่วมมือด้านการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สปป.ลาว เป็นประเทศที่ไทยให้ความสำคัญในลำดับแรก โดยไทยให้ความสำคัญกับโครงการพัฒนาใน 3 สาขาหลัก ได้แก่ การเกษตร การศึกษา และสาธารณสุข โดยคำนึงถึงความต้องการ ชีตความสามารถและความพร้อมของแต่ละฝ่าย ทั้งนี้ไทยได้ให้ความร่วมมือทางวิชาการแก่ สปป.ลาว (เฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศ) และนอกจากนี้ยังรวมถึงโครงการ และความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งที่จะช่วยก่อให้เกิดการพัฒนา ทางด้านสังคม และวัฒนธรรมระหว่างประเทศทั้งสอง ดังนี้

1) โครงการพระราชดำริ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตประชาชนใน สปป.ลาว ส่วนหนึ่งดำเนินไปภายใต้โครงการพระราชดำริ อาทิ โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน-ห้วยซั่ว (หลัก 22) หรือโครงการส่งเสริมกิจกรรมโรงเรียนวัฒนธรรมเด็กกำพร้า (หลัก 67) ซึ่งเป็นพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังมีโครงการแปลงสาธิตการเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นโครงการภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิชัยพัฒนา กับมหาวิทยาลัยจำปาสักด้วย

2) โครงการสนธิไมตรี กระทรวงการต่างประเทศ ได้จัดสรรงบประมาณภายใต้โครงการสนธิไมตรีเพื่อช่วยเหลือ สปป.ลาว พัฒนาด้านการศึกษาและสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง อาทิ การก่อสร้างอาคารเรียนและหอนอนของโรงเรียนต่าง ๆ และต่อมายังได้ริเริ่มโครงการโรงเรียน เพื่อนมิตรสนับสนุนงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนที่โรงเรียนในแขวงชายแดนไทย-ลาว ประจำปีเป็นเงินปีละ 2 ล้านบาท ได้แก่โครงการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทคนิค-วิชาชีพสะหวันนะเขต ที่แขวงสะหวันนะเขต

การอัญเชิญผ้าพระกฐินพระราชทาน กระทรวงการต่างประเทศ ได้เชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยังวัดใน สปป.ลาว นับตั้งแต่ปี 2538 อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2553 ได้ดำเนินการที่วัดพมสีลา บ้านนาเซียง เมืองไกสอน พมวิหาน แขวงสะหวันนะเขต

3) ความสัมพันธ์ด้านการทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ เวียงจันทน์ สถานกงสุลใหญ่ ณ แขวงสะหวันนะเขต สำนักงานผู้ช่วยทูตฝ่ายทหาร (ทหารบกและทหารอากาศ) และสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศสำหรับฝ่ายลาว สถานเอกอัครราชทูตสปป.ลาวประจำประเทศไทย ณ กรุงเทพฯ และสถานกงสุลใหญ่ สปป.ลาว ประจำจังหวัดขอนแก่น

4) การต่างประเทศ สปป.ลาว ได้ขยายบทบาทในทางระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะในช่วงปลายปี 2553 ลาวได้เป็นเจ้าภาพจัดกิจกรรมซึ่งมีผู้เข้าร่วมจากต่างประเทศจำนวนมาก อาทิ การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยระเบิดพวง ครั้งที่ 1 การเป็นเจ้าภาพจัดการฉลองครบรอบ 450 ปี ของการสถาปนานครหลวงเวียงจันทน์ (พฤศจิกายน 2553) พิธีฉลองการเปิดโครงการอเนกประสงค์น้ำเทิน

2 อย่างเป็นทางการ (ธันวาคม 2553) กิจกรรมเหล่านี้ดำเนินไปด้วยดีและประสบความสำเร็จซึ่งส่งผลสำคัญทางจิตวิทยาให้รัฐบาลและประชาชนลาวเกิดความมั่นใจที่จะเปิดตัวติดต่อสัมพันธ์กับต่างประเทศมากยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ดังเห็นได้จาก สปป.ลาว รับผิดชอบเจ้าภาพการประชุมสุดยอดผู้นำเอเชีย - ยุโรป (Asia - Europe Meeting : ASEM) ในปี 2555 ซึ่งเป็นปีที่รัฐบาลลาวกำหนดให้เป็นปีท่องเที่ยวลาว (Visit Laos Year) ด้วยนอกจากการกระชับและส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศในภูมิภาคแล้ว สปป.ลาว ยังคงให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ทั้งที่เป็นมิตรประเทศ เช่น การเยือนประเทศญี่ปุ่นของประธานประเทศเมื่อเดือนมีนาคม 2553 ในโอกาสฉลองครบรอบ 55 ปี ของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตลาว - ญี่ปุ่น การเยือนสหพันธรัฐรัสเซียของนายกรัฐมนตรี สปป.ลาว เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2553 หรือที่เคยมีประเด็นบาดหมางต่อกัน เช่น การเยือนสหรัฐฯ ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของ สปป.ลาว เมื่อเดือนกรกฎาคม 2553 ทำที่ดังกล่าวของลาวสะท้อนความเปิดกว้างของการดำเนินนโยบายต่างประเทศเพิ่มขึ้น 1) สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation หรือ TAC) สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดทำขึ้นโดยประเทศสมาชิกอาเซียน 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย เมื่อปี 2519 เพื่อกำหนดหลักการพื้นฐานของความร่วมมือและการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างกันของประเทศสมาชิกหลักการสำคัญของสนธิสัญญา ซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนยึดถือและยอมรับในการปฏิบัติตาม ได้แก่ 1.1 เคารพในเอกราช การมีอำนาจอธิปไตย ความเท่าเทียมกัน ความมั่นคงทางดินแดนและเอกลักษณ์แห่งชาติของทุกประเทศ 1.2 ปราศจากการแทรกแซงจากภายนอก การโค่นล้มอธิปไตย หรือ

การบีบบังคับจากภายนอก 1.3 การไม่แทรกแซงกิจการภายในซึ่งกันและกัน 1.4 การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งหรือข้อพิพาทโดยสันติวิธี 1.5 การยกเลิกการใช้การคุกคามและกองกำลัง 1.6 การมีความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างกัน

เมื่อเดือนธันวาคม 2530 ได้มีการแก้ไขสนธิสัญญาเพื่อเปิดทางให้ประเทศที่อยู่นอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สามารถเข้าร่วมเป็นภาคีได้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างโครงสร้างความมั่นคงและสันติภาพให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ปัจจุบันประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีในสนธิสัญญา TAC ได้แก่ สมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ ประเทศคู่เจรจาของอาเซียน และประเทศที่เข้าร่วมการประชุมอาเซียนว่าด้วย การเมืองและความมั่นคงในเอเชีย-แปซิฟิก เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น รัสเซีย เกาหลีใต้ และนิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐฯ และสหภาพยุโรปได้แจ้งความจำนงอยากเข้าร่วมเป็นภาคีพื้นที่ (ข้อ 2) สนธิสัญญาเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty on the Southeast Asia Nuclear-Free Zone : SEAN-FZ)

ประเทศสมาชิกอาเซียน ลงนามในการประชุมสนธิสัญญาในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2538 วัตถุประสงค์หลักของสนธิสัญญา คือให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ โดยประเทศที่เป็นภาคีจะไม่พัฒนา ไม่ผลิต ไม่จัดซื้อ ไม่ครอบครอง รวมทั้งไม่เป็นการผลิต ไม่ทดสอบ ไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาค และไม่ให้รัฐใดปล่อยหรือทิ้งวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นกัมมันตภาพรังสีลงบนพื้นดิน ทะเล และอากาศ นอกจากนี้ 5 ประเทศอาวุธนิวเคลียร์ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส รัสเซีย และสหราชอาณาจักร (ห้าสมาชิกผู้แทนถาวร ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ) ได้ยอมรับและให้ความเคารพสนธิสัญญา โดยจะไม่ละเมิดและไม่แพร่กระจายอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคนี้ 3) ปฏิญญากำหนดให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเขตแห่งสันติภาพเสรีภาพ และความเป็นกลาง (Zone of Peace, Freedom and Neutrality หรือ

ZOPFAN) เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของอาเซียน ให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่ปลอดการแทรกแซงจากภายนอก เพื่อเป็นหลักประกันต่อสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาคและเสนอให้อาเซียนขยายความร่วมมือให้ครอบคลุมทุก ๆ ด้าน อันจะนำมาซึ่งความแข็งแกร่ง ความเป็นปึกแผ่นและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างประเทศสมาชิก ได้ประกาศลงนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศของรัฐสมาชิกอาเซียน ซึ่งในขณะนั้นประกอบด้วยประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 1971 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย 4) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก หรือ ASEAN Regional Forum (ARF) จัดขึ้นเพื่อเป็นเวทีสำหรับปรึกษาหารือ (Consultative forum) โดยมีวัตถุประสงค์ที่มุ่งส่งเสริมสันติภาพโดยการเสริมสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือ และความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ประเทศอาเซียนกับคู่เจรจา และประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและความมั่นคง โดยมีทั้งผู้แทนฝ่ายการทูตและการทหารเข้าร่วมการประชุมหารือด้านการเมืองและความมั่นคง ในกรอบ ARF ได้กำหนดพัฒนาการของกระบวนการ ARF เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอนที่ 1 ส่งเสริมการสร้าง ความไว้วางใจกัน (Confidence Building) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาการทูตเชิงป้องกัน (Preventive Diplomacy) ขั้นตอนที่ 3 การแก้ไขความขัดแย้ง (Conflict Resolution) การประชุมระดับรัฐมนตรี ARF ครั้งแรกจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2537 ปัจจุบัน ประเทศที่เป็นสมาชิกการประชุมว่าด้วยการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมี 27 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ คือ ไทย บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และเวียดนาม ประเทศคู่เจรจาของ

อาเซียน ประเทศผู้สังเกตการณ์ของอาเซียน และประเทศอื่นในภูมิภาค อันได้แก่ ออสเตรเลีย บังคลาเทศ แคนาดา จีน อินเดีย ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) มองโกเลีย นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ปาปัวนิวกินี รัสเซีย ทิมอร์-เลสเต ศรีลังกา สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป 5) ASEAN Troika ผู้ประสานงานเฉพาะกิจ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2542 ณ กรุงมะนิลา ผู้นำของประเทศสมาชิกอาเซียนได้เห็นชอบในการ จัดตั้งกลุ่มผู้ประสานงานเฉพาะกิจในระดับรัฐมนตรี (ASEAN Troika) ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีต่างประเทศที่ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการ ประจำของอาเซียนในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และจะหมุนเวียนกันไป ตามการเป็นประธานการประชุม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มผู้ประสานงาน เฉพาะกิจ ASEAN Trioka คือ 5.1 เป็นกลไกให้อาเซียนสามารถร่วมมือ กันอย่างใกล้ชิดในการหารือแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสันติภาพและ เสถียรภาพในภูมิภาค โดยไม่ก้าวกายกิจการภายในของประเทศสมาชิก เป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนให้สูงขึ้น และเสริมสร้างความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอาเซียน รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยรวม 5.2 เพื่อรองรับสถานการณ์ และจะดำเนินการโดยสอดคล้อง กับแนวทางปฏิบัติในสนธิสัญญา และข้อตกลงต่าง ๆ ของอาเซียน เช่น สนธิ สัญญาไมตรีและความร่วมมือในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation หรือ TAC) 6) กรอบความร่วมมือทางทหาร (ASEAN Defense Ministerial Meeting -ADMM) เพื่อสร้างเครือข่ายและ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างฝ่ายทหารของประเทศสมาชิก ความร่วมมือ ด้านการป้องกันยาเสพติด การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย โดยเฉพาะประเด็นหลังนี้อาเซียนได้ลงนามในอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วย การต่อต้านการก่อการร้าย ในปี 2550 7) ความสัมพันธ์กับประเทศนอก

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อสร้างความร่วมมือด้านการเมือง ความมั่นคงที่สมดุลและสร้างสรรค์ระหว่างกัน โดยผ่านเวทีหารือระหว่าง อาเซียนกับประเทศ คู่เจรจา ได้มีการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit – EAS) และกระบวนการอาเซียน+3

5. ด้านวัฒนธรรมประเทศทั้งสอง มีวัฒนธรรมประเพณีที่ คล้ายคลึงกันโดยเฉพาะ ฮีตสิบสอง คองสิบสี่ ฮีตสิบสองมาจากคำ 2 คำ คือ ฮีต กับ สิบสอง ฮีตมาจากคำว่า จาริต หมายถึงสิ่งที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นประเพณีที่ฝังงม ชาวอีสาน เรียกว่า จาฮีต หรือฮีต สิบสอง หมายถึง เดือนทั้ง 12 เดือน ในหนึ่งปี ฮีตสิบสอง จึงหมายถึง ประเพณีที่ประชาชนชาวอีสานและชาวลาวได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ในโอกาสต่างๆ ทั้งสิบสองเดือนในแต่ละปี ประเพณีทั้งสิบสองเดือน ที่ชาวอีสานและชาวลาวถือปฏิบัติกันมานั้นล้วนเป็นประเพณีที่ส่งเสริม ให้คนในชุมชน ได้ออกมาร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์กัน เพื่อความ สนุกสนานรื่นเริงและเพื่อความสมานสามัคคีมีความรักใคร่กัน ของคน ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสืบทอดสิ่งที่ฝังงมมาจวบจนปัจจุบัน ประเพณีอีสาน ส่วนใหญ่จะมีเอกลักษณ์แตกต่างจากประเพณีภาคอื่น ๆ (อาจคล้ายคลึง กับประเพณีของทางภาคเหนือบ้างเพราะมีที่มาค่อนข้างใกล้เคียงกัน) ประเพณีอีสานและลาวได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมล้านช้าง (แถบหลวง พระบางประเทศลาว) จึงจะเห็นได้ ว่าประเพณีของชาวอีสาน และชาวลาว มีความคล้ายกันเพราะมีที่มาเดียวกันและชาวอีสานและชาวลาวก็ไปมา หาสู่กันเป็นประจำ เยี่ยงญาติพี่น้องทำให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมระหว่างกันด้วย **ฮีตสิบสองได้แก่** 1) เดือนอ้าย (เดือนเจียง)-บุญข้าวกรรม 2) เดือนยี่ – บุญคูณลาน 3) เดือนสาม-บุญข้าวจี 4) เดือนสี่-บุญเผวส 5) เดือนห้า-บุญสงกรานต์ 6) เดือนหก-บุญบั้งไฟ 7) เดือนเจ็ด-บุญซำฮะ 8) เดือนแปด-บุญเข้าพรรษา 9) เดือนเก้า-บุญข้าวประดับดิน 10) เดือนสิบ-บุญข้าวสาก 11) เดือนสิบเอ็ด -บุญออกพรรษา และ 12) เดือนสิบสอง-บุญกฐิน

5.1 คองสิบสี หมายถึง ครอบคลุม 14 อย่าง เป็นกรอบหรือแนวทางที่ใช้ปฏิบัติระหว่างกัน ของผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง พระสงฆ์ และระหว่างบุคคลทั่วไป เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของ บ้านเมือง คองสิบสี มีหลายแบบหลายประเภท พอจะยกตัวอย่างได้ดังนี้

1) คองสิบสีแบบที่ 1 กล่าวถึงผู้เกี่ยวข้องกับครอบครัว ในสังคมตลอดจนผู้มีหน้าที่ปกครองบ้านเมือง

2) คองสิบสีแบบที่ 2 กล่าวถึงหลักการที่พระมหากษัตริย์ทรงปฏิบัติในการปกครองบ้านเมือง และข้อที่ประชาชนควรปฏิบัติ ต่อพระมหากษัตริย์ และจารีตประเพณีที่พึงปฏิบัติให้บ้านเมืองสงบสุข

3) คองสิบสีแบบที่ 3 กล่าวถึงธรรมที่พระราชอา พิงยึดถือปฏิบัติ และเน้นหนักให้ประชาชนปฏิบัติตามจารีตประเพณีและ ข้อที่คนในครอบครัวพึงปฏิบัติต่อกัน

4) คองสิบสีแบบที่ 4 กล่าวถึงไปแนวทางอิติบ้าน คลองเมือง คือการดำเนินการปกครองบ้านเมืองเพื่อให้บ้านเมืองอยู่ เป็นสุขและปฏิบัติตามประเพณี คองสิบสีสำหรับพระสงฆ์ คองสิบสีสำหรับ นักปกครอง คองสิบสีสำหรับประชาชน

ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ พิเศษขึ้นก็เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง ของการกระจายสินค้า/บริการ การลงผลิตสินค้า/บริการ การลงทุนจาก ผู้ประกอบการทั้งภายในประเทศ และนอกประเทศ การได้รับการยกเว้น ภาษีในการค้า การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น หรือแม้แต่การก่อให้เกิดการพัฒนา ในตัวคุณภาพของสินค้า และบริการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และมีราคา ต่อหน่วยที่ต่ำลง เช่นเดียวกับความเป็นไปได้ในการสร้างเขตเศรษฐกิจ

พิเศษในพื้นที่เขตชายแดน คือ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร โดยเป็นการสร้างความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยมีสาระสำคัญของการให้สิทธิประโยชน์คือ ในเรื่องของภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล การยกเว้นอากรขาเข้าวัตถุดิบ และวัสดุจำเป็นสำหรับส่วนที่ผลิตเพื่อการส่งออก การหักค่าใช้จ่ายในด้านสาธารณูปโภค การยกเว้นอากรขาออก หรือขาเข้า เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดหนองคาย และมุกดาหารสู่ สปป.ลาว แล้วนั้น ถือได้ว่าเป็นความพยายามที่จะพัฒนาให้เกิดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนแบบร่วม (Co-Border Special Economy Zones) ด้วยเหตุที่ว่า จะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงในด้านการค้า และการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว อีกทั้งยังนำไปสู่การเชื่อมโยงในภาคการค้า การผลิต และการลงทุน กับประเทศอื่น ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ กลุ่มประเทศสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งได้นำไปสู่การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นของคนในพื้นที่ของทั้งสองประเทศได้มากขึ้น และรวมถึงการนำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจ คือ การยกระดับมาตรฐานชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนของประเทศทั้งสอง คือ ประเทศไทยกับสปป.ลาว ให้มีมาตรฐานในด้านความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อีกทั้งยังนำมาซึ่งในด้านของการปรับปรุงระบบการขนส่งต่าง ๆ และยังก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการลงทุน และธุรกิจในด้านโลจิสติกส์ ด้วยเช่นกัน โดยทั้งนี้หากจะพิจารณาถึงประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่าง หนองคาย กับนครหลวงเวียงจันทน์ และ มุกดาหาร กับ สะหวันนะเขต แล้วนั้นสามารถที่จะพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในภาพของความเป็นองค์รวมในทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองของความเป็นเศรษฐกิจชุมชนของทั้งสองประเทศ คือ ในด้านการผลิต ด้านการพาณิชย์ ด้านการบริโภค ด้านสังคม และวัฒนธรรม และด้านทรัพยากร

ซึ่งผลพวงจากการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมแล้วนั้นได้ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงในองค์ประกอบต่าง ๆ ในด้านทางเศรษฐกิจชุมชนที่เพิ่มขึ้น อันจะนำไปสู่การยกระดับในมาตรฐานชีวิต และความเป็นอยู่ของชุมชนของทั้งสองประเทศให้มากขึ้นได้ โดยสามารถที่จะแสดงได้ถึงประโยชน์ในการเชื่อมโยงองค์ประกอบในทางเศรษฐกิจชุมชนได้ดังนี้

ประการแรกมุมมองในด้านการผลิต เป็นที่แน่นอนอยู่แล้วว่าในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมขึ้นระหว่างประเทศทั้งสองย่อมที่จะหลีกเลี่ยงไม่พ้นต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนสินค้าและบริการที่ได้มีการผลิต โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่านับแต่การสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ขึ้นทั้ง 2 แห่ง คือ ที่จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร ได้ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ หรือสินค้า และบริการระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาวที่เพิ่มขึ้น โดยเป็นผลมาจากความสะดวกในการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบในการผลิต ซึ่งรวมถึงการพัฒนา ระบบการขนส่งที่สามารถอำนวยความสะดวกในด้าน การเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ และมีความสะดวกรวดเร็วที่มากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีต และนอกจากนี้หากสามารถที่จะยกระดับของการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจพิเศษร่วมให้มากพอแล้วนั้น จะพบว่าสามารถที่จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการลงทุน ซึ่งจะนำไปสู่การจ้างงานที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีเรื่องของ เสริมขีดความสามารถในการแข่งขันในตัวสินค้าทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณที่เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน และนอกจากนี้ผลที่เกิดขึ้นจากการจ้างงานก็คือการนำไปสู่ในเรื่องของรายได้ของแรงงาน และรวมถึงความสามารถในการพัฒนาทักษะด้านฝีมือของแรงงานทั้งสองประเทศให้มีทักษะที่สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของค่าจ้างแรงงานในระดับแรงงานระดับฝีมือ ซึ่งจะก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของตนและครอบครัว

ประการที่สองมุมมองในด้านการพาณิชย์ เป็นผลพวงมาจากการยกระดับของภาคการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น นั่นก็คือ ความสามารถของประชาชนทั้งสองประเทศในการจับจ่ายใช้สอยในตัวสินค้า ที่ได้มีการผลิต และมีการกระจายสินค้าเหล่านั้นออกสู่ตลาดภายนอก โดยพิจารณาจากความสามารถของประชาชนที่จะเข้าถึงสินค้า และบริการเหล่านั้น เนื่องด้วยการมีต้นทุนในการผลิตที่ต่ำลง อันเป็นผลมาจากการละเว้นภาษีวัตถุดิบ หรือแม้แต่ภาษีในด้านการค้า การผลิต ฯลฯ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งสนับสนุนให้ต้นทุนต่อหน่วยของสินค้าเหล่านั้นมีราคาต่ำลง ซึ่งสามารถที่จะจำหน่ายได้ง่ายขึ้น เนื่องด้วยมีราคาที่ไม่แพงเกินไป ประกอบกับมีมาตรฐานการผลิตที่ดีขึ้นจากโรงงาน และนอกจากนี้ด้วยระบบการขนส่งที่ได้มีการพัฒนาขึ้นก็ยังสามารถก่อให้เกิดการกระจายสินค้าดังกล่าวไปยังพื้นที่อื่น ๆ เช่น ประเทศเวียดนาม หรือแม้แต่ประเทศจีนก็สามารถกระทำได้ง่ายขึ้นเช่นกัน

ประการที่สามมุมมองในด้านความสามารถในการบริโภคของประชาชนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นผลพวงมาจากการพัฒนาฝีมือแรงงานในด้านการผลิตของแรงงาน ซึ่งก่อให้เกิดการสร้างรายได้ของตนในการรับจ้างผลิต นอกเหนือไปจากการเพิ่มพูนประสบการณ์ หรือทักษะในการผลิตของตนที่สูงขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการเข้าถึงของประชาชนทั้งสองประเทศที่จะมีโอกาสได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพ และมีราคาที่ไม่แพงมากนัก ซึ่งผลจากความสามารถในด้านการเข้าถึงสินค้า และบริการที่เพิ่มขึ้นของประชาชน หรือแรงงานแล้วนั้นยังก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการเข้าถึงตลาดในด้านการบริโภคที่มากขึ้นด้วยเช่นกัน

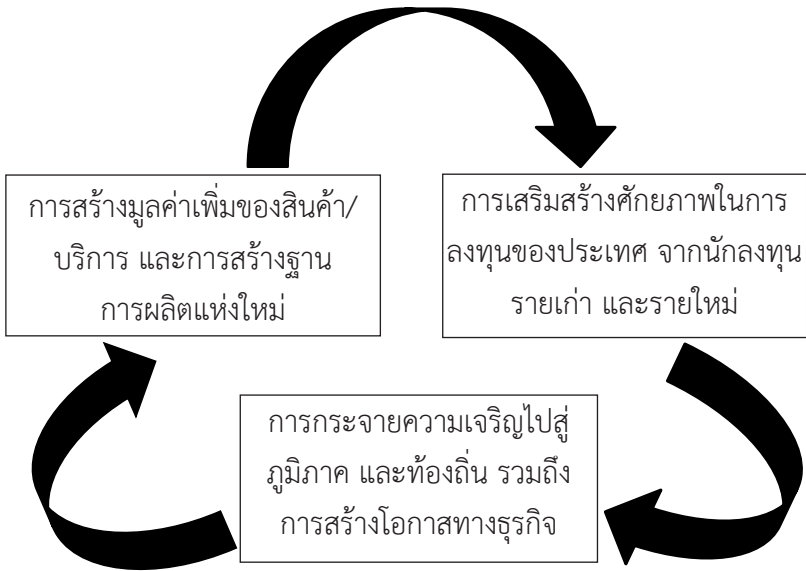
ประการที่สี่มุมมองในด้านของความหลากหลายในทางวัฒนธรรม ซึ่งหมายถึงการเปิดรับความหลากหลายวัฒนธรรมระหว่างประเทศทั้งสอง ด้วยเหตุที่ว่า การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันนั้นย่อมที่จะมีการไหลเข้ามาของแรงงานระหว่างประเทศทั้งสองมากขึ้น ซึ่งด้วยเหตุที่วัฒนธรรม หรือ

ประเพณีของคนทั้งสองประเทศนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงอาจจะเป็นสิ่งที่น่าขบคิดว่าวิถีในทางวัฒนธรรมของคนทั้งสองประเทศนั้นจะสามารถสื่อถึงกันได้หรือไม่ ในขณะที่อีกด้านหนึ่งในด้านของมุมมองในด้านวัฒนธรรมระหว่างประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาตินับแต่ฉบับที่ 11 เป็นต้นมา ที่ได้กล่าวถึงประชาสัมคมในด้านวัฒนธรรมอาเซียน นั้นหมายถึงการเปิดโอกาสให้คนระหว่างชาติอาเซียนได้มีการเรียนรู้ในด้านวัฒนธรรมร่วมกัน มีการประยุกต์การใช้องค์ความรู้ในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน เช่นเดียวกันกับ ประชาชนชาวไทย กับประชาชนจากสปป.ลาว ที่จำเป็นที่จะต้องเปิดใจที่จะเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมจากภายนอก ทั้งนี้ก็เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ทำลายความสามารถในการบริหารจัดการในด้านวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศอีกด้วย

ประการที่ห้ามมุมมองในด้านทรัพยากร หากกล่าวถึงปัจจัยที่สำคัญในการผลิตแล้วนั้นคงไม่อาจที่จะหนีพ้นในเรื่องของทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิต ซึ่งทรัพยากรที่ถูกนำมาใช้ในการผลิตนั้นอาจจะประกอบไปด้วย ทรัพยากรที่เป็นมนุษย์นั้นหมายถึง องค์ความรู้ แรงงาน ทักษะ ที่ได้นำมาใช้ในการผลิตสินค้า และบริการ และทรัพยากรอีกประเภทหนึ่งก็คือ ทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ซึ่งอาจจะรวมถึงระดับของเทคโนโลยีด้านเครื่องจักร เครื่องกล หรือแม้แต่ตัวของวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตเป็นสินค้าและบริการ แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับทรัพยากรทั้งสองประเภท อันเป็นผลมาจากการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ก็คือความสะดวกในการเคลื่อนย้ายทรัพยากรที่มีอยู่ของทั้งสองประเทศที่จะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการเชื่อมต่อของพื้นที่เศรษฐกิจของทั้งสองประเทศนั้นก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน โดยทรัพยากรที่เคยมีอยู่ในประเทศก็จะสามารถที่จะถูกจัดสรรไปสู่ภายนอกได้มากขึ้น และในขณะเดียวกันทรัพยากรจากภายนอกก็จะถูกจัดสรรเข้ามายังชุมชนในประเทศมากขึ้นเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องให้ความ

สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรก็คือการใช้หลักของการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศ ซึ่งน่าจะเป็นวิธีที่สามารถนำไปสู่วิถีของการจัดการที่มีความยั่งยืนมากกว่าแนวคิดที่มาจากเพียงแค่นักวิชาการ หรือนโยบายภาครัฐ ด้วยเหตุที่ว่า แนวคิดในการจัดการทรัพยากรร่วมกันนั้นเกิดจากความต้องการของคนทั้งสองประเทศที่มีความคิดเห็น หรือมีความต้องการไปในทางเดียวกัน อีกทั้งยังมองเห็นปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน ดังนั้นด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่สนับสนุนว่าแนวคิดในการจัดการทรัพยากรร่วมกันนั้นจึงเป็นหนทางที่จะก่อให้เกิดปัญหาน้อยที่สุดในการปฏิบัติ อีกทั้งยังจะสามารถนำไปสู่ความเป็นไปได้ในความยั่งยืนในด้านการจัดการได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าหากนำเรื่องของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมมาพิจารณาร่วมกับเศรษฐกิจชุมชนของประเทศแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าผลได้ที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบที่ได้กล่าวมาข้างต้น ล้วนแล้วแต่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นสิ่งสำคัญจึงจะขึ้นอยู่กับวิถีในการบริหารจัดการในตัวเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าจะมีวิถีในการดำเนินงานเช่นไร ที่ประชาชนทั้งสองประเทศนั้นจะได้รับประโยชน์สูงสุดจากเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมที่จะมีการพัฒนาขึ้นนี้ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่ทำลายความสามารถของบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการในอนาคต ทั้งนี้ก็เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชากรทั้งสองประเทศ รวมถึงการเปิดใจที่จะรับ เรียนรู้ ในวิถีทางความคิด ประเพณีและความเชื่อ อันจะเป็นหนทางในการสร้างความสันติได้สืบไป โดยทั้งนี้สิ่งที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อประเทศในความเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมสามารถแสดงได้ดังแผนภาพดังนี้

แผนภาพที่ 2 สิ่งทีก่อให้เกิดการพัฒนาภายใต้
รูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงสิ่งทีก่อให้เกิดการพัฒนาภายใต้รูปแบบของความเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ซึ่งสามารถที่จะอธิบายได้ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ ตลอดจนการสร้างฐานการผลิตแห่งใหม่โดยประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องขององค์ประกอบในทางเศรษฐกิจคือ ด้านการผลิต องค์ประกอบในด้านทรัพยากร นั้นหมายถึงการมีเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นย่อมนำมาซึ่งการมีพื้นที่หรือมีทรัพยากร รวมถึงการมีโอกาสในการผลิตสินค้าและบริการของผู้ประกอบการ ที่เพิ่มขึ้นด้วยเหตุที่ว่ามีการมีปัจจัยในด้านการผลิตได้ถูกจัดสรรแก่ทางผู้ประกอบการเพื่อใช้ในการผลิตจากภาครัฐ หรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ สิทธิประโยชน์ในด้านการค้าต่างๆ เช่น ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ได้ถูกพัฒนาขึ้น ไม่ว่าจะเป็นถนน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา

การยกเว้นภาษีวัตถุดิบ ภาษีนิติบุคคลในรูปบริษัท ฯลฯ เป็นต้น และนอกจากนี้ยังรวมถึงประโยชน์ในด้านการเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรที่เป็นวัตถุดิบในการผลิตที่จะถูกแปรรูปให้เป็นสินค้า หรือบริการที่มีมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้น และนอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการเป็นฐานการผลิตแห่งใหม่ของประเทศทั้งสอง ซึ่งจะนำไปสู่ภาวะของการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นของประชาชนทั้งสองประเทศต่อไป แต่อย่างไรก็ตามยังประเด็นดังกล่าวยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาแรงงาน และรวมถึงระดับของเทคโนโลยีในการผลิตที่จะต้องมีความทันสมัยมากขึ้น ด้วยเหตุที่ว่าปัจจุบันวิถีในการผลิตโดยส่วนใหญ่จะมีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร หรือแม้แต่อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เข้ามาช่วยในการผลิต ดังนั้นทักษะในการใช้เทคโนโลยีของแรงงานของทั้งสองประเทศจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการควบคุม หรือใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งเหตุผลดังกล่าว น่าจะเป็นแรงกระตุ้นอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้แรงงานเหล่านั้นจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ หรือฝีมือในการทำงานของตนให้ทัดเทียม หรือเหนือกว่าแรงงานคนอื่น ๆ ที่ได้เข้ามารับจ้างทำงานด้วยกัน

ประการที่สอง ด้านการเสริมสร้างศักยภาพในการลงทุนของประเทศ จากนักลงทุนรายเก่า และรายใหม่ ซึ่งหมายถึงการเปิดโอกาสให้นักลงทุนทั้งใน และนอกประเทศได้เข้ามาใช้ขีดความสามารถของตนในการเข้ามาเป็นผู้ประกอบการเพื่อผลิตสินค้า และบริการในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม โดยนักลงทุนรายเก่า อาจจะเป็นการลงทุนในลักษณะของการต่อยอด ในทางธุรกิจของตน เช่น การนำสินค้าที่ผ่านการแปรรูปมาแล้ว มาใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปอีกขั้นหนึ่ง หรือแม้แต่ใช้เป็นส่วนประกอบในสินค้า และบริการของตน ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเด็นแรกในด้านการเพิ่มมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ และรวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดการด้านการผลิตที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการผลิตเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพในการผลิตของตนมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็ยังเป็นเวทีที่ได้

เปิดโอกาสให้นักลงทุนรุ่นใหม่ ได้เข้ามาดำเนินงานภายใต้พื้นที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมดังกล่าว โดยทั้งนี้จึงถือได้ว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมนั้น ถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่เป็น การแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในด้านการเงินของนักลงทุนต่าง ๆ ที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในการผลิตสินค้าและบริการ และนอกจากนี้ยังรวมถึงโอกาสของทางสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยสนับสนุนการเจริญในพื้นที่อันเกิดจากการพัฒนาพื้นที่เพื่อสร้างเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว ให้มากขึ้น และด้วยเหตุผลจากทางข้างต้นจะเห็นได้ว่าการเปิดเวทีในการลงทุนไม่ว่าจะเป็นทั้งจากนักลงทุนรายเก่าหรือรายใหม่ก็แล้วแต่แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการใช้แรงงานในการผลิต ซึ่งก็คือเรื่องของการทำงาน โดยเมื่อประชาชนมีงานทำก็จะสามารถนำไปสู่การลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในด้านรายได้ที่ลดลง ประกอบกับแรงงานเหล่านั้นต่างก็มีความศักยภาพในการบริโภคที่เพิ่มขึ้น ซึ่งถือได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านการบริโภค อีกทั้งการเปิดรับแรงงานจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาทำงานยังแสดงให้เห็นถึงการเปิดรับในทางวัฒนธรรมในด้านของวิถี ความเชื่อ ความรู้ จากแรงงานที่มาจากที่ต่าง ๆ และเมื่อเข้ามาทำงานร่วมกันก็จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของภาษาในการสื่อสาร หรือแม้แต่อุปนิสัย แนวคิด ซึ่งแรงงานเหล่านั้นจำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่มีความขัดแย้ง และมีความสุข

ประการที่สามการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงการสร้างโอกาสในทางธุรกิจ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจ และรวมถึงชุมชนที่อยู่รอบข้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม โดยทั้งนี้หากเมื่อพิจารณาถึงด้านเศรษฐกิจชุมชนแล้วนั้นจะพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในด้าน การผลิต การบริโภค การพาณิชย์ และด้านทรัพยากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการกระจาย

ความเจริญไปสู่ภูมิภาค และการสร้างโอกาสในทางธุรกิจ ซึ่งหมายถึงการเพิ่มขึ้นของพื้นที่ในการตลาดสำหรับภาคธุรกิจที่จะมีพื้นที่ในการระบายสินค้าและบริการไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ

ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ระหว่าง จังหวัดหนองคาย จังหวัดมุกดาหาร และ สปป.ลาว

ในทำนองตรงข้ามกันถึงแม้ว่าในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจะมีเป้าหมายก็เพื่อการยกระดับมาตรฐานของประชาชนของทั้งสองประเทศให้มีความอยู่ดีมากขึ้น ประกอบกับการจัดสรรทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีประสิทธิภาพและนอกจากนี้ยังสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการผลิตในภูมิภาคที่เข้มแข็งการยกระดับความพร้อมทางการค้า การลงทุน รวมถึงการปฏิรูปกฎระเบียบ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และบริการสาธารณสุขไปให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อก่อให้เกิดการเป็นตลาดและฐานในการผลิตเดียวกันภายใต้การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต และสินค้าที่มากยิ่งขึ้น รวมถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการยกระดับในการแข่งขันในตลาดโลก ของเวทีทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาระหว่างประเทศ อันเป็นเป้าหมายสอดคล้องที่สำคัญเดียวกับเป้าหมายของการจัดตั้งเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และนอกจากนี้ยังรวมไปถึงข้อตกลงในความร่วมมือระดับภูมิภาคอื่นๆ เช่น ความร่วมมือในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี – เจ้าพระยา – แม่น้ำโขง (ACMECS) และแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย – มาเลเซีย – ไทย (IMT-GT) ซึ่งเป็นความร่วมมือที่ให้ความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศเช่นกัน อันจะเห็นได้จากการที่ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (ADB) ที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการ

เป็นผู้สนับสนุนกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาค
ลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) โดยได้ส่งเสริมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในกลุ่ม
ประเทศอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงเพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากโครงการ
ระเบียงเศรษฐกิจ โดยได้บรรจุแผนปฏิบัติการเปลี่ยนระเบียบการขนส่ง
ให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจ และให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค และกลยุทธ์ทาง
ด้านการพัฒนา ตลอดจนให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อพัฒนาโครงสร้าง
พื้นฐานที่จำเป็นในการเชื่อมต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษต่าง ๆ ในอนุภูมิภาคนี้รวม
กันแต่อย่างไรก็ตามในการเกิดขึ้นของผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นของการ
จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันนั้นย่อมที่จะเป็นสิ่งที่ไม่อาจที่จะหลีกเลี่ยงได้
โดยทั้งนี้สามารถที่จะจำแนกออกเป็นประเด็นในการพิจารณาได้ดังนี้

1. ผลกระทบทางด้านการผลิต เป็นที่ทราบกันดีแล้วอยู่แล้ว
ว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้ให้เป็นกลไกสำคัญ
ในการพัฒนาประเทศ ซึ่งข้อกำหนดดังกล่าวส่งผลให้จังหวัดหนองคาย และ
จังหวัดมุกดาหาร ที่มีต้นทุนทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geopolitical Advantage)
ที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นพื้นที่เขตรอยต่อ/จังหวัดชายแดนกับสปป.ลาว
ได้มีส่วนในการส่งเสริมการหมุนเวียนของกระแสเงิน และการแลกเปลี่ยน
แรงงานระหว่างประเทศ เนื่องจากมีสะพานที่เชื่อมโยงการเดินทางระหว่าง
ประเทศทั้งสอง (ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
กรมประชาสัมพันธ์, 2559) โดยความพยายามที่จะสร้างแรงจูงใจในการ
ลงทุนที่เอื้อต่อนักลงทุนที่พร้อมจะเข้ามาลงทุนในพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งจะ
ส่งผลให้เกิดการเป็นศูนย์กลางในการผลิต หรือแม้แต่การกระจายสินค้า
และบริการ ซึ่งส่งผลต่อปริมาณการผลิตสินค้า และบริการที่จะไหลเวียน
เพิ่มมากขึ้น และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในประเทศ
ทั้งสองได้อย่างเพียงพอในเงื่อนไขของระดับราคาที่ประชาชนสามารถบริโภค
ได้โดยไม่เดือดร้อน นอกจากนี้สิ่งสำคัญในด้านการผลิตที่จะต้องให้การ

พิจารณา คือ ประเด็นด้านทรัพยากรธรรมชาติที่จะต้องมีการวางแผนในการใช้ให้เกิดความเหมาะสมมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความชัดเจนในการกำหนดพื้นที่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในพื้นที่ ๆ ได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย เหตุที่ว่าประชาชนเหล่านี้จะต้องมีการตัดสินใจที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในความเป็นอยู่ของตน ทั้งนี้ก็เป็นข้อมูลที่จะช่วยในการสนับสนุนจากภาครัฐในการตัดสินใจว่าจะอนุญาตให้ภาคอุตสาหกรรม หรือการบริการประเภทใดนั้นสามารถเข้าสู่กระบวนการในการลงทุน และมีความเหมาะสมในพื้นที่อย่างยั่งยืน

2. ผลกระทบทางด้านแรงงาน ผลกระทบในด้านลบของการขับเคลื่อนนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่ตอกย้ำสู่กลุ่มแรงงานนอกระบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ชัดมากขึ้น ด้วยประการที่ว่าความรู้ไม่เท่าทันนักลงทุนในการเข้ามาถ่วงซื้อที่ดินก่อนการประกาศเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่บางส่วนได้ขายที่ดินแก่กลุ่มนักลงทุนไปในราคาถูก ส่งผลให้เกิดการขาดที่ดินทำกินอันจะนำไปสู่ในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงอาชีพจากเดิมที่อยู่ในภาคการเกษตรไปสู่การเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่ไม่ได้มีความชำนาญมาก่อน นอกจากนี้ยังรวมถึงผลจากการเกิดขึ้นของภาคอุตสาหกรรม โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะไม่จ้างแรงงานผู้มีทักษะต่ำหรือผู้สูงอายุ เพราะฉะนั้นการเข้ามาของนักลงทุนในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ จึงไม่ได้ส่งผลดีโดยตรงต่อแรงงานที่มีทักษะต่ำ หรือแรงงานที่เป็นผู้สูงอายุอีกประการหนึ่ง การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษจะนำไปสู่การเปิดเขตการค้าเสรีตามแนวชายแดน โดยจะนำมาซึ่งผลผลิตทางการเกษตรเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่ หรือเกิดโรงงานอุตสาหกรรมที่รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้านที่อาจจะมียาดีกว่า ซึ่งเมื่อเทียบกับกับผลผลิตทางการเกษตรของพื้นที่

คนที่เป็นอยู่แล้วนั้น น่าจะก่อให้เกิดความเสียเปรียบ ด้วยเหตุที่ว่ามิตันทุน ในการผลิตที่สูงกว่า อีกทั้งยังก่อให้เกิดความล้มเหลวในภาคการเกษตร ของชุมชนในพื้นที่ ประการสุดท้ายของการเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นการเข้าใช้พื้นที่ของคนกลุ่มใด เป็นข้อสงสัยของแรงงานในพื้นที่ และ ใครจะได้ประโยชน์มหาศาลโดยตรงจากการเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนแรงงานหนุ่มสาวและแรงงานข้ามชาติอาจจะได้ประโยชน์บ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อยนิดเมื่อเทียบกับมูลค่าการค้า และการลงทุนที่เกิดขึ้น ประกอบกับ กลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งอาจจะถูกกดทับ และซ้ำเติมความเหลื่อมล้ำให้มากขึ้นเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการถูกขับไล่ออกจากพื้นที่เพื่อการนำพื้นที่ ไปพัฒนาเขตอุตสาหกรรมและระบบการขนส่ง รวมถึงที่ดินทำการเกษตร จะถูกเวนคืนเพื่อไปสร้างเป็นนคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

3. ผลกระทบทางด้านสุขภาพนับตั้งแต่ประเทศไทยดำเนินการ จัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่างๆ เพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ อันจะนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาความมั่นคงระหว่างประเทศ การเกิดเขตพัฒนาเศรษฐกิจ พิเศษดังกล่าว นำมาซึ่งความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน อุตสาหกรรม และการหลั่งไหลของแรงงานต่างด้าว ในขณะเดียวกัน ก็ส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาสังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง และปัญหา ด้านสาธารณสุขเช่นกัน สำหรับในส่วนของปัญหาด้านสาธารณสุขพบว่า สถานการณ์ปัญหาที่เป็นผลมาจากการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยสภาพปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นก็คือเรื่องของการรองรับผู้รับบริการ สุขภาพมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเกิดจากการเคลื่อนย้ายเข้า-ออกในจังหวัดเขต พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในรูปแบบของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การบริการด้านสาธารณสุขที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ซึ่งยังไม่รวมถึงเรื่องของการ เกิดเป็นชุมชนแออัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในถิ่นที่อยู่อาศัยอันจะเกิด

จากการเข้ามาของแรงงานทั้งใน และนอกประเทศที่จะเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังรวมไปถึงโรคภัยหรือความเจ็บป่วยต่าง ๆ ซึ่งนโยบายในการขยายตัวทางเศรษฐกิจภายในแนวคิดเรื่องของความเป็นเศรษฐกิจพิเศษร่วม ไม่ว่าจะเป็นจังหวัดหนองคาย จังหวัดมุกดาหารตลอดจนทางนครหลวงเวียงจันทน์ และแขวงสะหวันเขตของสปป.ลาว ต่างก็เป็นปัจจัยให้เกิดการขยายตัวของแรงงาน ผู้คน และความเจ็บไข้ได้ป่วยเพิ่มขึ้นในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสำหรับปัญหาอีกประการหนึ่งที่จะต้องพิจารณาหากมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมแล้วนั้น คือระบบการประกันสุขภาพของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งยังไม่มีมาตรการครอบคลุมมากนัก กล่าวคือการดูแลสุขภาพแรงงานข้ามชาติภายใต้ระบบการประกันสุขภาพในปัจจุบันมี 2 ระบบ คือระบบประกันสังคม และระบบประกันสุขภาพรายปีของกระทรวงสาธารณสุข แต่ก็ยังขาดประสิทธิภาพในการผลักดันให้แรงงานข้ามชาติเข้าสู่ระบบประกันสุขภาพได้อย่างครอบคลุมด้วยเหตุที่ว่าแรงงานต่างชาติดังกล่าวนั้นได้เข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย ดังนั้นหากไม่มีมาตรการในการควบคุมหรือจัดการเรื่องดังกล่าวให้ดีแล้วนั้น คาดการณ์ว่าปัญหาเหล่านี้น่าจะมี ความรุนแรงมากขึ้นภายใต้การดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเต็มรูปแบบและเมื่อพิจารณาถึงในส่วนของอนามัยด้านสิ่งแวดล้อมแล้วนั้น สิ่งที่น่าจะเกิดขึ้นภายหลังจากการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมก็คือการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นของเมือง นั่นหมายถึงเรื่องของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเกินกว่าตัวศักยภาพของระบบนิเวศ และระบบสุขภาพที่สามารถรองรับได้ ดังนั้นหากไม่มีระบบการจัดการที่ดีก็น่าที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมตามมา โดยเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาตั้งชุมชนแออัด ชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะอนามัย และด้วยเหตุผลดังกล่าวก็ย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจได้ เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ

โรคระบบทางเดินอาหาร โรคผิวหนัง โรคทางเพศสัมพันธ์ ฯลฯ โดยอาจมีการแพร่กระจายของโรคระบาด หรือโรคติดต่อจากแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาอยู่อย่างแออัดได้ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลมาจากการขาดมาตรการ หรือแนวทางในการจัดการด้านสาธารณสุขที่ดีซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพิจารณาในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมและด้วยความเป็นไปได้ในเรื่องของโรคภัย และความเจ็บป่วยที่อาจจะเกิดขึ้นแก่แรงงาน หรือประชาชนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้ จึงเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันในการป้องกันและเยียวยา เพื่อสุขภาพของประชากรตั้งนั้นเพื่อป้องกันปัญหาที่ว่าไว้เสียแต่เนิ่น ๆ ทางกระทรวงสาธารณสุขควรที่จะจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านสุขภาพ เพื่อรองรับการเกิดขึ้นของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษร่วม อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นกรอบและทิศทางการทำงานทางด้านสาธารณสุขในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเร่งพัฒนาสถานบริการ เครื่องมือ และรวมถึงบุคลากรทางการแพทย์ ให้มีความพร้อม และเพียงพอต่อการรองรับต่อจำนวนผู้เจ็บป่วยที่อาจจะเข้ามาใช้บริการภายหลังจากการที่มีการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น

4. ผลกระทบด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จากแนวคิดทางนโยบายจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อพัฒนาร่วมระหว่างประเทศ ประเด็นปัญหาที่มักจะไม่มีการพูดถึงคือผลกระทบที่เกิดขึ้นทางสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยที่ผ่านมาประเด็นสิ่งแวดล้อมมักจะไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นที่เกี่ยวกับการขยายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษใน 2 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดหนองคาย และจังหวัดมุกดาหาร ยังไม่มีความชัดเจนในข้อมูลด้านของผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้น อีกทั้งยังขาดข้อมูลด้านการประเมินผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นด้านเป้าหมายที่กำหนดในแผน ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมสะอาดเนื่องจากมีการใช้เทคโนโลยี

ขั้นสูง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น และแสดงให้เห็นว่าการศึกษาในผลกระทบทางด้านที่กล่าวมานั้นเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง และต้องมีมาตรการดำเนินการอย่างจริงจัง เพราะว่าทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตดังกล่าวด้วยเหตุที่ว่าจะต้องดำเนินชีวิตอยู่กับภาคอุตสาหกรรมที่อาจจะสร้างปัญหาขึ้นได้ และนอกจากนี้ยังมีประเด็นในด้านการใช้อำนาจในการจัดการระบบสาธารณสุขไปไกลอย่างเบ็ดเสร็จจากภาครัฐ รวมถึงการจัดผังเมืองในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อีกทั้งยังมีเรื่องของการสงวนสิทธิ์ในการเข้า-ออกในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่นั้นได้ถูกลิดรอนสิทธิ์ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ในการทำกิน สิทธิในส่วนของแม่น้ำ หรือลำคลองที่เป็นสาธารณะ ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่เพราะจะถูกควบคุม และจัดสรรใหม่ทั้งหมด เพื่อรองรับการดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ อันจะส่งผลให้ความเข้มแข็งของชุมชนนั้นจะเลือนหายไปและนอกจากนี้ยังอาจจะนำไปสู่ความขัดแย้งในเรื่องของการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อันเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐให้อำนาจในการจัดการ ควบคุม ดูแล ในเขตเศรษฐกิจพิเศษยอมทำให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สูงสุดของเขตฯได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าการจัดสรรผลประโยชน์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับชุมชนจะอาจจะไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในผลประโยชน์ร่วมกันได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องให้ความระมัดระวังในการตัดสินใจหากจะกำหนดว่าพื้นที่ใดจะถูกจัดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นดังนั้นในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษย่อมที่จะมีผลกระทบต่อสภาพของวิถีของชุมชน ตลอดจนในเรื่องของสังคมและวัฒนธรรม เพราะเนื่องจากกฎหมายได้ให้เขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจไว้เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอำนาจที่ให้เขตฯมีสิทธิเหนือกรรมสิทธิ์ในที่ดินของประชาชน เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงสามารถเข้าไปจัดการพื้นที่ทำกินของ

ประชาชนที่อยู่อาศัยเดิม ไม่เว้นแม้แต่ที่ธรณีสงฆ์ที่สามารถโอนมาเป็นของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ทั้งนี้ก็เพื่อไปไปตามแนวทางที่เอื้อต่อการแสวงหาผลประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำเนินงานของเขตเศรษฐกิจพิเศษประชาชนในชุมชนที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงเสี่ยงต่อการสูญเสียเอกลักษณ์ทางชุมชนและวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรมที่เคยเป็นอยู่มานับแต่อดีตอันมีอาจที่จะหลีกเลี่ยงได้ และนอกจากนี้ยังมีเรื่องของสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรอันเกิดจากการเข้ามาของนายทุน หรือแม้แต่แรงงานต่างถิ่นที่เข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะเข้ามาใช้สิทธิแทนประชาชนในพื้นที่ หรือการเข้ามาเป็นตัวแบ่งปันการใช้ผลประโยชน์ในทรัพยากรจากพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งอาจจะนำไปสู่การกีดกันมิให้ประชาชนที่เคยอยู่ในพื้นที่มาก่อนได้ถูกกีดกันออกจากแหล่งทรัพยากรที่เคยใช้สอยมานับแต่อดีต ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาทางสังคมได้หากไม่ได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม และเป็นธรรมแก่ประชาชนในชุมชน

กล่าวโดยสรุปการเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นกับชุมชนเนื่องจากการบริหารจัดการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นจะต้องไม่ลืมนำถึงวิถีชีวิตของชุมชนที่อยู่ภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง เพราะในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องให้ข้อมูลที่เป็น อีกทั้งยังต้องสามารถตอบสนองข้อสงสัยทุกข้อของประชาชนในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียงได้ โดยที่สำคัญก็คือการกำหนดทิศทางการพัฒนาระหว่างชุมชนไทย และชุมชนใน สปป.ลาว กับบริบทในการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนที่จะตามมาอันเป็นผลมาจากการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและมีความยั่งยืนสืบไป

5. ผลกระทบด้านการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีแนวทางในการปรับปรุงแผนการศึกษาให้สอดคล้อง และรองรับกับความต้องการของการพัฒนาตามบริบท

ของแต่ละพื้นที่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยมุ่งเน้นผลิตกำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน พร้อมทั้งสร้างทักษะทางวิชาชีพ ด้วยการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2574 โดยร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการดำเนินการศึกษาวิจัยด้านการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีผลการศึกษาซึ่งสามารถกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้**ประเด็นแรก** คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด สามารถนำผลการศึกษาวิจัยในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษไปใช้ในการจัดทำแผนการศึกษาตามยุทธศาสตร์และบริบทของแต่ละจังหวัดได้ **ประเด็นที่สอง** สถานศึกษาในทุกกระดับมีหลักสูตรการศึกษาตามบริบทของพื้นที่ รวมทั้งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติมในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาด ส่งผลให้เกิดการพัฒนาอาชีพได้ตรงตามความต้องการของพื้นที่มากยิ่งขึ้น **ประเด็นที่สาม** สามารถสร้างงานวิจัยที่สามารถนำไปพัฒนาความรู้ทางธุรกิจที่เหมาะสมกับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ครอบคลุมการตลาด-การขาย, การเงิน-การบัญชี, และการพัฒนาคน-องค์กร ที่จะนำมาพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อไป**ประเด็นที่สี่** ในระดับกระทรวงจะต้องมีแนวทางการพัฒนา โดยจะดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการบูรณาการในด้านการจัดการศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานระดับกระทรวง เพื่อดำเนินงาน อำนวยความสะดวก และประสานงานและประเด็นที่ห้าในปัจจุบัน หลักสูตรการเรียนการสอนมีจำนวนชั่วโมงเรียนด้านการบริหารธุรกิจ และการประกอบการน้อย หากเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ต้องเพิ่มจำนวนชั่วโมงที่สอนด้านการบริหาร และการประกอบการให้มากขึ้นทั้งนี้ ก็เพื่อให้เยาวชนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านดังกล่าวให้มากขึ้น และดีขึ้น อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้สอนยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนการศึกษาในอนาคต

บทสรุปความเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่าง ไทย และ สปป.ลาว

จากเหตุผลในข้างต้นจะเห็นได้ว่านโยบายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทยกับสปป.ลาว ขึ้นนั้นเป็นผลมาจากความเชื่อมโยงในทางภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS) และข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยและสปป.ลาว จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นที่เขตการค้า และการลงทุนเพื่อเป็นประตูรองรับการเชื่อมโยงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยอาศัยเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เป็นพื้นที่เฉพาะตามกฎหมายในการรับผลประโยชน์จากการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจการ ไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม ภาคการพาณิชย์ ภาคการบริการ หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นอยู่ในรูปแบบของเขตการค้าเสรี เขตอุตสาหกรรมเสรี เขตปลอดภาษี เขตการค้าชายแดนเสรี และเขตพัฒนาการส่งออก (แปรรูป) อีกทั้งยังเป็นเขตที่ดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากนักลงทุนทั้งใน และนอกประเทศ และรวมไปถึงการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค ทั้งนี้ก็เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มากขึ้น โดยใช้กลยุทธ์สำคัญสี่ประการ ได้แก่ **ประการแรก** สนับสนุนพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ **ประการที่สอง** สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน **ประการที่สาม** การสนับสนุน SMEs และการลงทุนต่อเนื่อง และ**ประการที่สี่** จัดระเบียบพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของไทยและสปป.ลาว แต่ทั้งนี้ก็จำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการ ให้บรรลุเป้าหมายของการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม อันจะส่งผลประโยชน์

ต่อประชาชนของทั้งสองประเทศได้อย่างยั่งยืนอย่างไรก็ตามจากการจัดงานเสวนาในเรื่อง เขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทยและสปป.ลาวนั้น ผลที่ได้รับจากการจัดสัมมนาทั้งสองครั้งคือ ทั้งนักวิชาการ และประชาชนทุกภาคส่วนของไทยและสปป.ลาว ต่างมีความเห็นตรงกันว่า ไทยและสปป.ลาวต่างมีพรมแดนที่ติดต่อกัน ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะมีการใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ร่วมกัน เพราะเนื่องด้วยจะก่อให้เกิดการประหยัดต่อการใช้ทรัพยากรที่จะมีผลกระทบต่อตัวต้นทุนในการผลิตสินค้า และบริการ รวมถึงการขนส่ง และในทำนองเดียวกันหากจะพิจารณาถึงโครงสร้างในทางวัฒนธรรมแล้วนั้นก็เห็นได้ว่าทั้งคนไทยและคนลาว ต่างก็มีวัฒนธรรมวิถีชีวิต ตลอดจน ธรรมเนียมในการปฏิบัติที่ถือว่าคล้ายคลึงกัน ดังนั้นการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจในการดำเนินวิถีทางเศรษฐกิจร่วมกันก็มีแนวโน้มจะเป็นเรื่องยาก ประกอบกับการที่ภูมิภาคทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างก็เปิดรับความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไปแล้วนั้น ก็ยังจะเป็นแรงหนุนในเชิงบวก ด้วยเหตุที่ว่าผลประโยชน์ที่ต่างฝ่ายจะได้รับนั้นจากความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนน่าจะอยู่เหนือไปจากเส้นขีดพรมแดนที่คอยแบ่งประเทศใดประเทศหนึ่งมากกว่าประการสำคัญคือ ทั้งไทยและสปป.ลาวต่างก็มีความต้องการที่คล้ายกัน คือความมีเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจ ในสภาพชีวิตของประชาชนทั้งสองประเทศมีความรู้ มีทักษะ และความชำนาญ และที่สำคัญการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นก็คือการได้มาซึ่งสิ่งใหม่ ไม่ว่าจะเป็น ความรู้ เทคโนโลยี ฯลฯ ตลอดจน การได้มาซึ่งนักลงทุนรายใหม่ เพื่อเข้ามาสร้างงานสำหรับคนในพื้นที่ของทั้งสองประเทศ

อย่างไรก็ตามหากจะพิจารณาถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษของทั้งสองประเทศแล้วนั้นหากจะแยกพิจารณาถึงการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละแห่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้คือ **เขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย-เวียงจันทน์** หากมองในมุมของการปกครองแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าหากเทียบ

จังหวัดหนองคาย กับนครหลวงเวียงจันทน์ จะพบว่ามีความแตกต่างกัน เป็นอย่างยิ่งระหว่างจังหวัดชายแดนกับเมืองหลวง แล้วสิ่งสำคัญก็คือจะเอาอะไรเป็นตัวเชื่อมระหว่างพื้นที่ทั้งสอง ซึ่งด้วยเหตุผลดังกล่าวหากต้องการที่จะลบข้อเปรียบเทียบในทางรัฐศาสตร์ ควรที่จะใช้คำว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม (Joint Special Economic Zone) ก็น่าจะพอเลี้ยงข้อเปรียบเทียบในเชิงรัฐศาสตร์ได้ โดยกิจกรรมตัวหลักระหว่างพื้นที่ทั้งสองน่าจะอยู่ที่จุดเด่นในทางคมนาคม ด้วยเหตุที่ว่าทางรัฐบาลไทยได้ประกาศให้หนองคายนั้นเป็น ศูนย์กลางทางการขนส่ง (Logistic Hub) ในขณะเดียวกันทางสปป.ลาวเอง ก็มีสถานีรถไฟท่านาแล้ง ที่ถูกสร้างขึ้นมาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจไทย-ลาว เพื่อใช้ในการขนส่งสินค้า และผู้คน ดังนั้นหากว่าทั้งสองประเทศจะหาจุดเชื่อมกัน การจัดทำเป็นเขตพิเศษทางการขนส่ง หรือทางโลจิสติกส์ ร่วมกันระหว่างไทยและสปป.ลาว น่าจะเป็นทางออกที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันหากจะพิจารณาถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกแห่งหนึ่งคือ **เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร-สะหวันนะเขต** จะพบว่าถึงแม้ทางรัฐบาลจะประกาศให้ทางจังหวัดมุกดาหารเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอีกแห่งหนึ่ง แต่ในความเป็นจริงพบว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษทางสปป.ลาว หรือที่เรียกกันว่า เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน นั้นได้ถูกพัฒนาในด้านโครงสร้าง และกลายเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมมานานแล้ว ในขณะที่ทางจังหวัดมุกดาหาร ยังมิได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และรวมถึงความชัดเจนในการบ่งบอกว่าจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในด้านใด ดังนั้นถึงแม้ว่าจะมีการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นได้ ก็กลับส่งผลที่ก่อให้เกิดการสร้างคู่แข่งกันมากกว่าการสร้างความร่วมมือกัน ในทางเศรษฐกิจ โดยมุมมองของนักลงทุนก็ต้องเลือกว่าจะลงทุนในเขตใดที่มีความพร้อมและให้ประโยชน์ที่สูงสุดมากกว่า ซึ่งก็จะก่อให้เกิดการแข่งขันมากกว่าความร่วมมือกัน ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้นวิถีทางในการดำเนินงานจึงควรจะต้องอยู่ที่ว่า จะทำอะไรให้เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งสองสามารถอยู่ร่วมกันได้โดยไม่ต้อง

มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เปรียบหรือเสียเปรียบ นั่นก็คือ การจัดทำเขตเศรษฐกิจร่วมแบบเกื้อหนุนกัน (Joint Special Complementary Economic Zone) นั่นก็คือการปล่อยให้เขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเซโนที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมให้มีการดำเนินการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมต่อไป ในขณะที่ทางจังหวัดมุกดาหารควรที่จะสร้างสิ่งที่เป็นตัวสนับสนุน หรือรองรับความเป็นภาคอุตสาหกรรมของเขตเศรษฐกิจพิเศษสะพานเซโน ซึ่งก็คือการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อยู่ในภาคบริการ (Service Special Economic Zone) ไม่ว่าจะเป็นที่พัก โรงพยาบาล สถาบันการศึกษาสำหรับบุตรหลานผู้ลงทุน หรือผู้ที่ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สถาบันทางการเงิน สถานที่พักผ่อน ฯลฯ ซึ่งด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้น่าจะเป็นทางออกที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับทั้งสองฝ่าย และรวมถึงประชาชนของแต่ละประเทศที่อาศัยอยู่รอบเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยเช่นกัน และด้วยเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสิ่งที่ได้จากเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันจะสามารถส่งผลกระทบต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตและพัฒนาวิถีเศรษฐกิจของประชาชนในประเทศทั้งสองให้ดีขึ้นสืบไป

เอกสารอ้างอิง

ด้านบุคลากรจังหวัดมุกดาหาร ปีงบประมาณ 2559 สืบค้นจาก (<http://www.danmuk.org>), มีนาคม 2560.

ด้านบุคลากรจังหวัดหนองคาย ปีงบประมาณ 2559 สืบค้นจาก (<http://www.dannongkhai.com>), มีนาคม 2560.

สำนักนโยบาย และยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์ด้านสาธารณสุขเพื่อรองรับเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2560-2564. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข, 2559, หน้า 12-20.

ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ กรมประชาสัมพันธ์.

2559. **เขตเศรษฐกิจพิเศษ**. เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่.

สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร. 2559. **เขตพัฒนาเศรษฐกิจมุกดาหาร**.

เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่.

สำนักงานจังหวัดหนองคาย. 2559. **เขตพัฒนาเศรษฐกิจมุกดาหาร**.

เอกสารตีพิมพ์เผยแพร่.

อักษรศรี พานิชสาส์น. บทความเรื่อง R 12: คู่แข่งเส้นทาง R 9. สืบค้นจาก
(<http://www.bangkokbiznews.com>) ,ธันวาคม 2559

Foreign Investment Advisory Service (FIAS). 2011. **Special Economic Zones: Performance, Lessons Learned, and Implications for Zone Development**. Washington, DC: World Bank.

Lin, J., Y., and Rosenblatt, D. (2012). **Shifting Patterns of Economic Growth and Rethinking Development**. The World Bank Policy Research Working Paper, No: 6040.

McMillan, M., and Rodrik, D. (2011). **Globalization, Structural Change, and Productivity Growth**. NBER Working Paper 17143, Cambridge: NBER.

Rawls, John. 1971. **A Theory of Justice**. The Belknap Press of Harvard University Press. Cambridge, MA.

ต้นกฎหมาย

LEGAL PERSPECTIVE

ประวัติการนิติบัญญัติ เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษของไทย

คณะผู้วิจัยพบว่า ในแง่มุมนิติศาสตร์ เขตเศรษฐกิจพิเศษของไทยนั้น มีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ มานับแต่ปีพ.ศ. 2556 ในครั้งแรกดำเนินการโดยออกเป็นระเบียบ เรื่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. (National Council for Peace and Order)¹ โดยให้ตั้งคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นก่อน ต่อมา คสช. ก็มีคำสั่ง คสช.ที่ 72/2557 ตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.)

สำหรับพื้นที่ภายใต้การศึกษาวิจัยของคณะผู้วิจัยฝ่ายกฎหมายไทยนั้น พบว่า คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ได้ออกประกาศอยู่ 2 ฉบับ คือประกาศ คณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ กนพ. ที่ 1/2558² กำหนดพื้นที่ใน 5 จังหวัดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 โดยมีมุกดาหารเป็นหนึ่งในจังหวัดนั้น และต่อมาได้มีประกาศฉบับที่สองของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ. 2/2558) กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นไปอีก 5 จังหวัด เป็นระยะที่ 2 ซึ่งกำหนดให้จังหวัดหนองคายก็เป็น 1 ใน 5 จังหวัดนั้น

ปรัชญาการประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยนั้นมีเป็นเช่นเดียวกับปรัชญาของ เขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศอื่น โดยใช้กระบวนการจูงใจให้ผู้ลงทุนเข้ามาลงทุนในพื้นที่ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เรื่องนี้

¹เดิมใช้ชื่อ National Peace and Order Maintaining Council (NPOMC)

²ประกาศคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) ที่ 1/2558 ลง 19 ม.ค. 58

ไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12³ ซึ่ง ประกาศใช้เมื่อสิ้นปี 2516 ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ให้เป็นที่น่าสนใจสำหรับการลงทุนมากขึ้นอยู่แล้ว

แนวทางที่กำหนดไว้ในครั้งนั้นมี อาทิเช่น มีการอนุมัติการจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ อันได้แก่ ไฟฟ้า ประปา ถนน รวมทั้งการให้สิทธิประโยชน์ทั้งในด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี เช่นการลดอัตราภาษีเงินได้ การอนุญาตให้นำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศ การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ⁴ การกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อใช้ทำกิจกรรมเป้าหมายต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นมาตรการในการจูงใจสำหรับนักลงทุน ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

คณะผู้วิจัยพบว่า หลังจากที่มีการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติดังกล่าวมาแล้ว ได้มีการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกและผลักดันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาก่อนแล้ว ดังตัวอย่าง เช่น

ประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557⁵

ประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนฉบับนี้ เป็นประกาศว่าด้วยเรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและมาตรการต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ลงทุน เช่น การลดหย่อนภาษี การให้หักค่าใช้จ่ายในเรื่องของเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ผู้ลงทุนได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี โดยจำกัดวงเงินไม่เกินร้อยละร้อยของการลงทุน ในกรณีที่มีการดำเนินกิจกรรมเป้าหมาย ตามที่ กนพ.

³สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ -๒๕๖๕"

⁴One stop service

⁵ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ส.๑/ ๒๕๕๙ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมบัญชีประเภทกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุน ตามประกาศคณะกรรมการที่ ๒/๒๕๕๗

กำหนด มีการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนอัตราร้อยละ 50 ของอัตรากปกติ เป็นเวลา 5 ปี อีกทั้งยังสามารถหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปาได้

นับว่า มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้คือเครื่องจูงใจให้นักลงทุนมาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ นับแต่นั้นมา มีการทยอยแก้ไขเพิ่มเติมสิทธิประโยชน์ต่อมาเป็นระยะ ๆ ดังต่อไปนี้

ในปีพ.ศ. 2558 มีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 8/2558 แก้ไขเพิ่มเติมนโยบายสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยกำหนดให้มีเงินลงทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท และอนุญาตให้นำเครื่องจักรที่ใช้แล้วในประเทศมาขอรับการส่งเสริมได้ไม่เกินสิบล้านบาท และมีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มุกดาหารและหนองคาย โดยมีการกำหนดประเภทกิจกรรมเป้าหมาย มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กัน แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน

การนิติบัญญัติเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษในปัจจุบัน

ในปีพ.ศ. 2560 การนิติบัญญัติเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคของการนิติบัญญัติ โดยองค์การนิติบัญญัติที่มีชื่อว่า สภานิติบัญญัติแห่งชาติ⁶ สภานิติบัญญัติแห่งชาตินี้เป็นองค์การนิติบัญญัติชั่วคราว⁷ จัดตั้งขึ้นโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หลังรัฐประหาร และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 โดยเริ่มต้น

⁶สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2557 (31 กรกฎาคม 2557 – ปัจจุบัน) จัดตั้งขึ้นโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หลังรัฐประหาร และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

⁷แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 6 ของรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวกำหนดให้มี สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่แทนสภาผู้แทนราษฎรวุฒิสภาและรัฐสภา มีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 250 คน

⁸พ.ศ. 2557 (31 กรกฎาคม 2557 – ปัจจุบัน)

ที่ฝ่ายบริหารเสนอ ร่างกฎหมายผ่าน คณะรัฐมนตรี เพื่อเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อตราเป็นกฎหมายในระดับ พระราชบัญญัติ

ในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น คณะรัฐมนตรีได้พิจารณา ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. และ ร่างพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการของร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ทั้ง 2 ฉบับ ของกระทรวงอุตสาหกรรม (อก.) ไปแล้ว และได้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา สำหรับส่งต่อคณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ต่อไป

สำหรับร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจ พิเศษ พ.ศ. นั้นมีทั้งสิ้น 18 มาตราและมีนายกรัฐมนตรี้รักษาการตามกฎหมายฉบับนี้ เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ โดยมีเนื้อหาสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยสรุปดังนี้

1. มีการกำหนดนิยามคำว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ว่าหมายถึง เขตพื้นที่เฉพาะที่คณะรัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอันจำเป็น และการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในเขตพื้นที่นั้น รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ผู้ประกอบการ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การค้า การบริการ หรือบริการอื่นใด ที่ประกอบกิจการในเขตพื้นที่นั้น ซึ่งถือว่าเป็นความหมายสากลของเขตเศรษฐกิจประเภทนี้

2. กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีนายกรัฐมนตรี้เป็นประธาน และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเลขาธิการ มีอำนาจหน้าที่เสนอแนะ คณะรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย ประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ ติดตามและประเมินผล ออกระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องต่างๆ

3. ในการกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของพื้นที่เสียก่อน แล้วให้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบโดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้กำกับดูแลและประสานงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บท และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดให้มีศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการ หรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ กรณีที่พื้นที่นั้นมีนิคมอุตสาหกรรมตั้งอยู่แล้วผู้ว่าราชการจังหวัดจะมอบหมายให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเป็นการเฉพาะก็ได้

4. คณะรัฐมนตรีอาจกำหนดให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งได้รับสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างได้ เช่น การถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ การยกเว้นหรือการลดหย่อนภาษี การนำคนต่างด้าวเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักร เป็นต้น

5. มีการกำหนดให้เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหาร เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสระแก้ว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษสงขลา เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตราด เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษหนองคาย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนราธิวาส เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษนครพนม เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรี เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กฎหมายฉบับนี้ มีหลักการที่สำคัญ เพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศยุคใหม่ โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังนี้

1. หลักการและเหตุผล ในการตรา พระราชบัญญัตินี้ มีความชัดเจนขึ้น โดย บัญญัติไว้ในเรื่องหลักการและเหตุผลว่า

“โดยที่เป็นการสมควรจัดให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นประโยชน์ในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนของประเทศจากความเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งของภูมิภาคอาเซียนตามข้อตกลงการค้าเสรีภายใต้กรอบอาเซียนและข้อตกลงด้านการค้าการลงทุนภายใต้กรอบเศรษฐกิจอื่น

รวมทั้งการค้าบริเวณพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยรัฐจะดำเนินการให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อันจำเป็นและการให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในเขตพื้นที่นั้น รวมถึงการให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ผู้ประกอบการเพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุน และลดต้นทุนและภาระของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

2. การกำหนดนิยามของเขตเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การกำหนดนิยามของเขตเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชัดเจนขึ้นโดยให้ใช้ คำนิยามที่บัญญัติไว้ตามกฎหมายเท่านั้น⁸ โดยให้หมายความถึง

ก) เขตพื้นที่เฉพาะที่คณะกรรมการประกาศกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย

ข) ทั้งนี้ต้องเพื่อให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคอันจำเป็นและ

ง) การให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จในเขตพื้นที่นั้น รวมทั้งให้สิทธิประโยชน์บางประการแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การค้า การบริการ หรือการอื่นใดที่ประกอบกิจการในเขตพื้นที่นั้น

3. ดำเนินการโดยคณะกรรมการ

สำหรับการวางนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น กฎหมายกำหนดให้ดำเนินการโดยคณะกรรมการ ที่มีชื่อว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”⁹ ซึ่งประกอบไปด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ¹⁰

⁸มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติ “เขตเศรษฐกิจพิเศษ”

⁹มาตรา 5 ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ”

¹⁰มาตรา 6 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุอื่น นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่างหรือการแต่งตั้งเพิ่มเติมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

4. กระบวนการในการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ

สำหรับกระบวนการในการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษ นั้น มาตรา 9 ของร่างกำหนดไว้ชัดเจนว่า

“เมื่อเห็นสมควรกำหนดให้พื้นที่ใดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษให้คณะกรรมการนโยบายจัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของพื้นที่ก่อนการศึกษาตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และต้องให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย”

5. แผนแม่บท

คณะกรรมการนโยบายนี้ แม้ว่าจะมีอำนาจก็จริง แต่กฎหมายยังกำหนดต่อไปว่า จะใช้อำนาจได้¹¹ ก็ต่อเมื่อได้พิจารณารายงานการศึกษาแล้ว เห็นว่าการกำหนดให้พื้นที่ที่ศึกษาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และไม่เพียงแต่เท่านั้น คณะกรรมการจะต้องจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่นั้น เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

อนึ่ง แผนแม่บทดังกล่าว ต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- 1) ขอบเขตพื้นที่และกิจการเป้าหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- 2) แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งต้องสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดินตามที่กำหนดไว้ในผังเมืองตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

¹¹มาตรา 10 เมื่อได้พิจารณารายงานการศึกษาตามมาตรา 9 แล้ว เห็นว่าการกำหนดให้พื้นที่ที่ศึกษาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้คณะกรรมการนโยบายจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่นั้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบแผนแม่บทตามวรรคหนึ่ง ต้องมีรายละเอียดตามที่คณะกรรมการนโยบาย ตามที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด

3) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค อันจำเป็นต่อการประกอบกิจการเป้าหมายภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษและในพื้นที่ต่อเนื่อง

4) สิทธิประโยชน์ที่สมควรจัดให้แก่ผู้อยู่อาศัยหรือผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

การที่ต้องทำแผนแม่บทนั้น ถือว่าเป็นการบังคับให้หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องดำเนินการตามแผน และร่างกฎหมายนี้ได้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการงบประมาณ ไว้ค่อนข้างชัดเจนว่า ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการตามแผนแม่บทโดยถือเป็นการกิจเร่งด่วนของรัฐบาล และกำหนดตัวผู้ที่ต้องรับผิดชอบไว้ด้วย¹²

6. ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

อีกประการหนึ่งที่ถือเป็นจุดเด่นของร่างกฎหมายนี้ คือเรื่องของศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) เพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยร่างกฎหมายฉบับนี้ บังคับให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่ ต้องจัดให้มีศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ¹³

ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จนี้ ถือเป็นการขจัดปัญหาของความซ้ำซ้อนในระบบบริหารงานภาครัฐได้เป็นอย่างดีระบบศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จนั้นคือการจัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายของระบบบริหารรัฐไม่ว่าจะอยู่ภายใต้กฎหมายใด ให้เข้ามาอยู่ภายใต้บังคับของผู้ว่าราชการ

¹²มาตรา 11 เมื่อประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บท โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการตามแผนแม่บทโดยถือเป็นการกิจเร่งด่วนของรัฐบาล ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่เป็นผู้กำกับดูแลและประสานงานเพื่อให้เป็นไปตามแผนแม่บท

¹³มาตรา 12 เมื่อประกาศกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่ จัดให้มีศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จเพื่อให้บริการแก่ผู้ประกอบการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่ หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจจัดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น การอนุมัติอนุญาต ออกใบอนุญาตหรือการให้ความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการอื่น ๆ การรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการรวมศูนย์ เพื่อขจัดความซ้ำซ้อน และความล่าช้าของระบบราชการปัจจุบัน ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการลงทุน และร่างกฎหมายนี้ได้ระบุถึงกฎหมายที่ต้องการยกเว้นไว้อย่างชัดเจนว่าเป็นกฎหมายว่าด้วยเรื่องใดบ้าง¹⁴

7. สิทธิประโยชน์ที่ผู้ใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษพึงได้รับ

เรื่องต่อไปที่ร่างกฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้อย่างชัดเจน คือ เรื่องของสิทธิประโยชน์ที่ผู้ใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษพึงได้รับ เรื่องนี้แต่เดิมนั้นยังมีข้อสงสัยและข้อพิพาทที่เกิดขึ้นในอดีตว่า เมื่อผู้ได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายหนึ่งแล้ว แต่กลับต้องเสียประโยชน์ตามกฎหมายฉบับอื่น ซึ่งนอกจากผู้ลงทุนจะต้องเสียประโยชน์ ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐกับผู้ลงทุนแล้ว ยังสร้างความไม่น่าเชื่อถือให้กับเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศอีกด้วย ดังนั้นร่างกฎหมายฉบับนี้จึงระบุไว้ถึงเรื่องของ

¹⁴มาตรา 13 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของศูนย์ให้บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จถ้ากฎหมายดังต่อไปนี้บัญญัติให้ผู้ดำเนินการหรือผู้กระทำต้องได้รับอนุมัติ อนุญาต ใบอนุญาตหรือความเห็นชอบจากหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น หรือต้องจดทะเบียนหรือแจ้งต่อหน่วยงานของรัฐหรือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้นก่อน ให้ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นตั้งอยู่หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ อนุญาตออกใบอนุญาต หรือให้ความเห็นชอบ หรือเป็นผู้มีอำนาจในการจดทะเบียนหรือ รับแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

- (1) กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร
- (2) กฎหมายว่าด้วยโรงงาน
- (3) กฎหมายว่าด้วยผังเมือง
- (4) กฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว เฉพาะตามมาตรา 46
- (5) กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เฉพาะการขออนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไป
- (6) กฎหมายว่าด้วยการขุดดินและถมดิน
- (7) กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
- (8) กฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนเครื่องจักร
- (9) กฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์

สิทธิประโยชน์ ว่าให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งได้รับสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดในประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ในการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์อื่นของคนต่างด้าว ซึ่งถ้าได้รับการยกเว้นหรือผ่อนปรนตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว ก็ไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายอื่นอีก

(2) การนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่อาศัยในราชอาณาจักร ถ้าได้รับสิทธิประโยชน์ ตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว ก็ไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายอื่นอีก

(3) การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร ซึ่งถ้าได้รับการยกเว้นหรือผ่อนปรนตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว ก็ไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายอื่นอีก

(4) สิทธิประโยชน์อื่น ถ้าได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมายฉบับนี้แล้ว ก็ไม่ต้องคำนึงถึงกฎหมายอื่นอีก

อย่างไรก็ตาม สิทธิประโยชน์ข้างต้นนี้ไม่จำเป็นต้องเหมือนกันในทุกพื้นที่ ร่างกฎหมายให้คณะรัฐมนตรีกำหนดได้ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งไป¹⁵

เรื่องที่เกี่ยวข้องละเอียดอ่อนมากที่สุดสำหรับการลงทุนในประเทศไทย คือเรื่องของการถือครองที่ดิน และการถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ร่างกฎหมายฉบับนี้ไปไกลถึงขั้นที่ยอมให้คนต่างด้าวมีสถิติถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายใน

¹⁵มาตรา 14 ให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่งได้รับสิทธิประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดในประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังต่อไปนี้

- (1) การถือกรรมสิทธิ์ที่ดินหรือสิ่งหาริมทรัพย์อื่นของคนต่างด้าว
- (2) การนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่อาศัยในราชอาณาจักร
- (3) การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีอากร
- (4) สิทธิประโยชน์อื่น

สิทธิประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีกำหนดตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการนโยบาย โดยคำนึงถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง

เขตเศรษฐกิจพิเศษได้ แม้ว่าจะมีเงื่อนไขว่าจะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และได้รับสิทธิตามมาตรา 14 (1) มาก่อนจึงจะมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้¹⁶ ก็ตาม แต่ก็ต้องยอมรับว่าเป็นการออกร่างกฎหมายที่มีความเสี่ยงต่อการคัดค้านของฝ่ายนิติบัญญัติ อย่างไรก็ตามร่างกฎหมายก็อาจได้รับการแก้ไขให้ම්เหลือเพียงการใช้วิธีการให้สิทธิในการเช่าระยะยาวแทนก็ได้¹⁷ สำหรับการเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ได้มีการยกเว้นการใช้ มาตรา 540 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์¹⁸ และมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ. 2542¹⁹ มาใช้บังคับ ส่วนกำหนดเวลาเช่าสูงสุด ต้องไม่เกินห้าสิบปี

8. การนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร

เรื่องสุดท้ายเป็นเรื่องของการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักร โดยที่การลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมหรือการบริการ ต้องการบุคลากรในจำนวน ประเภท และระดับที่แตกต่างกันออกไป ร่างพระราชบัญญัติ มาตรา 17 ให้ผู้ประกอบการซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา 14 (2)

¹⁶มาตรา 16 การเช่าที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

¹⁷มาตรา 15 ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการหรืออยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งเป็นคนต่างด้าวและได้รับสิทธิตามมาตรา 14 (1) มีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตตามประมวลกฎหมายที่ดิน จำนวนที่ดินและจำนวนห้องชุดในอาคารชุดที่คนต่างด้าวจะพึงมีกรรมสิทธิ์ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการนโยบายประกาศกำหนด

¹⁸มาตรา 540 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า อสังหาริมทรัพย์ ท่านห้ามมิให้เข้ากันเป็นกำหนดเวลาเกินกว่าสามสิบปี ถ้าได้ทำสัญญากันไว้เป็นกำหนดเวลานาน กว่านั้นท่านก็ให้ลดลงมาเป็นสามสิบปีหนึ่ง กำหนดเวลาเช่าดังกล่าวมานี้ เมื่อสิ้นสุดแล้วจะต่อสัญญาอีก ก็ได้แต่ต้องอย่าให้เกินสามสิบปีนับแต่วันต่อสัญญา

¹⁹ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๖๖/ตอนที่ ๓๙ ก/หน้า ๑๐/๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๒ มาตรา ๕ ผู้ให้เช่าต้องเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ท่านั้นการเช่าที่ดินที่มีเนื้อที่เกินกว่าหนึ่งร้อยไร่จะต้องได้รับอนุมัติจากอธิบดีตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงการจดทะเบียนการเช่าตามพระราชบัญญัตินี้การกำหนดประเภทของพาณิชยกรรมหรืออุตสาหกรรมที่ให้การเช่า และการใช้หรือการเปลี่ยนแปลงประเภทการใช้ อสังหาริมทรัพย์ตามที่เช่า ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้อธิบดีมีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนการเช่าที่ฝ่าฝืนหรือมิได้ปฏิบัติตามความ ในวรรคสองและวรรคสาม

มีสิทธินำคนต่างด้าว เข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามจำนวน และระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีกำหนดในประกาศจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ พิเศษแต่ละแห่ง แม้ว่าจะเกินกำหนดจำนวนหรือระยะเวลาให้อยู่ได้ ในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองก็ตาม แต่ในเรื่องอื่น ๆ คงยังต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ผู้ประกอบการซึ่งได้รับสิทธิตามมาตรา 14 (2) มีสิทธินำคน ต่างด้าว ดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

- (1) ช่างฝีมือ
- (2) ผู้บริหารหรือผู้ชำนาญการ
- (3) คู่สมรสและบุคคลซึ่งอยู่ในอุปการะของบุคคลใน (1) หรือ (2)

การนำคนต่างด้าวเข้ามาและอยู่ในราชอาณาจักรตามร่างกฎหมาย ฉบับนี้ ต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัดที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ตั้งอยู่ หรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายก่อนตามระเบียบที่ คณะกรรมการนโยบายกำหนด

การนิติบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับ เขตเศรษฐกิจพิเศษ

โดยที่การก่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยนั้นมี กฎหมาย ที่น่าจะมีเนื้อหาซ้ำซ้อนกับบทบัญญัติของกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย ซึ่งมีมานับแต่ปีพ.ศ. 2522 และกฎหมายการนิคม อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยนี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเรื่อยมาจนถึงปี 2550 เมื่อมีการเสนอร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในปี 2560 จึงได้มีการ เสนอร่างพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ...) พ.ศ. เข้ามาด้วย

คณะผู้วิจัยพบว่าข้อเท็จจริงก่อนหน้านี มีแนวความคิดที่จะยกเลิกพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522²⁰ โดยนำเนื้อหาของการนิคมอุตสาหกรรม มาบัญญัติรวมไว้ในร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ฉบับที่ ... แต่ได้ขอถอนไปจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 เสียก่อน ดังนั้นในปี 2560 จึงได้มีการเสนอร่าง พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ... ฉบับที่... เข้ามาพร้อมกันกับ ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.

ทั้งนี้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ได้จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมอยู่แล้ว 10 แห่ง และร่วมดำเนินการกับภาคเอกชนอยู่อีก 45 แห่ง หากมีการยกเลิกพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 การจัดทำกฎหมายฉบับใหม่อาจสร้างความสับสนขึ้นได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีมติให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ดำเนินการต่อไปได้โดยแก้ไขกฎหมายเสียให้รับกับพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประกอบกับ การที่รัฐบาลเห็นว่า กนอ. ยังเป็นองค์กรที่สามารถเป็นกลไกหนึ่งในการขับเคลื่อนเขตเศรษฐกิจต่อไปได้ด้วย ดังนั้นการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม โดยใช้พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษน่าจะเป็นหนทางที่เหมาะสมกว่า จึงเห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบาทและอำนาจหน้าที่ของ กนอ. เสียในคราวเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษตามร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. โดยการแก้ไขเพิ่มเติมมีประเด็น สรุปได้ดังนี้

ประการแรก กำหนดวัตถุประสงค์ของ กนอ. เสียใหม่ โดยให้ดำเนินกิจการอันเป็นประโยชน์แก่ผู้ประกอบการและพาณิชย์กรรมได้มากยิ่งขึ้น เช่น ดำเนินกิจการท่าเรืออุตสาหกรรม จัดตั้งบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพื่อประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกับกิจการของ กนอ. เป็นต้น

²⁰ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา จ. 41/10 พิเศษ 24 มีนาคม 2522

ประการที่สอง กำหนดให้ กนอ. มีอำนาจอนุมัติ อนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จากเดิม 3 ฉบับ เพิ่มเป็น 9 ฉบับ เพื่อให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมสอดคล้องกับบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ.

ประการที่สาม กรณีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการพาณิชย์กรรมได้รับอนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมและเป็นคนต่างด้าว เมื่อเลิกกิจการหรือโอนกิจการให้แก่ผู้อื่น หากเป็นการจำหน่ายที่ดินที่ได้รับกรรมสิทธิ์และส่วนควบให้ กนอ. คิดราคาให้ผู้ประกอบการนั้นซื้อ และให้ใช้ในกรณีอาคารชุดด้วยโดยอนุโลม

ประการที่สี่ กำหนดให้การนำของเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำวัตถุดิบภายในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตประกอบการเสรีเพื่อพาณิชย์กรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายในบังคับของกฎหมาย ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าในราชอาณาจักร การส่งออกไปนอกราชอาณาจักร การครอบครองหรือการใช้ประโยชน์ซึ่งของดังกล่าว หรือเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพการประทับตราหรือเครื่องหมายใด ๆ

ร่างกฎหมายทั้งสองฉบับนี้ หากมีการผลักดันจนผ่านกระบวนการของฝ่ายนิติบัญญัติแล้ว การดำเนินการเพื่อสร้างกฎหมายระดับระหว่างประเทศย่อมใช้กระบวนการที่ใกล้เคียงกัน หากแต่ต้องมีการดำเนินการในระดับระหว่างประเทศให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วจึงมาดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายภายในอีกชั้นหนึ่ง

ข้อสรุป

กล่าวโดยสรุป คณะผู้วิจัยพบว่า การประกาศเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศไทยนั้นมีปรัชญาเป็นเช่นเดียวกับปรัชญาของเขตเศรษฐกิจพิเศษของประเทศทั้งหลาย โดยใช้กระบวนการทางนิติบัญญัติสร้างความ

มั่นใจให้ผู้ลงทุนและให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ ๆ กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ในการวางแผนทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เรื่องเช่นนี้ไม่ใช่เรื่องใหม่ เพราะแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2516) ได้กำหนดแนวทางของประเทศในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ให้เป็นที่น่าสนใจสำหรับการลงทุนมากขึ้นอยู่แล้ว ส่วนการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหัวเรื่องของงานวิจัยนี้นั้น คณะผู้วิจัยเห็นว่า ไม่ควรมีอุปสรรคในเรื่องของข้อกฎหมาย แต่รัฐบาลไทยจะเห็นชอบในการผลักดันกฎหมายหรือไม่ นั้น น่าจะขึ้นอยู่กับการวางแผนนโยบายทางเศรษฐกิจ และการเมืองระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ

การตั้งโจทย์วิจัยในทางกฎหมายว่า มีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่จะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ที่เป็นเขตเศรษฐกิจร่วมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ อาจมีคำตอบอย่างตรงไปตรงมาได้ว่า ถ้ามองจากแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาลไทย หรือฝ่ายบริหารที่ดำเนินงานกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยแล้ว น่าจะมีความเป็นไปได้มาก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลว่า คณะผู้วิจัยพบกลไกทางกฎหมายที่ดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้น ฝ่ายบริหารได้นำอำนาจนิติบัญญัติของฝ่ายบริหารมาใช้ไปพลางก่อนแล้ว โดยมีการทำบทบัญญัติเป็นกฎหมายของฝ่ายบริหารเป็นส่วนมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดมี เช่น การเริ่มต้นด้วยการมีคำสั่ง คสช. ให้ตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่กำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ และบทบัญญัติอื่น ๆ ที่ตามมา นั้น เป็นการใช้กฎหมายในระดับกฎหมายของฝ่ายบริหาร ซึ่งถือว่าเป็นการออกคำสั่งในลักษณะที่เป็นนโยบายของรัฐบาลชุดนี้

ดังนั้นการเปลี่ยนรูปแบบจากเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ถ้าเป็นการตอบสนองความต้องการของฝ่ายบริหารได้ คงไม่ควรมีเหตุขัดข้อง แต่ควรได้รับการสนับสนุนในทางนโยบายเสียด้วยซ้ำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการกระจายความเจริญไปสู่เขตพื้นที่ชายแดน ทั้งเป็นการ

ใช้ประโยชน์จากฐานการพาณิชย์ของการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การเจรจาในระดับทวิภาคี ระหว่างราชอาณาจักรไทยและส.ป.ป.ลาวนั้น ควรจัดให้มีการดำเนินการโดยเร็ว เพราะเส้นทางรถไฟจากตอนใต้ของประเทศจีนได้เริ่มก่อสร้างเข้ามาตามแผนเพื่อมาสิ้นสุดที่นครหลวงเวียงจันทน์ ยังเหลือเพียงแต่การเจรจาเพื่อเชื่อมต่อเส้นทางรางจากสถานีท่านาแล้งเข้าเวียงจันทน์เท่านั้น การเจรจาเพื่อตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม น่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสมในเรื่องของ การแบ่งปันผลประโยชน์ การสร้างความรับผิดชอบร่วมกันของทั้งสองประเทศ และสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนได้ทุกฝ่าย

เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งไม่เคยมีมาก่อน ในมิติทางกฎหมายแล้วการเอาผลการศึกษาศึกษาของความเป็นไปได้ทางด้านการค้า และเศรษฐกิจเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทยมาสนับสนุน จากการศึกษาวิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวกับราชอาณาจักรไทย ถึงแม้ว่าทั้งสองประเทศจะมีความแตกต่างกันหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจหรือด้านการเมืองก็ตาม ในความเป็นไปได้นั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากมุมมองของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาวจากแรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน เริ่มต้นจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ สปป.ลาว ตั้งแต่ปี 2011 ถึงปี 2020 โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ กำหนดให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ สปป.ลาว เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจ – สังคม แห่งชาติให้มีการพัฒนาและมีการขยายตัวด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และมีการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจในภูมิภาคและเศรษฐกิจระหว่างประเทศทั่วโลก การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นไปได้ตามกลไกตลาด และโดยการให้ที่ดินเป็นต้นทุนการผลิต สร้างงานอุตสาหกรรมและความเจริญทันสมัยและได้สร้างตัวเมืองใหม่ในพื้นที่ชนบท เพื่อทำให้ประเทศชาติหลุดพ้นออกจากประเทศด้อยพัฒนาในปี 2020 และยังเป็นการสร้างโครงสร้างทางพื้นฐานด้านเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง โดยเป็นไปตามนโยบายที่พรรคปฏิวัติประชาชนลาวและรัฐบาลได้กำหนดไว้ จากนโยบายดังกล่าวเห็นได้ชัดว่า ในหลายปีที่ผ่านมา สปป.ลาว ได้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อใช้

ในการพัฒนาเศรษฐกิจ และมีหลักสำคัญเพื่อสนับสนุนและดึงดูดนักลงทุน ทั้งภายในและต่างประเทศเข้ามาประกอบธุรกิจในสปป.ลาว การเข้าสู่การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติในแต่ละระยะ ภายใต้เงื่อนไขการเชื่อมโยงสู่ภูมิภาคและระหว่างประเทศทั่วโลก นโยบายดังกล่าวเป็นเหตุผลหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้การเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างลาว-ไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นวาระโอกาสที่เหมาะสมกับการสร้างผลประโยชน์สูงสุดของทั้งสองประเทศที่ได้รับ

นอกจากเหตุผลข้างต้น ความเป็นไปได้ในการเปิดเขตเศรษฐกิจร่วมลาว-ไทย ยังมีหลายเหตุผลที่สนับสนุน อาทิเช่น บทบาทและความสำคัญของเขตเศรษฐกิจพิเศษและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของ สปป.ลาว ที่ สปป.ลาว ได้รับประสบการณ์จากต่างประเทศที่ สปป.ลาว ดังจะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไปนี้:

1. วัตถุประสงค์สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของ สปป.ลาว

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ได้เริ่มตั้งแต่ปี 2003 โดยนักเศรษฐศาสตร์หลายท่านที่ได้ให้ความเห็นตรงกันว่า “การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นหนึ่งในวิธีการเร่งรัด ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่งไม่ว่าจะเป็นประเทศด้อยพัฒนา กำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ซึ่งเนื้อหาสำคัญก็คือ การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้ออำนวยต่อการลงทุนในพื้นที่จำกัดใดพื้นที่หนึ่ง โดยให้มีความพร้อมทางด้านกฎหมาย นโยบายด้านภาษีอากร บุคลากร การบริหารจัดการ ระบบพื้นฐานโครงสร้างสาธารณูปโภค และหน่วยงานการสนับสนุนอื่นๆ ที่พิเศษและแตกต่างจากเขตอื่นทั่วไป²¹ โดยทั่วไปแล้วเขตเศรษฐกิจพิเศษคือการสร้างความพร้อมด้านโครงสร้าง

²¹การพัฒนาและคุ้มครองเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจเฉพาะอยู่ สปป.ลาว เล่มหนึ่ง, หน้า 3

พื้นฐานสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เป็นระบบครบถ้วน มีการบุกเบิกพื้นที่ สร้างถนนหนทาง ร่องระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย น้ำประปา ไฟฟ้า โทรคมนาคม การก่อสร้างตึกอาคาร สำนักงาน ด้านตรวจตราภาษี – อากร ด้านเข้า - ออก มีอาณาเขตชัดเจน มีสถานีรถไฟ ที่พักพนักงาน – กรรมกร โรงพยาบาล และหน่วยงานสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน ศูนย์ฝึกอบรมวิชาชีพ ตึกอาคารสำนักงาน โรงงานสำหรับให้เช่า มีพื้นที่เขตสีเขียว (การรักษาสิ่งแวดล้อม) เขตเชื่อมต่อๆ และท้ายสุดจะกลายเป็นเขตพัฒนาฯ หรือตัวเมืองใหม่ที่ทันสมัยในสปป.ลาว ได้เริ่มต้นสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในสปป.ลาว เป็นทางการในปี 2010 โดยรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติลาวเพื่อกำกับดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งมี ท่านรองนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน โดยมีรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการจำนวนหนึ่งเป็น คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อศึกษางาน 6 ด้านคือ:

1. การสร้างงานด้านด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับงานเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม
2. การสร้างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในแต่ละช่วงเวลา (กำหนดเป็นระยะเวลา)
3. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงทั้งภายในประเทศ และภายนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม
4. ศึกษาหาแหล่งทุนการช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากองค์การสากลต่างๆ
5. การสร้างบุคลากรให้มีความสามารถทุกด้านเพื่อประกอบเข้าในสำนักงานเขตเศรษฐกิจพิเศษ
6. การสร้างแรงงานเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม

จากแผนการดำเนินงานดังกล่าวเป็นลำดับที่กล่าวมา จะทำให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจร่วมลาว - ไทย มีความเป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือร่วมกันของทั้งสองประเทศ

2. นโยบายของรัฐบาลในบทบาทของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษใน สปป. ลาว

สปป.ลาว ได้กำหนดให้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายหนึ่งที่รัฐบาลของสปป.ลาว ได้กำหนดไว้เป็นนโยบายที่สำคัญและต้องมีการส่งเสริมอย่างจริงจังเพื่อตอบสนองนโยบายการดึงดูดและส่งเสริมการลงทุนเพื่อสร้างเศรษฐกิจของสปป.ลาว ให้มีความเข้มแข็งด้วยวิธีการร่วมมือกันสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว - ไทย ขึ้นเพราะว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจดังนี้:

1) บทบาทของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาเขตพิเศษมีบทบาทสำคัญในการดึงดูด และส่งเสริมการลงทุนที่วิธีหนึ่งโดยเฉพาะ อยู่บรรดาประเทศที่ด้อยพัฒนาเนื่องจากงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำกัด การขออนุมัติการลงทุน ต้องผ่านหลายขั้นตอนและใช้เวลานาน ตามบทรายงานของธนาคารโลก ในปี 2010 แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา ขพส. มีการขยายตัวในหลายระยะ 20 ปีผ่านมาเฉพาะในปี 1986 เขตเศรษฐกิจพิเศษมีเพียง 176 เขตใน 47 ประเทศ ตลอดมาจนถึงปี 2006 เขตเศรษฐกิจพิเศษได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,500 เขตใน 130 ประเทศอยู่ทั่วโลก ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีความสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริม และดึงดูดการลงทุน และหลายประเทศอยู่ในโลกก็ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเน้นการใช้แรงงานประกอบกับความต้องการแรงงานของประเทศตน แต่บางทีคนละเหตุผลว่า การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการสร้างความไม่สมดุลทางเศรษฐกิจ เพราะเป็นนโยบายที่แตกต่างกัน

ระหว่างผู้ลงทุนภายในเขตและนอกเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายภาษี-อากร ซึ่งอาจจะนำไปสู่การได้เปรียบด้านต้นทุนการผลิต และการแข่งขันทางด้านราคา การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจก่อให้เกิดปัญหาถ้ามีกฎหมายหรือระเบียบการกำกับดูแลที่รัดกุม โดยเฉพาะการเก็บภาษี-อากร คุ้มครองแรงงาน การนำเข้า-ส่งออกสินค้าในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับสากล โดยผ่านการค้า - การลงทุนของต่างประเทศ นอกนั้นยังมีบทบาทในการกระตุ้นและสนับสนุนความสามารถด้านการแข่งขันของนักธุรกิจ-ผู้ประกอบการภายในประเทศ ส่งเสริมการส่งออกผลิตภัณฑ์ การบริการสู่ตลาดโลก แล้วนำเอาเงินตราต่างประเทศเข้ามาประเทศ ขณะเดียวกันยังกระตุ้นการจ้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมสู่ชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี จากคุณลักษณะดังกล่าว บรรดานักเศรษฐศาสตร์จึงเห็นพ้องต้องกันว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ เปรียบเสมือนหัวใจใหญ่ในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจหรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่าการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญในการเร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศใดประเทศหนึ่ง ไม่ว่าจะประเทศด้อยพัฒนา กำลังพัฒนา หรือพัฒนาแล้วก็ตาม การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความสามารถแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของบรรดาประเทศกำลังพัฒนา ตัวอย่าง

- สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ได้นำเอานโยบายเขตเศรษฐกิจ (SEZs) เพื่อดึงดูดการลงทุนต่างประเทศในรูปแบบงานธุรกิจการอุตสาหกรรม
- รัฐบาลสิงคโปร์ ได้นำเอานโยบายเขตอุตสาหกรรม ใช้เพื่อส่งเสริมการเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศโดยเปลี่ยนจากการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานจำนวนมากให้เป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ทุนและเทคโนโลยี เป็นสำคัญ

- ไต้หวัน ได้สร้างเขตอุตสาหกรรมวิทยาศาสตร์ เพื่อสร้างให้เป็น ศูนย์กลางอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูง
- ประเทศไทยได้นำเอานโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อสร้าง เขตอุตสาหกรรม และสร้างเครือข่ายของอุตสาหกรรมในพื้นที่ ชนบท เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนในเขตที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา มาก่อน
- ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงของสปป.ลาว เช่น กัมพูชา เมียนมา และเวียดนาม มีการใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งเสริม การลงทุน และการดึงดูดนักลงทุนด้วยวิธีนี้เช่นเดียวกัน

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีโครงสร้างสำคัญ คือจัดสรรพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ลงทุน เขตเศรษฐกิจพิเศษจะ ประสบผลสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วยหลายปัจจัยที่สนับสนุนให้นักลงทุนสนใจ ประกอบธุรกิจ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเอื้ออำนวยให้นักลงทุนได้ ดำเนินธุรกิจได้สำเร็จตามเป้าหมาย ฉะนั้นจึงต้องมีความจำเป็นต้องมีภาค การบริการในส่วนของภาครัฐ และการกำกับดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีประสิทธิภาพ รัฐต้องเข้ารับรองและคุ้มครองสิทธิที่จะมีผลกระทบ ทางด้านการเงิน เศรษฐกิจ-สังคมของนักลงทุน นอกจากนั้นการเชื่อมโยง กับภูมิภาคต่าง ๆ และขณะเดียวกันในภาครัฐ ย่อมต้องมีการรักษาอำนาจ อธิปไตย และผืนแผ่นดินอันครบถ้วนของประเทศชาติ รักษาความสงบสุข ของประชาชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องได้มีนโยบายในการพัฒนาและ กำกับดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเหมาะสม ถูกต้องตามกฎหมาย โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้นการสร้างเขตเศรษฐกิจ ร่วมลาว-ไทยก็คือ ทางเลือกหนึ่งที่ทำให้สองประเทศ หรือหลายประเทศ ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ แทนที่จะแข่งขันกัน

2) ความสำคัญของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมมีความสำคัญในการนำเอานโยบายส่งเสริม และกลไกด้านการคุ้มครองบริหารตามกลไกของการตลาด เพื่อดึงดูดการลงทุนโดยปราศจากอุปสรรคต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การลงทุน โดยเฉพาะกระบวนการตรวจสินค้าที่มีหลายขั้นตอนที่สร้างความลำบากให้แก่นักลงทุน การใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงทางด้านเศรษฐกิจส่งเสริมการลงทุนในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การผลิตเพื่อส่งออก ยกแรงงานฝีมือแรงงาน และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าหากการกำหนดที่ตั้ง และเป้าหมายการพัฒนาไม่ถูกต้องทำให้ต้นทุนสูง เขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีนโยบายที่ดี เช่น นโยบายภาษี-อากร การตลาด การโฆษณา มีสถานภาพทางการเมือง มีบุคลากรที่มีความสามารถ สำคัญมีกลไกกำกับดูแลที่สะดวก รวดเร็วและไม่ผ่านหลายขั้นตอน และสามารถตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว โดยยึดถือหลักการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษแบบธุรกิจแต่อยู่ภายใต้แนวทางนโยบายและการควบคุมของรัฐบาลที่สามารถพัฒนา และประสบผลสำเร็จได้ ด้วยเหตุนี้ปัญหาด้านความแตกต่างกันทางการเมืองการปกครองของทั้งสองประเทศจะหมดไป

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความสำคัญในการเร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของประเทศใดประเทศหนึ่งที่มีความจำกัดทางด้านบุคลากร ประสบการณ์ในด้านงบประมาณและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม ของชาติได้ด้วยการช่วยเหลือและเติมเต็มในสิ่งที่มีและสิ่งที่ขาดระหว่างสองประเทศ ดังนั้นสิ่งสำคัญคือนโยบายระเบียบการต้องชัดเจนโปร่งใส ระบบพื้นฐานโครงสร้างต้องมีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนตามมาตรฐานสากล การพัฒนาเขตเศรษฐกิจจึงมีความสำคัญ

ในการยกระดับบทบาทของภาครัฐต่อการลงทุนต่างประเทศที่เป็นแหล่งทุนที่สำคัญ การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษยกระดับบทบาทของประเทศในเวทีสากล

นอกจากนี้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความสำคัญต่อการแข่งขันความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์-เทคโนโลยี ประสบการณ์ในการกำกับดูแลและบริหารจัดการภาครัฐต่อบริษัทที่มาลงทุน และสิทธิอำนาจของนักลงทุนในการดำเนินกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการบริหารจัดการงานส่วนบุคคลในอนาคต ฉะนั้นการสร้างเขตเศรษฐกิจร่วมลาว-ไทย จึงเห็นความเป็นไปได้ในการดำเนินการร่วมกันในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้

3. นโยบายภาครัฐของสปป.ลาว ต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในด้านนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสปป.ลาว ได้ขยายผลมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะ 2011 ถึง 2020 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อลดล้างความทุกข์ยาก สร้างแรงงาน มีผลผลิตสินค้าจำหน่ายทั้งภายในและต่างประเทศ มีการจ้างแรงงานภายในประเทศ เพื่อให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม นอกจากนั้นยังมีนโยบายขยายความสัมพันธ์ความร่วมมือกับต่างประเทศ รัฐบาล สปป.ลาว ได้สร้างและปรับปรุงกฎหมายและระเบียบการต่าง ๆ หลายครั้งเพื่อใช้ในการกำกับดูแลและการคุ้มครองสิทธิ และเป็นการสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนในการดำเนินธุรกิจ ในสปป.ลาวโดยเฉพาะ เช่น คำร้สว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวันเซโนฉบับเลขที่ 148/นย ลงวันที่ 29 กันยายน ปี 2003 และ คำร้สว่าด้วยระเบียบการคุ้มครองและนโยบายส่งเสริมการลงทุนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ สะหวันเซโน ฉบับเลขที่ 177/นย ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2003 ปรับปรุง

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนในปี 2009 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ²²ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้จึงทำให้มีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมและเป็นผลสำเร็จได้

4. ปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจเฉพาะอยู่สปป.ลาว ตั้งแต่ปี 2011 ถึงปี 2020 ได้กำหนดนโยบายเน้นในเรื่องการจ้างแรงงาน การกำหนดทิศทาง และเป้าหมายที่ชัดเจนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.1 การจ้างงาน

การเพิ่มขึ้นในการจ้างแรงงานมีผลต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่สปป.ลาว และสร้างให้ สปป.ลาว มีสถานภาพมีความมั่นคงทางด้านการเมือง มีแนวทงนโยบายทางด้านการพัฒนาเขตเศรษฐกิจที่ถูกต้อง พร้อมกันนั้นในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษรัฐบาลต้องมีอำนาจในการบริหารจัดการที่ดี รวดเร็ว สะดวก ปลอดภัย โดยต้องสร้างกฎหมายหรือระเบียบการครบถ้วนเพื่อเป็นกลไกคุ้มครองเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างเหมาะสม

4.2 มิติศทางและเป้าหมายเดียวกัน

ปัจจุบันการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสปป.ลาว อยู่บนพื้นฐานแผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติในแต่ละระยะ โดยสอดคล้องกับความสามารถและและสภาวะแวดล้อมที่แท้จริงของประเทศ โดยพัฒนาแบบมีเป้าหมาย ในการเปลี่ยนสินทรัพย์ให้เป็นทุนรองรับประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันทางการค้า มีการเชื่อมโยงเข้ากับเศรษฐกิจภูมิภาคและสากล ซึ่งในอนาคตอาจเป็นระยะแห่งการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษให้กลายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย ได้บนพื้นฐานของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมแห่งชาติ

²²ปัจจุบันได้ปรับปรุงในปี 2016

การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย เริ่มต้นจากเขตพื้นที่ที่มีแรงงานซึ่งเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจแล้วจึงกระจายตัวออกโดยรอบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมเช่นเดียวกัน โดยเริ่มต้นจากพื้นที่ที่มีประสิทธิผลสูงทางด้านเศรษฐกิจ-สังคมจากการวิจัยค้นคว้าพบว่าพื้นที่ชายแดนเวียงจันทน์-หนองคาย และพื้นที่สะพานเซโน-มุกดาหาร ถือได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสูง และมีความเป็นไปได้ในการดึงดูดนักลงทุน ในภาคการค้า การขนส่ง และภาคการบริการ ดังนั้นทิศทางและเป้าหมายของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจึงต้องมีเป้าหมายสำคัญคือ

- ก. การกำหนดเขตที่มีที่ตั้งที่เหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจให้เป็นเขตเศรษฐกิจเฉพาะ และเป็นศูนย์กลางดึงดูดการลงทุน การค้า การบริการ และการท่องเที่ยว (ที่สัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและอารยธรรมที่ดีของชาติ) เพื่อให้เชื่อมต่อเข้ากับเศรษฐกิจพิเศษของภาคพื้น ในจุดนี้ก็เห็นว่าได้สนับสนุนการขยายตัวของเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สามารถสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม โดยมีจุดเป้าหมายของการพัฒนาภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ซึ่งเป้าหมายหลักของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ อยู่เขตนี้คือการนำเอาผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสร้างเป็นฐานเก็บแห่งรายรับข้างบประมาณแห่งชาติในอนาคตจากการศึกษาวิจัยพบว่าพื้นที่เชื่อมต่อที่เหมาะสมในบริเวณสะพานมิตรภาพ ไทย-ลาว คือ หนองคาย-ท่านาแล้ง ซึ่งจะเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการขนส่งสินค้า และจุดพักสินค้าที่สำคัญ และสะพานมิตรภาพไทย-ลาว คือ สะพานเซโน-มุกดาหาร

- ข. กำหนดเขตที่มีที่ตั้งที่เหมาะสมให้เป็นเขตอุตสาหกรรม โดยเน้นด้านสินค้าหรือการผลิตสินค้าด้านกิจกรรม การผลิต เพื่อการส่งออกการใช้เทคโนโลยีสูงเพื่อสามารถเปลี่ยนสินค้า เกษตรแปรรูปให้เป็นสินค้าอุตสาหกรรมและมีมาตรฐาน ในการส่งออกผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งหากมีเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ย่อมดึงดูดนักลงทุนในการผลิตสินค้าและเพื่อการส่งออก สู่ตลาดโลกได้มากขึ้น
- ค. การกำหนดเขตที่ห่างไกลตัวเมืองแต่มีที่ตั้งยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ให้เป็นตัวเมืองใหม่ที่ทันสมัย พร้อมทั้งยกระดับชีวิตความเป็น อยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น ในปัจจุบันนักลงทุนประสบปัญหา อุปสรรคหลายประการ ซึ่งทำให้นักลงทุนไม่กล้าเสี่ยงในการ ดำเนินธุรกิจ หากทั้งสองประเทศร่วมกันสร้างแนวทางหรือ มีนโยบายร่วมกันหรือมีนโยบายพิเศษกว่าเดิม เพื่อขจัดปัญหา ที่เกิดขึ้น นักลงทุน (ผู้พัฒนา) จึงต้องมีนโยบายพิเศษกว่าสองเขต ข้างต้นนั้น²³ ซึ่งปัญหาและอุปสรรคในภาคการลงทุนจะหมดไป เพราะการนำเอานโยบายร่วมกันของเขตเศรษฐกิจ มาบังคับใช้
- ง. การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเกี่ยวข้องกับงานป้องกันชาติ- ป้องกันความสงบ ปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีอันดีงามของประชาชนทั้งสองประเทศ ดังนั้นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจึงมีความเกี่ยวกับการ พัฒนาเศรษฐกิจ-สังคมของท้องถิ่นในเขตเศรษฐกิจตั้งตั้งนั้น จึงควรส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ ความรักในพื้นที่ ให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมมีกำลังและมีสิ่งแวดล้อม

²³แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจเฉพาะอยู่ สปป.ลาว ตั้งแต่ ปี 2017 ถึง 2020

ที่ยั่งยืน โดยจากการศึกษาวิจัยพื้นที่ทั้งสองเป็นเขตพื้นที่ที่มี
 สิ่งคล้ายคลึงกันไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา หรือวัฒนธรรม
 ประเพณี ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ในการสร้างเขตเศรษฐกิจ
 พิเศษร่วม ลาว-ไทย

การบริหารงานภาครัฐในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม จึงต้องมีแผน
 งานดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานภาครัฐโดยเฉพาะ การสร้าง
 ระเบียบการและเงื่อนไขทางกฎหมายต่างๆ กลไกการบริหารกำกับดูแล
 เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระเบียบการ และเงื่อนไขทางกฎหมายอันจำเป็น
 ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษกับองค์การการค้าโลก หรือองค์การ
 มาตรฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และโดยเฉพาะกับบรรดาประเทศเพื่อนบ้าน
 ใกล้เคียงในอาเซียน

4.3 ประโยชน์สาธารณะ

การพัฒนาและการคุ้มครองเขตเศรษฐกิจพิเศษ
 ต้องรับประกันสภาพสิ่งแวดล้อมโดยมีการศึกษาวิจัยในทุกด้านที่มี
 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย
 หากมีการกำหนดให้เขตใดสามารถประกอบธุรกิจเฉพาะแล้วจะส่งผลกระทบต่อ
 ชุมชนท้องถิ่น ควรมีการศึกษาวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละเขต
 และกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ
 ในแต่ละช่วงเวลา โดยต้องมีการรับรองวิถีการพัฒนาแบบยั่งยืน
 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่ดิน) อย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่มีผลกระทบต่อ
 สภาพแวดล้อม และต้องมีการรับรองการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นสิ่งแวดล้อม
 (สีเขียว)²⁴

²⁴แนวทางนโยบายของพรรคประชาชนปฏิวัติลาว เกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมายงานด้านการพัฒนา และคุ้มครองเขต
 เศรษฐกิจพิเศษตามคุณลักษณะเฉพาะของงานดังกล่าว ถึงปี 2020 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา สปป.ลาว ปี 2016-2020.

การกำกับดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจะอยู่ภายใต้องค์การปกครองท้องถิ่นโดยพิจารณาจากจุดพิเศษและความพร้อมของแต่ละแขวงในขอบเขตทั่วประเทศ การสร้างงานให้ประชาชนอยู่ ณ เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมย่อมทำให้เกิดการจ้างแรงงานทั้งทางตรงและแรงงานทางอ้อมประกอบกับเงินทุนจากภายในและต่างประเทศย่อมทำให้รายได้ประชาชาติเพิ่มจำนวนสูงขึ้น และท้ายสุดย่อมสร้างรายได้ให้แก่แรงงานที่ทำงานในเขตพิเศษให้ได้ไม่ต่ำกว่า 2,400 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อคนต่อปี ดังจะเห็นได้จากรายได้ประชาชาติที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวันเซโน สปป.ลาว และหากมีเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมจะช่วยให้แรงงานมีทางเลือกที่หลากหลายกว่าและประสบผลสำเร็จได้มากกว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีอยู่ในปัจจุบัน

4.4 ประสบการณ์ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของบรรดาประเทศต่างๆ

ความเป็นไปได้ของเขตเศรษฐกิจร่วมลาว-ไทย คณะผู้วิจัยเห็นว่า สปป.ลาวเป็นประเทศหนึ่งที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีขององค์การการค้าโลก เป็นสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และอื่น ๆ จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ สปป.ลาว จะได้ศึกษาบทบทวนและนำเอาประสบการณ์ต่าง ๆ จากบรรดาประเทศต่างๆ ที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น แนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย เวียดนาม ดังนั้น สปป.ลาว จึงได้นำเอากฎหมาย รวมทั้งระเบียบการและนโยบายส่งเสริมต่างๆ เข้าในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม สปป.ลาวควรมีการปรับปรุงและกำหนดแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทยให้มีลักษณะเฉพาะ และให้ตรงตามเป้าหมายและเดินไปในทิศทางเดียวกันในแต่ละช่วงเวลาของการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาวิจัยจึงได้บทสรุปถึงความเป็นไปได้ของการสร้างเขตเศรษฐกิจร่วมลาว-ไทย ซึ่งเป็นไปตามนโยบายในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของสปป.ลาว ปี 2020 คณะผู้วิจัยจึงมีความความมุ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาตนเองในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน โดยความร่วมมือดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ ฉะนั้นความเป็นไปได้ในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมลาว-ไทย ในมิติทางกฎหมายจึงมีความเป็นไปได้ เนื่องจากว่าทั้งสองประเทศมีความใกล้เคียงกันหลายด้าน เช่น ภาษาวัฒนธรรมประเพณี และไม่มีอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารกันของประชาชนทั้งสองประเทศ และมีเป้าหมายเพื่อดำเนินนโยบายเพื่อดึงดูดนักลงทุน ในพื้นที่ชายแดนที่สามารถเชื่อมโยงกันในหลายพื้นที่ และเป็นพื้นที่มีภาคแรงงาน (แรงงานมีฝีมือ) เพื่อพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันได้ในภาคส่วนรายละเอียดของกฎหมาย และระเบียบการต่าง ๆ รัฐบาลของทั้งสองประเทศต้องได้มีการศึกษาค้นคว้าให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์เดียวกัน จึงจะทำให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกันในทิศทางเดียวกัน

รายงานการสัมมนา ครั้งที่ 1

1. กำหนดการ

โครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม :
ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งร่วมระหว่างสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาวกับประเทศไทย ในมิติทางการค้า
เศรษฐกิจและกฎหมาย ครั้งที่ 1

(1st International Conference on Joint Special Economic Zone
“Feasibility Study of the Joint Border Zones between Lao
PDR and Thailand: Trade, Economic and Legal Perspectives”)

ณ ห้องประชุมคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว วันที่ 7 มีนาคม 2560

เวลา	รายละเอียด
08.00 - 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 - 08.45 น.	กล่าวรายงานโดย รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ผู้อำนวยการ ศูนย์อาเซียนศึกษา
08.45 - 09.10 น.	กล่าวเปิดการสัมมนาและบรรยายพิเศษเกี่ยวกับเศรษฐกิจ พิเศษของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดย ฯพณฯ ดร.บุญทะวี สีสุพันทอง อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง แผนการและการลงทุน
09.10 - 09.30 น.	กล่าวสรุปรายงานความก้าวหน้า และนำเสนอตัวแบบ เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว ในมิติทางการค้า เศรษฐกิจ และกฎหมาย และนำอภิปรายรูปแบบเขตเศรษฐกิจร่วม ไทย-ลาว (Joint-Sez) ผู้อภิปรายโดย : รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ หัวหน้าโครงการวิจัย
09.30 - 09.45 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

เวลา	รายละเอียด
09.45 - 11.30 น.	<p>อภิปรายการสัมมนาวิชาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สปป.ลาว</p> <p>หัวข้อเรื่อง : วิทยาการมีความคาดหวังเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมไทย-ลาว อย่างไร</p> <p>วิทยากรฝ่าย สปป.ลาวโดย:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dr.BounlertVanhnalat (Lecturer) 2. Mr.SaynalinhDesakhamphou (Deputy Managing Director, Phongsavanh Group) 3. Mr.SengphachanhSimangkhala (Director of Policy Research Division, Department of SME Promotion, Ministry of Industry and Commerce Lao PDR) 4. Mr.TeeCheeSeng (General Manager, SavanPark,Savannakhet) <p>วิทยากรฝ่ายประเทศไทยโดย:</p> <p>คุณธวัชชัย เฮงประเสริฐ (รองประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย)</p> <p>รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ (ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษาและคณบดี คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย)</p> <p>ผู้ดำเนินรายการ: ดร.นารา กิตติเมธิกุล</p>
11.30 - 11.45 น.	ตอบข้อซักถามจากผู้เข้าร่วมสัมมนา
11.45 - 12.00 น.	สรุปการสัมมนาโดย รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ หัวหน้าโครงการวิจัย
12.00 - 12.15 น.	ปิดการสัมมนา

2. ผู้เข้าร่วมประชุม

อดีตรัฐมนตรี สปป.ลาว	1	ท่าน
นักวิชาการ/นักวิจัย ประเทศไทย	12	ท่าน
นักวิชาการ/นักวิจัย สปป.ลาว	15	ท่าน
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ	15	ท่าน
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาคเอกชน	9	ท่าน
นักศึกษา สปป.ลาว	48	ท่าน
รวม	100	ท่าน

3. รายงานการอภิปราย โดยวิทยากร

3.1 ฯพณฯ ดร.บุญทนะวี สีสุพันธ์ทอง (อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงแผนการและการลงทุนสปป.ลาว)

ลำดับแรกอยากให้ท่านผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาข้อมูลเขตเศรษฐกิจพิเศษของลาวเสียก่อน เขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งขึ้นเมื่อปี 2002 ที่สะพานเซโน ตั้งขึ้นเพื่อผลักดันการผลิตเป็นสำคัญ 1. อยากรู้ให้ผลิตได้เร็ว 2. การโอนถ่ายเทคโนโลยีได้เร็ว 3. เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวเร็ว เราเคยพูดไว้เมื่อปี 2000 ว่าปี 2020 เราอยากจะทำออกจากประเทศที่ด้อยพัฒนา จะทำอะไรให้เราพัฒนาได้เร็วที่สุดในเรื่องของการทำเขตเศรษฐกิจพิเศษ นั้นข้าพเจ้าคิดว่าต้องเข้าใจจริง ๆ ว่าจะทำเขตเศรษฐกิจเพื่ออะไรเสียก่อน ที่สำคัญต้องให้อยู่ใกล้ชายแดนที่สุด เพื่อลดค่าขนส่ง ไม่ใช่ลดแค่ภาษี ตอนแรกนั้นเพื่อจะระดมนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศเข้ามาลงทุน เพื่อที่จะลดหย่อนภาษีและเพื่อผลักดันการผลิตและการใช้แรงงาน ประเทศลาวเคยคิดว่าการใช้แรงงานจะนำพาเทคโนโลยีอันใหม่ และแนวคิดเทคโนโลยีอันใหม่

ประเทศลาวตั้งแต่ปี 2002 - ปัจจุบัน พอสรุปได้ว่าการเอาเทคโนโลยีเข้ามานั้น เกือบไม่มี มีแต่การใช้แรงงานเท่านั้น คิดไว้ว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่ดีกับประเทศลาว แต่จะยังไม่ได้ผลทั้งหมด เพราะมีสิ่งที่จะต้องพัฒนาอยู่ สิ่งที่ต้องพัฒนาที่จะได้สนทนากันในวันนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมากเช่นเราจะเริ่มต้นกฎหมายแบบไหนในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เราจะต้องเข้าใจไม่ใช่ว่าเพียงแต่จะยกเลิกกฎหมายที่เคยนำไปใช้เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก โดยเฉพาะในตัวเมือง พื้นที่ที่อยู่ใกล้ชายแดนถึงจะทำได้ ข้าพเจ้าคิดว่าเรื่องที่จะมีโอกาสพูดคุยกันในวันนี้ควรเริ่มต้นว่า การลดหย่อนภาษีนั้นไม่สำคัญเท่ากับระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน เรื่องกฎหมายนั้นต้องชัดเจน นี่เป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักลงทุน ต้องคำนึงว่ายุทธศาสตร์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้คือ 1. เพื่อช่วยปฏิบัติให้ได้ 2. เพื่อผลักดันให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจ 3. มีการเชื่อมโยงลาวเข้ากับภาคพื้นสากล 4. เพื่อผลักดันให้บรรยากาศการลงทุนดี

ลาวได้รับการจัดอันดับจากธนาคารโลกให้อยู่ที่ลำดับที่ร้อยละ 1 สำหรับความสามารถในการลงทุน ทั้งนี้ได้มีการอนุมัติเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว 12 เขต และยุทธศาสตร์มีถึงปี 2020 มีแผนที่จะพัฒนาไปถึงปี 2025 แต่ทั้งนี้ต้องรอสรุปว่าทั้ง 12 เขต ปฏิบัติได้ดีหรือไม่ และบางเขตมีคาสีโนอยู่ด้วย เราต้องมาคุยกันเรื่องกฎหมายก่อน

ส่วนยุทธศาสตร์การตลาดที่ต้องปรับปรุงนั้น น่าจะมีเรื่องเดียวคือเรื่องทรัพยากรมนุษย์ คนลาวไม่ค่อยมีความรู้และวินัยในการเป็นกรรมกร ผู้ใช้แรงงานมีบทบาทไม่ชัดเจน รัฐต้องร่วมมือกับทางภาคเอกชนว่าอยากเห็นแรงงานแบบไหน

ข้าพเจ้าเคยเสนอกับสภาการค้าลาวว่าเราจะจัดวิชาซีพีแบบไหนจึงจะเหมาะสม คนลาวนั้นชอบธุรกิจช่างไม้หรืออิเล็กทรอนิกส์หรือเรื่องอื่นอีกเรื่องที่น่าจะเอาใจใส่คือเรื่องการค้าคุ้มครองแรงงานอันดับต่อมาคือเรื่องของการค้นคว้าวิจัยต้องให้แนวคิดการค้นคว้าที่อยู่ในแบบแผน การค้นคว่านั้นเราต้องรู้ทฤษฎีและต้องรู้ข้อมูลให้ชัดเจนด้วย

3.2 Bounlert Vanhnalat (Lecturer, Faculty of Economics, National Laos University)

ในมุมมองของนักวิชาการ มองว่าถ้าสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาแล้วจะได้อะไร จะมีการค้าเกิดขึ้นหรือไม่ จะมีการจ้างแรงงานหรือไม่ จะมีการค้าการลงทุนหรือไม่ นี่เป็นโจทย์ที่เราต้องตอบให้ได้ก่อน การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่จะไปซ้ำกับที่มีแล้วคือสะพานเซโน ถ้าสร้างมาแล้วจะต้องไม่เป็นการแข่งขันกันแต่ต้องเป็นการส่งเสริมกัน ต้องมีความชัดเจนว่าส่งเสริมเรื่องอะไร

ต่อมาคือเรื่องของนโยบายต่าง ๆ ทำยังไงให้ของใหม่แตกต่างจากนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อื่นๆ และอีกอย่างหนึ่งคือการแบ่งปันผลประโยชน์ เราจะแบ่งผลประโยชน์กันอย่างไร ต้องมีความชัดเจน ทำมาแล้วต้องให้ยั่งยืน ถ้าต้องการให้ยั่งยืนต้องให้มีส่วนร่วมของ SME ซึ่งหมายความว่าไม่จำเป็นต้องอยู่ในเขต อยู่นอกเขตก็สามารถส่งเสริมได้

3.3 Saynalinh Desakhampou (Deputy Managing Director, Phongsavanh Group)

เราจะทำยังไงเพื่อสร้างความแตกต่างของเขตใหม่ กิจกรรมต่างๆ หรือสินค้าต้องกำหนดอย่างไร คงต้องเน้นจุดเด่นของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เราจะดึงจุดเด่นของแต่ละพื้นที่เป็นจุดขาย เพื่อให้มีความมั่นคงยั่งยืน คิดว่าการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้มีประโยชน์ ในฐานะที่เป็นกิจการธนาคาร ธนาคารนั้นเป็นจุดสำคัญที่สุดที่จะเข้าร่วมและมีหลายแง่มุมที่จะสนอง เช่นสนองเรื่องเงินทุนให้กับการค้า SME เรื่อง Internet Banking จะต้องได้เข้ามามีบทบาทในเขตพิเศษนี้

3.4 ธวัชชัย เสงประเสริฐ (รองประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย)

ในฐานะผู้ลงทุนและประกอบธุรกิจไทย เราต้องการขยายฐานผลิตไปต่างประเทศ เพราะเราไม่มีแรงงานและเรื่องภาษีถือเป็นเรื่องสำคัญ ถ้าเรา

จัดตั้งเขตใหม่ขึ้นมาแล้ว ที่สำคัญคือเรื่องสิทธิประโยชน์ทางภาษี เวลาผู้ผลิตไทยส่งออกสินค้าไปยุโรปหรืออเมริกา ต้องเสียภาษี 17-18% เราจึงต้องย้ายฐานมาที่ประเทศลาว แรงงานหนุ่มสาวที่ลาวยังมีเยอะส่วนที่เมืองไทยมีแต่ผู้สูงอายุ ถ้าเราจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เราต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันให้ได้ก่อน เรามองว่าลาวมีอะไร ไทยมีอะไร ทางลาวมีแรงงานที่อุตสาหกรรมไทยสามารถสอนทักษะต่าง ๆ ได้ คนลาวเก่ง ๆ เยอะ การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาทำให้ลาวไทยได้ประโยชน์ร่วมกันจะมีการเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน นักลงทุนจะมีโอกาสเพิ่มขึ้นที่จำเป็นนั้นต้องทำให้นักลงทุนรู้ว่ามีการคุ้มครองด้านกฎหมาย ในเขตใหม่นี้ด้วย

3.5 Sengphachanh Simangkhala (Director of Policy Research Division, Department of SME Promotion, Ministry of Industry and Commerce Lao PDR)

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่วนตัวแล้วเห็นว่าสำคัญมาก เขตเศรษฐกิจพิเศษก็เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัว ภาครัฐบาลแต่ละประเทศก็เลยสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมา บนพื้นฐานที่ว่าได้ ปลอดภัยจากประเทศที่เคยสร้างมาแล้ว แต่เราก็ไม่สามารถนำมาใช้กับประเทศเราได้หมด ที่ผ่านมาเป็นบทเรียนคือ ตั้งแต่ปี 2001 ขณะที่ได้กำลังก่อสร้างนโยบายสะพานเซิน ตอนสร้างใหม่ ๆ ก็คิดว่าจะเป็นไปได้หรือไม่ 7-8 ปีต่อมาก็รู้ว่าสะพานเซิน ประสบความสำเร็จมากเพียงใด และก็มีมีการขยายไปสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่อีก 12 แห่ง แต่ก็ใช้ได้แค่เขตสองเขตเท่านั้น เลยเป็นบทเรียนว่าเราต้องดูให้ดีเสียก่อน ที่จะสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ อย่างที่ท่านวิทยากรแต่ละท่านได้พูดมาว่าผลประโยชน์จะเป็นอย่างไร เหมือน 10 ปีที่ผ่านมา สร้างแต่งงานแต่ไม่สร้างอย่างอื่นเท่าที่ควร ภาค SME ก็มีส่วนร่วมไม่เยอะหลาย เพราะส่วนมากเป็นการลงทุนใหญ่กว่า 99.8% เป็น SME 86% เป็น SME ที่มีพนักงานแค่ 5 คน ซึ่งเป็นบริษัท

SME ขนาดเล็กที่สุดในลาว จากที่เคยไปดูงานโรงงานมา มีกรณีศึกษาคือ มีความต้องการสินค้าจากลาว 100 ชิ้น แต่ลาวสามารถตอบสนองได้เพียง 70 ชิ้น เนื่องจากคุณภาพยังไม่ได้ แรงงานยังทำไม่ได้ ในปี 2016 ที่ลาว ได้เป็นประธานอาเซียน ได้สร้างแนวทางเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาจาก ส่วนกลาง ในนั้นมีกำหนดหัวข้อสำคัญคือ ภาครัฐกิจที่ลุกขึ้นมาต้องมีนโยบาย ก่อนว่าชัดเจนแค่ไหน อยากรู้ได้จริงหรือไม่ การส่งเสริมให้มีการร่วมเขต เศรษฐกิจพิเศษ แต่ว่าการคุ้มครองยังไม่ปรากฏชัดดังนั้น เราจะมีระเบียบ การอย่างไรที่สำคัญที่สุด เพราะแต่ละประเทศมีกฎหมายเป็นของตัวเอง ถ้าจะจัดตั้งระเบียบต้องเป็นระเบียบเดียวกัน ถ้าจะสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต้องดูความพร้อมแต่ละประเทศด้วย

3.6 Tee Chee Seng (General Manager, Savan Park, Savannakhet)

มิสเตอร์ ที ซี เส็ง ผู้จัดการทั่วไป สหวันพาร์ค สหวันนะเขต ได้พูดถึงตัวอย่างผลงานที่สำเร็จแล้วของสหวันเซโน ว่าเป็นจุดพักที่สำคัญ ของสินค้าจากประเทศจีนที่เข้าสู่อาเซียน กล่าวได้ว่าสินค้าแทบทุกสิ่ง ทุกอย่างต้องผ่านด่านสหวันนะเขต และกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดเขต เศรษฐกิจพิเศษของลาวคือแรงงาน และการเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน ให้เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทำให้ธุรกิจมีต้นทุนที่ลดลง สำหรับแนวคิด เรื่องการจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมผู้ที่จะต้องพิจารณาถึงสิ่งที่มีอยู่ ต้องไม่ใช่เป็นการแข่งขันแต่จะต้องเป็นการส่งเสริมซึ่งกันและกัน

3.7 อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ (ผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา และคณบดี คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย)

ในการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันนั้นทั้งสองประเทศ จะต้องหารูปแบบร่วมกันให้ได้ก่อน ยกตัวอย่างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในประเทศสหรัฐอเมริกา แม้จะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วแต่ก็ยังมี

เขตเศรษฐกิจพิเศษเรียกเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อการพัฒนาความร่วมมือเริ่มต้นคือการหาทางออกร่วมกันให้ได้ว่า จะเปิดพรมแดนอย่างไรและใครจะได้ประโยชน์จากการดำเนินการร่วมกันนี้ ทั้งนี้สิทธิประโยชน์ที่ได้จะต้องเท่าเทียมกันไม่เลือกปฏิบัติโดยใช้พื้นฐานของสองประเทศร่วมกัน แนวคิดหลักของการตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษคือการเปลี่ยนผ่านจากการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษภายในประเทศ ไปสู่การจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนา ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะของประชาคมแล้ว แต่ยังคงอยู่ในระยะที่ควรจะต้องเปิดพรมแดนเสรีระหว่างกันได้ซึ่งเท่ากับว่าอาเซียนกำลังจะเข้าสู่ยุคของการเป็นตลาดร่วมจุดเริ่มต้น ควรเป็นการพิจารณาถึงรูปแบบคุณประโยชน์ รวมทั้งข้อดีข้อเสีย และข้อพิจารณาสำคัญในตอนนี้ได้แก่ความต้องการแบ่งปันเรื่องผลประโยชน์ระหว่างสองประเทศ ความเสียสละในเรื่องของอำนาจอธิปไตยในรูปแบบที่เท่าเทียมกัน ความต้องการของลูกค้ ความมั่นใจและความยั่งยืน และการประเมินความสำเร็จของเขตเศรษฐกิจรูปแบบใหม่นี้จากการหาข้อมูลเบื้องต้นที่สำรวจพบว่ากิจการที่ควรมีในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมได้แก่ อุตสาหกรรมหนักเบา ยาสมุนไพร อาหารเสริม เครื่องสำอาง บริการโลจิสติกส์ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการกีฬา เป็นต้น

การสำรวจเบื้องต้นพบว่าแนวคิดการจัดตั้งเขตร่วมกันน่าจะเป็นที่ยอมรับได้แต่มีข้อสังเกตที่ควรคำนึงถึงมากมายล้วนเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่มโครงการเห็นว่าจะมีความคุ้มค่าคู่ควรกับการพัฒนาผลักดันให้เป็นความจริง

4. ผู้ดำเนินการอภิปราย

ดร.นารา กิตติเมธีกุล ประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการและนวัตกรรม คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

รายงานการสัมมนา ครั้งที่ 2

1. กำหนดการ

โครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการในหัวข้อ เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม :
ศึกษาความเป็นไปได้ของการจัดตั้งร่วมระหว่างประเทศไทยกับสปป.ลาว
ในมิติทางการค้า เศรษฐกิจและกฎหมาย ครั้งที่ 2
(2nd International Conference on Joint Special Economic Zone
“Feasibility Study of the Joint Border Zones between Thailand
and Lao PDR: Trade, Economic and Legal Perspectives”)
ณ โรงแรมอัมรินทร์ จังหวัดหนองคายวันที่ 16 มิถุนายน 2560

เวลา	รายละเอียด
08.00 น. - 08.30 น.	ลงทะเบียน
08.30 น. - 08.45 น.	กล่าวรายงาน โดย รองศาสตราจารย์อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ
08.45 น. - 09.00 น.	กล่าวเปิดงานและกล่าวปลุกฐาบรรยายพิเศษ โดย
09.00 น. - 10.50 น.	สัมมนาวิชาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วิทยากรจากฝ่ายประเทศไทยและ สปป.ลาว 1. Assoc.Prof.Dr.Viengvilay Thiengchanhxy (Dean of Faculty of Laws and Political Sciences, National University of Laos) 2.รองศาสตราจารย์ พรณรายรัตน์ ศรีไชยรัตน์ (รองผู้อำนวยการศูนย์อาเซียน ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น)
10.50 น. - 11.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง

11.00 น. - 12.00 น.	<p>สัมมนาวิชาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว</p> <p>วิทยากรจากฝ่ายประเทศไทยและ สปป.ลาว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. อนุชา นิลประพันธ์ (อาจารย์คณะสังคมศาสตร์ บุรณการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย) 2. Bounthieng Phommachanh (Vice Dean of Faculty of Laws and Political Sciences, National University of Laos)
12.00 น. - 13.00 น.	พักรับประทานอาหาร
13.00 น. - 13.50 น.	<p>สัมมนาวิชาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในมิติทาง กฎหมายและเศรษฐศาสตร์</p> <p>วิทยากรจากฝ่ายประเทศไทยและ สปป.ลาว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boonlert Vannalat (Lecturer from National University of Laos) 2. นารา กิตติเมธิกุล (อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย)
13.50 น. - 14.00 น.	พักรับประทานอาหารว่าง
14.00 น. - 16.00 น.	<p>สัมมนาวิชาการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างไทย กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในมิติทาง กฎหมายและเศรษฐศาสตร์</p> <p>วิทยากรจากฝ่ายประเทศไทยและ สปป.ลาว</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ธวัชชัย เสงประเสริฐ (รองประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย) 2. Tee Chee Seng (General Manager, Savan Park Savannakhet)
16.00 น. - 16.30 น.	<p>แจกแบบสอบถามให้ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาพร้อมให้ผู้เข้าร่วมงานสัมมนาเลือกโมเดลการจัดทำเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อสำรวจความต้องการที่แท้จริง พร้อมปิดการสัมมนา</p>

2. ผู้เข้าร่วมประชุม

นักวิชาการ/นักวิจัย ประเทศไทย	15	ท่าน
นักวิชาการ/นักวิจัย สปป.ลาว	10	ท่าน
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ	55	ท่าน
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาคเอกชน	20	ท่าน
นักศึกษาไทย	27	ท่าน
นักศึกษา สปป.ลาว	3	ท่าน
รวม	130	ท่าน

3. รายงานการอภิปราย โดยวิทยากร

3.1 Viengvilay Thiengchanhxy (Dean of Faculty of Laws and Political Sciences)

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นเป็นเรื่องใหม่ ท่านผู้นำลาวไม่ได้เป็นผู้คิด แต่เป็นการคิดของนักวิชาการและนักวิจัย จึงขอเริ่มต้นจากจุดที่ว่าพูดภาษาลาว คนไทยก็เข้าใจ พูดภาษาไทย คนลาวก็เข้าใจ ลาวไทยมีภาษาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกัน ถือเป็นนิมิตรหมายอันดีตั้งนั้นทำไมเราจะทำเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันไม่ได้ นี่ก็เป็นจุดหนึ่งที่จะขอพูดต้องขออภัยด้วยที่ข้าพเจ้าเตรียมเอกสารมาเป็นภาษาลาว ท่านอาจจะอ่านได้บ้างไม่ได้บ้าง ถ้าไม่เข้าใจกัน ต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย แต่ก็พยายามพูดให้เข้าใจ ๆ ก่อนอื่นอยากจะเสนอว่าให้มองเรื่องนี้โดยภาพรวมของเศรษฐกิจและนโยบายต่างประเทศของ สปป.ลาว

กฎหมายสปป. ลาว

ในเรื่องของกฎหมายจะขอยกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้สำหรับ สปป.ลาว มีรัฐธรรมนูญฉบับปรับปรุงใหม่ปี 2015 ซึ่งได้เขียนชัดเจนว่าเศรษฐกิจแห่งชาติของสปป.ลาว เป็นเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม

ซึ่งมีหลายภาคส่วนเศรษฐกิจที่คงตัวยาวนานและมีความเสมอภาค มีทั้ง การแก่งแย่งแข่งขันและการร่วมมือกัน แต่ทั้งหมดต้องอยู่ภายใต้กรอบ ของกฎหมาย และรัฐบาลก็มีการส่งเสริมเศรษฐกิจภูมิปัญญา และมีการ เชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคพื้นและสากล เพื่อให้เศรษฐกิจแห่งชาติขยาย ตัวอย่างต่อเนื่อง ส่วนนโยบายด้านการต่างประเทศของ สปป.ลาว นั้นยึดมั่น ในแนวทางสันติภาพและการร่วมมืออย่างเสมอต้นเสมอปลาย และมีการส่งเสริม ความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา

ดังนั้นมีความชัดเจนว่าแนวทางการศึกษาการวิจัยความเป็นไปได้ ของเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมต้องเคารพในจุดนี้ให้ได้เสียก่อนคิดว่าสามารถ เป็นไปได้ในแง่ของแนวทางนโยบาย แต่ในแง่ของกฎหมายก็ต้องเป็นอย่างไร ข้างพเจ้าได้เสนอไว้แล้วว่าได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของสปป.ลาว ปัจจุบัน ซึ่งได้เปิดกว้างในเรื่องการร่วมมือระหว่างประเทศ โดยใช้รูปแบบเศรษฐกิจ ร่วมมือหลายรูปแบบ และการเคารพเอกราชอธิปไตยกันอย่างเสมอภาค และต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน ข้างพเจ้าถึงบอกว่าการร่วมมือ เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระหว่างไทยกับสปป.ลาวนั้น เป็นแนวคิดที่อยู่ บนบรรทัดฐานที่ต้องเคารพกฎหมาย ต้องเคารพอำนาจอธิปไตย และมีจุดหนึ่ง ที่นักวิจัยได้เสนอที่ถือว่ามีความสำคัญมากในการตกลงกับรัฐบาลลาว เมื่อมาดูที่กรอบกฎหมายก็เปิดให้ได้ทั้งสองประเทศ ถ้าจะโยงถึงปัญหา ที่จะมีข้อแลกเปลี่ยนกันได้หรือไม่ท่านคงพอจะรู้ว่า สปป.ลาว นั้นมี การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา กฎหมายการลงทุนปี 2009 พุดถึงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ส่งเสริม สนับสนุน เพื่อให้การค้าเป็นเศรษฐกิจที่มีการพัฒนาและมีกฎหมายควบคุม เพื่อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของการลงทุน ก็จะทำให้การได้เปรียบเสีย เปรียบของผู้ลงทุนเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นอยู่ที่ว่า จะต้องเป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษที่รัฐบาลกำหนด เพื่อพัฒนาเป็นตัวเมืองใหม่ ที่ทันสมัยรอบด้าน

เป็นการดึงดูดการลงทุนระดับประเทศ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงจะต้องมีเนื้อที่ค่อนข้างใหญ่ มีนโยบายส่งเสริมพิเศษ ระบบเศรษฐกิจ การเงินที่สร้างตนเอง มีระบบบริหารน้อย ระบบบริหารน้อยหมายความว่า เป็นการบริหารภายในเฉพาะ แต่มันกลับกว้างกว่าที่ท่านคิด ในแง่มุมมองของ สังคม มีคณะบริหาร มีสภาบริหาร คุ้มครองเฉพาะ มีแม้กระทั่งป้ายทะเบียน ที่มีการกำหนดเฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หลังจากที่ได้ทำไปแล้วก็จะ เห็นว่ามีทั้งข้อได้เปรียบเสียเปรียบ อย่างไรก็ตามประเทศลาวมีการพัฒนา ที่รวดเร็วขึ้นและดีขึ้นจนถึงปัจจุบัน ในปลายปี 2020 ประเทศลาวมีความ คาดหวังว่า จะหลุดจากประเทศที่ด้อยพัฒนา ซึ่ง สปป.ลาว ก็พยายาม ที่สุดที่จะพัฒนาศักยภาพของประเทศ เท่าที่มีความสามารถเป็นไปได้ ในปัจจุบันมีการพัฒนาแล้วเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ 12 เขต เห็นภาพแล้วก็มี การพัฒนาจริงๆ แต่กว่าจะก้าวมาถึงจุดนี้ ต้องผ่านขั้นตอนมาหลายขั้นตอน ในกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษฉบับปรับปรุงนี้มีข้อให้คิดที่ต้องเพิ่มเข้าไป คือ เขตเศรษฐกิจพิเศษมีกฎหมายคุ้มครองพิเศษเฉพาะ มีการสร้างเงื่อนไข ดึงดูดนักลงทุน มีเทคโนโลยีขั้นสูง และใช้นวัตกรรมใหม่ในการผลิตสินค้า การผลิตที่สะอาด ประหยัดทรัพยากรและพลังงานเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องถูก กำหนดโดยรัฐบาล ซึ่งอาจจะมึนคิมอุตสาหกรรมการพัฒนาข้อมูลข่าวสาร การบริหารและการท่องเที่ยว สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองเขต เศรษฐกิจพิเศษดูแล กฎหมายที่ได้รับการคุ้มครองว่าด้วยเรื่องการลงทุน ฉบับปัจจุบันคือรัฐบาล ซึ่งได้มอบอำนาจให้กับกระทรวงการคลังและการ ลงทุนเป็นผู้จัดการ แต่ก่อนมีคณะกรรมการคุ้มครองเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขึ้นอยู่กับสำนักนายกรัฐมนตรีแต่ปัจจุบันก็ได้โอนให้กระทรวงการคลังและ การลงทุนแล้ว

3.2 พรรณรายรัตน์ ศรีไชยรัตน์ (รองผู้อำนวยการ ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น)

เนื่องจากเป็นผู้พูดคนแรกจากฝั่งไทย ก็เลยอยากเรียนให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยสักเล็กน้อยจริง ๆ แนวความคิดในการเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทย ไม่ใช่จะเกิดขึ้นในปีหรือสองปีที่ผ่านมา แต่ว่าเกิดขึ้นมาระยะหนึ่งแล้ว โดยในปี 2547 ก็มีแผนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จากคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเน้นบริเวณชายแดน ซึ่งอันนี้เป็นผลจากการผลักดันของธนาคาร ADB หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย โดยมีเป้าหมายที่จะเปลี่ยนระเบียบการขนส่งให้เป็นระเบียบเศรษฐกิจเพื่อเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจของภูมิภาคนี้เอาไว้ด้วยกัน ที่นี้ปรากฏว่าหลังจากที่มีการเสนอนโยบายดังกล่าวมาแล้ว ก็ไม่ได้มีการเคลื่อนไหวที่เป็นรูปธรรมเท่าไรนัก จนกระทั่งปี 2556 คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติเห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตั้งคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น เข้าใจว่าก็ยังไม่ได้เริ่มต้นทำอะไร จนกระทั่งเปลี่ยนมาเป็นรัฐบาล คสช. ก็มีคำสั่ง คสช. ที่ 72/2557 ตั้งคณะกรรมการนโยบายพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือเรียกง่าย ๆ ว่า กนพ. และกรรมการชุดนี้ก็ได้ออกประกาศมา 2 ฉบับ คือประกาศ กนพ. ที่ 1/2558 กำหนดพื้นที่ใน 5 จังหวัดให้เป็น เขตเศรษฐกิจพิเศษ ระยะที่ 1 มุกดาหารเป็นหนึ่งในจังหวัดนั้น และต่อมาก็มีประกาศ กนพ. 2/2558 กำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษเพิ่มขึ้นไปอีก 5 จังหวัด เป็นระยะที่ 2 ซึ่งหนองคายก็เป็น 1 ใน 5 จังหวัดนั้น ซึ่งงานศึกษานี้เราก็เลือกจังหวัดมุกดาหารและจังหวัดหนองคายเป็นเป้าหมายในการศึกษา เหตุผลที่ว่าทำไมเราจึงควรมี เขตเศรษฐกิจพิเศษ เหตุผลหลักก็น่าจะเป็นเรื่องของกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ตามเขตพื้นที่ชายแดน และเพื่อเสริมศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ คำถามต่อมาคือ

เมื่อเราต้องการกระจายการลงทุนไปสู่พื้นที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดน ทำอย่างไรจึงจะจูงใจให้ผู้ลงทุนหันมาลงทุนในพื้นที่ที่กำหนดไว้ ก็ต้องมีการ กำหนดมาตรการจูงใจต่าง ๆ โดยที่ในแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งเพิ่งประกาศออกมาเมื่อสิ้นปีที่แล้ว ก็ได้กำหนดแนวทาง ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เช่นการสร้างพวกโครงสร้างพื้นฐาน ต่างๆ ไฟฟ้า ประปา ถนน การให้ประโยชน์ทั้งในด้านภาษีและที่ไม่ใช่ภาษี เช่น การลดอัตราภาษีเงินได้ การอนุญาตให้นำแรงงานต่างด้าวเข้ามา ทำงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ หรือที่เราเรียกว่า One stop service การกำหนดการใช้ประโยชน์พื้นที่ การใช้ทำกิจกรรมเป้าหมายต่าง ๆ ที่จะเป็นมาตรการในการจูงใจ ก่อนหน้าจะมีการประกาศแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ก็มีการดำเนินต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริม จูงใจ ให้มีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจ พิเศษ ทั้งระยะที่ 1 และระยะที่ 2 แล้ว ตัวอย่างเช่น มีประกาศของคณะ กรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 4/2557 เรื่องนโยบายส่งเสริมการลงทุนใน เขตพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ และมีมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้ลงทุน เช่นการลดหย่อนภาษี การให้หักค่าใช้จ่ายในเรื่องของเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ตัวอย่างเช่นในกรณีที่เป็นกิจกรรมเป้าหมาย ตามที่ กนพ. กำหนด ก็จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 8 ปี โดยจำกัด วงเงินไม่เกินร้อยละร้อยละของการลงทุน มีการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุนอัตราร้อยละ 50 ของอัตราปกติ เป็นเวลา 5 ปี มีการหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปา 2 เท่าของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาตรการต่าง ๆ เหล่านี้จูงใจให้นักลงทุนมาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 8/2558 ในเรื่องของการแก้ไขเพิ่มเติมนโยบายสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยกำหนดว่าเงิน ลงทุนขั้นต่ำไม่น้อยกว่าห้าแสนบาท และอนุญาตให้นำเครื่องจักรที่ใช้แล้ว

ในประเทศมาขอรับการส่งเสริมได้ไม่เกินสิบล้านบาท และมีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนสำหรับพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคอาหารและหนองคาย โดยมีการกำหนดประเภทกิจกรรมเป้าหมาย มีการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กัน แต่มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน

ถ้ามองในมิติทางกฎหมาย ประเด็นที่เรามาคุยกันวันนี้ค่อนข้างสั้นและชัดเจน คือการตั้งคำถามว่า มีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนที่จะตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม ทั้งนี้ถ้ามองจากแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารที่ดำเนินงานกับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จัดตั้งขึ้นในประเทศไทยแล้ว เราจะพบว่ากลไกทางกฎหมายที่ฝ่ายบริหารนำมาใช้เป็นกฎหมายของฝ่ายบริหารแทบทั้งนั้น เช่น เริ่มต้นจากมีคำสั่ง คสช. ให้ตั้งคณะกรรมการนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่กำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งหมดนี้เป็นการใช้กฎหมายในระดับกฎหมายของฝ่ายบริหารทั้งสิ้น ทั้งนี้ถ้าเราดูแนวทางการดำเนินงานในลักษณะนี้ ถ้าตอบแบบสั้น ๆ เลยสำหรับคำถามที่เป็นประเด็นสำหรับการพูดคุยวันนี้คือ มีความเป็นไปได้ที่จะเปลี่ยนจากเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมที่ตั้งขึ้นมานั้นควรตอบใจหทัยหรือการตอบสนองความต้องการของฝ่ายบริหารได้ เช่น การกระจายความเจริญไปสู่เขตพื้นที่ชายแดน เป็นการใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่ว่าอาจจะต้องอยู่ภายใต้พื้นฐานในเรื่องของความเสมอภาค ตามที่ อ.เวียงวิไล ได้พูดถึงในส่วนของการมาตรการส่งเสริมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษหนองคายและมุกดาหาร ตรงนี้ก็ยังมีข้อมูลที่น่าสนใจว่า การยื่นขอรับการลงทุนในเขตจังหวัดหนองคาย ส่วนใหญ่ที่จะได้รับประโยชน์จากมาตรการต่าง ๆ จะสิ้นสุดภายในสิ้นเดือนนี้ เพราะฉะนั้นก็แทบจะเรียกได้ว่า มาตรการต่าง ๆ อาจจะไม่เป็นประโยชน์ยกเว้นแต่จะมีการขยายระยะเวลาเพิ่มเติม ส่วนจังหวัดมุกดาหารก็จะสิ้นสุดลงในสิ้นปีนี้เช่นกัน ก็ขออนุญาตตอบคำถามที่ได้ตั้งไว้สั้น ๆ เพียงเท่านี้

3.3 อนุชา นิลประพันธ์ (อาจารย์คณะสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย)

อย่างที่ท่านเห็นในแผนที่โลกว่าโลกนั้นค่อนข้างกว้างมาก ถ้ามาแบ่งในแง่ของภูมิศาสตร์จะเห็นว่าประเทศที่อยู่ในเขตอาเซียนของเรา โดยส่วนใหญ่แล้ว จะเป็นประเทศที่อยู่ติดกับทะเลเป็นส่วนใหญ่ อย่างกรณี ที่สปป.ลาว เป็นประเทศที่เรียกว่าไม่มีพื้นที่ติดกับทะเลเลย เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า อาจจะเป็นจุดหนึ่งที่มีทั้งข้อดีข้อด้อยอยู่ในตัว พูดถึงในเรื่อง ความมั่นคงอาจจะมองว่า มันก็ดีไปอย่าง ถ้าวิเคราะห์ในเรื่องของความมั่นคง ศัตรูค่อนข้างจะเข้าออกได้ยาก แต่ในแง่ของเชิงเศรษฐกิจ อาจมองว่า ตรงนี้อาจจะเป็นข้อเสียเปรียบ เพราะฉะนั้นจะเป็นที่มาของหลาย ๆ โครงการที่พยายามเชื่อมโยงเส้นทางสัญจรและคมนาคม จะเห็นว่าลาว พยายามที่จะเปิดพื้นที่มากขึ้นจาก land lock เป็น land link ในแง่ของการเปิดเข้าสู่เศรษฐกิจต่าง ๆ ที่จะเชื่อมได้ทั่วโลก โดยเฉพาะในเขตอาเซียน เท่านั้น ในแง่ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเองที่พยายามจะเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมการสัญจร ก็จะมีเส้นทางต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางจากจีน เข้าสู่สปป.ลาว โดยตรงผ่านเส้นทางหลวงพระบางมาถึงเวียงจันทน์ และ ทะลุผ่านมาที่หนองคาย ไปที่กรุงเทพฯ และลงใต้ไปมาเลย์ สิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งนี่ก็เป็นเส้นทางหลัก ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเร็ว ๆ นี้ และหนึ่งในภาพนี้ จะเห็นว่าเงินเองก็พัฒนาอยู่สามเส้นทางหลัก ไม่ว่าจะเส้นทางผ่านลาว และเส้นทางผ่านเวียดนาม จะเห็นว่าการเชื่อมเส้นทางรถไฟความเร็วสูง จะทำให้การสัญจรไปมากระจายความเจริญต่าง ๆ มีความรวดเร็ว และ เข้าถึงกันได้ง่ายขึ้น เพราะฉะนั้นก็คิดว่า ในเชิงของการสัญจรหรือว่าการ logistic จะมีความคล่องตัวมากขึ้น ถ้าเกิดมองในแง่ผลประโยชน์แห่งชาติ หรือผลประโยชน์ร่วมของประเทศต่าง ๆ ในมุมมองของรัฐศาสตร์ก็จะเห็นว่า ตรงนี้จะเกิดประโยชน์มากกว่าที่จะกระจายความเจริญ ความมั่งคั่งไปสู่

นานาประเทศ โดยเฉพาะถ้าไม่กำหนดอยู่แค่สองประเทศนี้เท่านั้น เพราะฉะนั้น ก็จะเห็นได้ว่ามีโอกาสเกิดขึ้นแน่ ๆ อย่างที่ทางทีมของสปป.ลาว บอกว่าอีก 3 ปีข้างหน้า จะหลุดจากประเทศที่อยู่ในขีดความยากจน ไปสู่ประเทศที่มีระดับรายได้ปานกลางขึ้นไป

เมื่อมาลงพื้นที่หนองคายจะเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นสถานีนหนองคายเอง สถานีนาทาเอง พร้อมแล้วในการที่จะรองรับหรือกระจายความเจริญ เหมือนเป็นพื้นที่นำร่องเป็นเบื้องต้น อย่างที่ท่านคณบดีได้พูดถึงตั้งแต่ช่วงที่เปิดงานว่า เป็นไปได้หรือไม่ที่จะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ เสียก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ท่านาแล้งกับนาทาเป็นต้น ถ้าหากว่าเรานำร่องในสิ่งที่มีอยู่แล้ว เสียก่อน ก่อนที่จะมีรางคู่ มีรถไฟความเร็วสูงมาถึง จะเป็นจุดทำให้รัฐบาล ทั้งสองประเทศได้คิดว่าตรงนั้นมันทำได้ พูดถึงนโยบายว่ามาแล้วแต่ในเชิงปฏิบัติมันยังไม่เกิดขึ้น เป็นไปได้ไหมจะให้เรามองในพื้นที่เล็กๆ นี้ก่อน ในส่วนของทั้งสองประเทศนี้ และในส่วนของพื้นที่ที่เชื่อมต่ออันได้แก่ในส่วนของพื้นที่มุกดาหารกับสะหวันนะเขต หรือสะหวันเซโนนั้นทางสปป.ลาวนั้น เห็นเป็นรูปธรรมแล้วว่า ได้ทำในเชิงธุรกิจอุตสาหกรรม สำเร็จแล้ว 80-90% แต่ในฝั่งไทยเองที่มุกดาหารอาจจะมองในเชิงที่ทำแล้วจะวินวิน เขตเศรษฐกิจพิเศษของมุกดาหารอาจจะเป็นเขตที่ช่วยเสริมซึ่งกันและกัน กับสะหวันเซโนได้ ลาวมีประชากรในพื้นที่ฝั่งตรงข้ามมากพอสมควรเพราะ เขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเป็นไปได้ไหมที่เขตเศรษฐกิจพิเศษมุกดาหารจะเป็นส่วนเติมเต็มซึ่งกันและกันกับทางลาว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสุขภาพ ธุรกิจท่องเที่ยว หรืออื่นๆ ที่ทางไทยถนัดอยู่แล้ว ทำให้โตได้ทั้งคู่ ไม่ต้องมาแย่งซึ่งกันและกัน ในแง่ของรัฐศาสตร์ผมเชื่อว่าจะมีความเป็นไปได้สูง เพราะว่าสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม ของทั้งสองประเทศคืออันเดียวกัน ภาษาเข้าใจกัน มาช่วยกันทำในพื้นที่นำร่องซะก่อนจะดีมาก ความเป็นไปได้มันก็จะเกิดขึ้น

3.4 Bounthieng Phommachanh (Vice Dean of Faculty of Laws and Political Sciences, National University of Laos)

ที่ข้าพเจ้าจะนำเสนอคือเป็นข้อคิดเห็น ซึ่งอาจจะไม่ใช่คำตอบสุดท้าย ข้าพเจ้าขออนุญาตเสนอ

1) ระหว่างลาวและไทย มีพื้นฐานวัฒนธรรมและสังคมที่คล้ายคลึงกัน มีภาษาที่สื่อสารกันโดยไม่มีปัญหา มีความเชื่อมีศาสนาคล้ายคลึงกัน มีความใกล้ชิดกันแบบพี่น้อง มีการผูกพันซึ่งกันและกันมายาวนาน

2) ทั้งสองประเทศเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มอาเซียนด้วยกัน ลาวกับไทยเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน โดยเฉพาะทางด้านการผลิต การคมนาคม ด้านพลังงาน และด้านความสงบ เป็นประเทศที่มีชายแดนติดต่อกันทั้งทางบกและทางน้ำ และนอกจากนั้นทั้งสองประเทศก็มีเป้าหมายที่พัฒนาประเทศของตนเอง แต่ก็มีบางข้อคิดเห็นโดยเฉพาะในเรื่องของการปกครอง เมื่อจะมีการสร้างจุดร่วมของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ลาว-ไทย นี้ก็เป็นข้อคิดเห็นที่ต้องคำนึงถึง

ในเรื่องอำนาจอธิปไตยนั้น อาจเกิดความกังวลในเรื่องของดินแดน โดยเฉพาะอาจจะเป็นความหวังใจของรัฐบาลทั้งสองประเทศ รวมทั้งประชาชนบางส่วน หรือองค์กรทางสังคม

3) การจัดการปกครองในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมควรจะจัดกันอย่างไร โดยเฉพาะระเบียบการ การคุ้มครองพลเมือง คณะต่าง ๆ ที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษแม้ในเรื่องของกฎหมายจะมีหลายมาตราที่เอื้อประโยชน์ในการสร้าง เขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ปัญหาระหว่างลาวกับไทยก็คือระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน ถ้าเราสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกันจะนำกฎหมายอย่างไรในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม อีกทั้งระดับความตื่นตัวทางกฎหมาย ยังมีระดับความตื่นตัว

ที่ต่างกัน และการใช้กฎหมายแต่ละพื้นที่ก็ต่างกัน หรือถ้าเกิดมีปัญหาขึ้น ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะใช้กฎหมายใดมาใช้แก้ไข เรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง เช่นกัน คือความแตกต่างในระบบการเมืองระหว่างสองประเทศ และยังมี เรื่องความตื่นตัวในการพัฒนา ไทยมีการพัฒนาสูงกว่า ส่วนลาวจะด้อยกว่า ในเรื่องการพัฒนา มีหลายเรื่องที่ลาวยังไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ถ้าทำ เขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมประเทศที่ด้อยกว่าก็จะเสียเปรียบโดยเฉพาะ เรื่องแรงงาน ลาวยังขาดฝีมือแรงงาน การคุ้มครองยังมีข้อจำกัด โดยเฉพาะ มุมมองของรัฐศาสตร์ และมุมมองของการปกครองนี้เองที่ ข้าพเจ้าก็อยาก มีข้อหารือแลกเปลี่ยนด้วย

3.5 Boonlert Vannalat (Lecturer, National University of Laos)

ประเด็นที่จะนำเสนอ มี 3 จุด โดยเฉพาะการสร้างเขต เศรษฐกิจพิเศษไทย-ลาว ประเด็นแรกจะดูในเรื่องของสิ่งทำลาย ของการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ประเด็นที่ 2 เมื่อมีสิ่งทำลายแล้วจะแก้ไขปัญหาร่วมกันอย่างไร ประเด็นที่ 3 เมื่อก่อตั้งแล้วมีอะไรที่ต้องเผชิญ เรามาพูดคุยกันในวันนี้ ก่อนที่จะมีเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม เราก็มีการค้าร่วมกันมหาศาล ดูจากสถิติส่งออกก็จะเห็นว่า คู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งของลาวคือไทย เรามีการส่งออกและนำเข้าเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับประเทศคู่ค้าอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาพื้นฐานร่วมกัน ตามที่หลายท่านได้ยกมา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการพัฒนาพื้นฐานการสร้างเส้นทางสัญจร การสร้างสะพานมิตรภาพ ปัจจุบันพื้นฐานเหล่านี้จะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยผลักดันให้มีเขต เศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นได้ ถ้าดูในเรื่องโอกาสก็จะเห็นว่า ถ้ามีเขตเศรษฐกิจ พิเศษเกิดขึ้น อาจจะเป็นโอกาสอันดี ที่จะทำให้พื้นฐานการผลิตต่าง ๆ ย้ายเข้ามาในเขตดังกล่าว ย่อมทำให้ต้นทุนการขนส่งลดลง ข้าพเจ้าต้องการ จะยกประเด็นกับสิ่งทำลาย อันที่หนึ่งคือ ถ้าดูโครงสร้างเศรษฐกิจของ

ลาวส่วนใหญ่ยังใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยในการพัฒนาเศรษฐกิจ นอกจากนั้นสิ่งท้าทายเรื่องที่สองคือ การสร้างแรงงานภาคอุตสาหกรรม รวมถึงแรงงานภาคบริการเรื่องเทคโนโลยีและมาตรฐานการผลิต อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญคือเราขาด SME ที่มีศักยภาพ ที่สามารถเข้าไปผลิตร่วมกับบริษัทต่างชาติ เมื่อมาคุยสิ่งท้าทายในการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ จะเห็นว่า การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ถือเป็นโอกาสและสิ่งท้าทาย ที่จะผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ โดยเฉพาะการสร้างตลาดเดียว ฐานการผลิตเดียว การเคลื่อนย้ายอย่างเสรี การบริการ การลงทุน รวมทั้งการบริหารแรงงาน ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยผลักดันในเรื่องของศักยภาพของผู้ประกอบการทั้งสองประเทศ ต้องไปดูเวลาสร้างแล้วว่าจะมีสิ่งท้าทายอย่างไร ถ้าเกิดขึ้นแล้วจะใช้กฎหมายใดในการคุ้มครองเขต เพราะลาวก็มีกฎหมายของลาว ไทยก็มีกฎหมายของไทย การพัฒนากฎหมายที่จะใช้ร่วมกันในเขตเศรษฐกิจพิเศษ นอกจากนั้นเราจะใช้ระเบียบหรือนโยบายคุ้มครองอันไหน เพื่อให้ทั้งสองประเทศได้ประโยชน์ร่วมกันจากการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ต่อมาเรื่องของทุนและเรื่องทักษะการบริหาร แหล่งทุนที่จะนำมาพัฒนาเขตดังกล่าว คงจะเป็นรูปแบบของการลงทุนร่วมกัน ถ้าเราสร้างหุ้นส่วนของการลงทุนแล้ว เราจะกำหนดแบ่งปันผลประโยชน์แบบไหน ทุนที่จะมาสร้างมาจากไหน เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง และการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นกลไกหนึ่งที่จะลดต้นทุน และในเรื่องของเอกสารสินค้าผ่านด่าน การแจ้งภาษีอากรผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทั้งหมดนี้เป็นนโยบายสำคัญที่จะทำให้สองประเทศสะดวกขึ้น สุดท้ายอยากจะสรุปสั้น ๆ ว่า การจะสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษถือว่าเป็นนโยบายที่สำคัญ ต้องเห็นการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน มากกว่าจะเน้นการแข่งขันกัน ต่อมาหากสามารถร่วมกันผลิตได้ มันจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของเขต

เศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวได้ สำคัญที่สุดคือนโยบายที่จะนำมาช่วยผลักดันให้เศรษฐกิจดังกล่าวเกิดขึ้นคือ การมีนโยบายมาใช้ในการคุ้มครอง จะทำให้ทั้งสองประเทศได้ผลประโยชน์ร่วมกัน ในการสร้างเขตดังกล่าว เพื่อรับประกันในเรื่องของความยั่งยืนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3.6 นารา กิตติเมธีกุล (อาจารย์คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย)

ขออนุญาตนำเสนอเกี่ยวกับการจัดการทางธุรกิจ อาจจะเป็นมุมมองที่แตกต่างไปจากท่านอื่น ๆ ที่ได้เสนอมาตอนต้น เนื่องจากว่าในมุมมองของนักธุรกิจจะเป็นลักษณะของทางปฏิบัติ ดังนั้นนโยบายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจึงต้องเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ ขออนุญาตทำความเข้าใจกลับไปตอนเริ่มการศึกษาครั้งนี้ว่า การศึกษาครั้งนี้เริ่มจากคำว่าศูนย์ เพราะว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมมันไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในประเทศไทย ดังนั้นสิ่งที่จะเกิดขึ้นในวันนี้นั้นมันเกิดขึ้นจากจินตนาการล้วน ๆ แล้วก็จินตนาการว่าเป็นแบบนี้ได้ไหม เป็นแบบนี้ได้ไหม เมื่อเข้า ท่าน รศ.ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ อาจจะไม่ได้กล่าวถึงว่าจริง ๆ เราคิดด้วยกันอยู่ 6 รูปแบบ ก่อนที่จะมาเป็นวันนี้ มี 6 รูปแบบว่ามันมาได้อย่างไร แล้วก็ค่อยๆปรับในรูปแบบที่เป็นไปได้ก่อน จนกระทั่งเหลือวันนี้ ว่าเป็นหนึ่งรูปแบบเท่านั้นที่น่าจะมีความเป็นไปได้สูงสุด ดังนั้นในการจัดการทางธุรกิจที่เราจะเริ่มตั้งวันนี้ เราต้องชัดเจนก่อนว่าเราจะปฏิบัติอะไร นั่นคือเป้าหมายปลายทางหรือว่าจุดประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ ส่งเสริมการค้า ส่งเสริมอะไร ใครทำอะไร นักธุรกิจถึงจะทำได้เมื่อทุกอย่างชัดเจน จุดเริ่มต้นของการมองจากนักธุรกิจ และไปเริ่มต้นการดำเนินการทุกอย่างด้วยกฎหมาย คือการเริ่มต้นความคิด ด้วยความชัดเจนทางธุรกิจ และในทางปฏิบัติไปเริ่มต้นที่กระบวนการทางกฎหมาย เพื่อแก้ไขกติกาทุกอย่างให้พร้อมก่อนที่ธุรกิจจะเดินหน้าต่อไปได้ อันนี้ขออนุญาตเบื้องต้นจากการจัดการพื้นฐานทางธุรกิจ คราวนี้กลับไปดู

ในความเป็นไปได้ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ไทย-ลาว ซึ่งมีสองพื้นที่เป้าหมาย คือ สหวั่นนะเขต-มุกดาหาร และ เวียงจันทน์-หนองคาย ขออนุญาต กลับมาที่สหวั่นนะเขตก่อน เนื่องจากตอนนี้ทางสหวั่นนะเขตเอง มีเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่แล้ว ซึ่งมีการพัฒนาไปไกลกว่าประเทศไทยมาก เป็นระยะเวลา 10 กว่าปีแล้ว มีรูปร่างมีการจัดการทุกอย่างที่ชัดเจน ในประเทศไทยกลับยังไม่เห็นอะไรเลย ตอนนี้เราเห็นอย่างเดียวคือ ของประมุขที่ยื่นเข้ามา แต่ยังไม่รู้ว่าใครจะเป็นผู้ประมุขได้ หมายความว่าเรามีความแตกต่างกันอย่างมาก ดังนั้น ถ้ามาจะมาแข่งขันกัน คงไม่ใช่เวทีนี้จะเปลี่ยนจากการแข่งขันเป็นความร่วมมือ สิ่งที่ทางสหวั่นนะเขตทุกวันนี้มี คือ เรื่องของอุตสาหกรรม เรื่องของคนเข้ามาลงทุนจากชาติต่าง ๆ มีคนอยู่ล้นกว่าคนในพื้นที่ของสหวั่นนะเขต ซึ่งเป็นเมืองที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงที่สุดในประเทศลาว ในฝั่งมุกดาหารเป็นเมืองที่แทบจะไม่มีอะไรเลย ไม่มีสนามบิน รถไฟ มีแต่ถนนกับแม่น้ำโขง ดังนั้นมุกดาหารจะทำอะไรได้ เวลาที่จะช่วยเหลือกันตรงนี้ มุกดาหารไม่น่าที่จะไปแข่งขัน แต่ต้องมาเป็นผู้ร่วมกันช่วยพัฒนา กำหนดกติกา สหวั่นนะเขตเป็นพื้นที่การผลิต มุกดาหารเป็นพื้นที่ส่งเสริมปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะเรื่องของคน ประเทศไทยเรามีเรื่องของการศึกษา ตรงนี้เราส่งเสริมให้มุกดาหารได้ ส่งเสริมให้สหวั่นนะเขตได้ เรามีเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ เรามีเรื่องเกี่ยวกับการขนส่งต่าง ๆ คือพื้นที่ถนนของประเทศไทย เรามีความพร้อมเกี่ยวกับการขนส่ง ทางด้านนี้ทำอย่างไรให้คนพร้อมที่จะไปอยู่ หรือไปทำงาน ในสหวั่นนะเขต อันรวมถึงการท่องเที่ยว การพักผ่อน เรื่องสันตนาการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น มุมมองทางด้านการค้าของพื้นที่ตรงนี้ ก็เห็นความเป็นไปได้สูงสุดคือ ให้สหวั่นนะเขตเป็นพื้นที่การผลิต ให้มุกดาหารเป็นพื้นที่สนับสนุนเรื่องเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นตัวโรงเรียน การตั้ง Training center การส่งเสริมสุขภาพ ขณะเดียวกันต้องทำอย่างไร

ก็แล้วแต่ให้พื้นที่สองพื้นที่นี้เป็นพื้นที่เดียวกัน ปัจจุบันมีสะพานหนึ่งสะพาน และเป็นสะพานค่อนข้างใหม่ มองว่าการพัฒนาสะพานในอนาคตไม่ยาก ยังไม่มีเขตชุมชนอยู่รอบสะพาน ดังนั้นจะสร้างเมืองใหม่ขึ้นมาให้มีการ สนับสนุนกันนี้ยังไม่ยาก การข้ามไปมาระหว่างกัน ผ่านทางการค้าเองก็ต้อง อยากรู้ว่าจะทำอย่างไรให้มีความสะดวกและง่ายมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อที่จะ สามารถถ่ายโอนทรัพยากรซึ่งกันและกันได้

พื้นที่กลับมาในส่วนของเวียงจันทน์และหนองคาย ซึ่งได้มีการเปลี่ยนชื่อ เป็น ท่านาแล้ง-หนองคายแล้ว ตรงนี้เรามีสะพานอยู่หนึ่งสะพาน อายุ 22 ปี แต่ถ้าถามว่ามีขนาดใหญ่ไหม ต้องเรียกว่าสะพานที่ใช้อยู่ปัจจุบันเป็นสะพาน ขนาดเล็ก มีเพียงถนนสองเลนเท่านั้นเอง และมีทางรถไฟที่ข้ามตรงกลาง ของสะพาน ทุกครั้งที่รถไฟข้ามสะพาน ต้องปิดเนื่องจากรถยนต์ไม่สามารถ ข้ามสะพานได้ ดังนั้นข้อจำกัดการขนส่งที่จะอาศัยสะพานในปัจจุบัน ก็เริ่มมีข้อจำกัดเพิ่มสูงขึ้น ก็มีแนวคิดที่จะสร้างสะพานใหม่ คำถามคือ แล้วจะสร้างตรงไหน ให้สามารถข้ามไปได้สะดวก สำหรับพื้นที่หนองคาย และท่านาแล้ง เรามองว่าความเป็นไปได้สูงสุดของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะเกิดขึ้นตอนนี้เป็นเรื่องของ Logistic คือหมายความว่า เป็นตัวรับและ ส่งสินค้า ที่จะเกิดขึ้น คำว่ารับและส่งตรงนี้ให้มองมุมที่กว้างขึ้นไป คือ สินค้าที่ลงจากตอนเหนือ ไม่ว่าจะมาจากจีน เวียดนาม เข้ามาไทย และ สินค้าไทยจากข้างล่าง ตั้งแต่สิงคโปร์ มาเลเซีย ขึ้นไปทางเวียดนาม ลาว จีน สินค้าต้องวิ่งขึ้นลง คนไทยบางครั้งคิดแต่จะส่งออก เราสามารถเปลี่ยน วิธีการมองว่า สินค้าจากทางจีน เวียดนาม ลาว เข้ามาในไทย เปลี่ยนสภาพ และส่งออกไปยังประเทศอื่นได้อีกทางหนึ่ง ดังนั้นจุดนี้ให้มองว่าเป็นพื้นที่ ที่รวบรวม แปรสภาพ และเพื่อที่จะไปต่อจะไปที่ไหนนั้นก็อีกประเด็นหนึ่ง หมายความว่าหนองคายและท่านาแล้งนั่นคือ hub ของการขนส่งสินค้า

แต่สิ่งที่มุมมองทางด้านการค้าอยากให้พิจารณาคือ เราจะใช้ตัวโครงสร้างพื้นฐานบริเวณไหน ในการเชื่อมเข้าด้วยกัน จะใช้สะพานเดิมหรือจะสร้างสะพานใหม่ และสะพานใหม่จะใช้จุดไหน จะใช้ติดกับสะพานเดิมหรือไม่ มีประเด็นที่จะพิจารณาคือ สำหรับคนในพื้นที่หนองคายในปัจจุบันจะเห็นว่า ณ บริเวณรอบสะพานเดิมนั้นกลายเป็นพื้นที่ชุมชนไปเรียบร้อยแล้ว ถ้าเราจะสร้างสะพานใหม่เพื่อขยายตัวทางด้านการค้า เราก็จะไปเบียดเบียนพื้นที่ชุมชนที่เกิดขึ้น หรือจะผ่านทางท่าเสด็จ ซึ่งบริเวณท่าเสด็จเป็นพื้นที่ที่มีราคาแพงมากที่สุดในหนองคาย ถ้าไปเช็กดูไร่นึงเกือบร้อยล้านบาท คงจะฝากสำหรับคนที่จะไปทำต่อในอนาคตว่า เราจะสร้างเมืองใหม่หรือไม่ อย่างไร และตรงไหน ที่เกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวผม ผมไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องเชื่อมเข้าตรงกลางนครหลวง แต่จะใช้ในลักษณะของ ตั้งระบบขนส่งที่เป็นลักษณะของสาขาที่เชื่อมเข้าในนครหลวงได้ และตัวเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นตัวเชื่อมเข้ากับระบบรางที่เกิดขึ้นในประเทศลาว ซึ่งปัจจุบันสร้างไปเยอะพอสมควร ถ้ามีใครที่เคยนั่งรถไฟวังเวียงหรือหลวงพะบาง จะเห็นสถานีรถไฟขึ้นเป็นจุด ๆ และมีการวางระบบรางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมถึงมาต่อเชื่อมกับของไทยที่กำลังจะทำการไฟรางคู่ แต่อาจจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานี ส่วนตัวผม ผมเห็นว่าในทางที่จะเชื่อมเข้าสะพานเดิม ไม่เหมาะสมที่จะเป็นลักษณะของการทำเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้

ที่นี้กลับมาดูอีกเรื่องหนึ่งคือ แล้วจะมีความร่วมมือกันอย่างไร ของพื้นที่หนองคาย-ท่านาแล้ง ตรงนี้ ต้องมองให้เป็นเขตเดียวกัน ตัดความเป็นประเทศไทย-ประเทศลาวออก และส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับแรงงาน เทคโนโลยีที่จะมาเสริมแรงงาน อย่างที่ ดร.บุญเลิศได้นำเสนอไปเมื่อสักครู่นี้ ทั้งไทยและลาวเองประสบปัญหาด้านแรงงานทั้งคู่ ประเทศลาวเองก็มีแรงงานไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนประชากรน้อย ซึ่งปัจจุบันต้องมีการ

นำเข้าแรงงานจากจีนและเวียดนามจำนวนมาก ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาเรื่องเกี่ยวกับสังคมผู้สูงอายุ ที่เรากำลังขาดแรงงานการขับเคลื่อน ดังนั้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษตรงนี้ ต้องเน้นในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำมาชดเชยแรงงานที่หายากขึ้นเรื่อย ๆ ในสุดท้ายของเรื่องทั้งหมด การค้าขายต้องไม่ลืมคิดถึงชุมชนหนองคายหรือชุมชนจากท่านาแล้ง มุกดาหาร-สะหวันนะเขต เราจะต้องไม่ละเลยประเด็นนี้ เป็นประเด็นที่สำคัญ เพราะพื้นที่นี้ตั้งอยู่ในเขตชุมชน แม้ว่าจะมีคนอื่นที่อพยพย้ายถิ่นเข้ามาลงทุน แต่ถ้าการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษเหล่านี้เกิดขึ้นแล้วไปกระทบต่อชุมชนเดิมที่มีอยู่ การทำงานจะยากขึ้น ดังนั้นเงื่อนไขที่จะถูกสร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนโยบาย และกฎหมายต่าง ๆ ต้องไม่ละเมิดสิทธิชุมชน ที่ชุมชนจะรับได้ประโยชน์ นี่ก็เป็นมุมมองทางด้านการค้า สรุปคืออยากได้ความชัดเจน ทำอะไรก็ได้ การค้าเกิดขึ้นได้เสมอ ขอให้ทุกคนมาร่วมตัวกัน

3.7 รัชชัย เสงประเสริฐ (รองประธานกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย)

ในมุมมองของเอกชนตามที่ท่านอาจารย์ได้พูดมา เห็นด้วยเป็นส่วนใหญ่ แต่ว่าอยากจะพูดถึงเรื่องความเป็นมาด้วย ว่าที่จริงแล้วทำไมถึงมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะว่าในแง่ของการทำเขตเศรษฐกิจพิเศษมีหลักการจริง ๆ ว่า รัฐบาลพยายามส่งเสริมให้มีการใช้แรงงานเข้มข้น แต่ปรากฏว่าในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ไทยตั้ง ประเทศเพื่อนบ้านก็ขาดแคลนแรงงาน ซึ่งคงต้องมีปรับรูปแบบ ตอนแรกที่มีการจัดตั้งขึ้นมาั้นทางนักธุรกิจฝ่ายไทยก็มองว่า เราควรที่จะไปลงทุนที่ฝั่งโน้น คือเหมือนกับเราไปทำการผลิตที่ฝั่งโน้น (สปป.ลาว) แล้วส่งส่วนที่ผลิตส่วนกลางเข้ามาทำส่วนปลายที่ประเทศไทย หมายถึงว่าถ้าเราผลิตที่ฝั่งตรงข้าม เช่น สะหวันนะเขต แล้วบางส่วนเราสามารถมาทำที่มุกดาหารได้ และมีการ Repackaging หรือว่าการทำบรรจุและหีบห่อแล้วส่งกลับไปให้แหลมฉบังหรือกรุงเทพฯ ได้ หรือบางส่วนที่เรานำไปผลิตที่ส่วนกลาง ซึ่งเป็นศูนย์กลาง

การผลิตที่อยู่ชุกชุม ที่ระยอง หรือที่ใดก็ตาม จึงมีการพูดคุยกันว่า ที่จริงแล้ว การที่เราจะส่งเสริมเพื่อนบ้าน ซึ่งสมัยก่อน เคยมีเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นลาว กัมพูชา หรือเมียนมา ซึ่งประเทศไทย ก็มีส่วนเข้าไปช่วยส่งเสริม แต่แล้วตอนนี้กลับเป็นว่า เราจะมาส่งเสริม เขตชายแดนเพื่อมาแข่งขัน เลยทำเสียมิติเรื่องความน่าเชื่อถือ ประเทศ เพื่อนบ้านมองเราว่า ประเทศไทยจะเอาอะไรกันแน่ ไม่ว่าจะคุย ในเวทีของ GMS หรือเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ ไทย ลาว กัมพูชา เมียนมา เราจะเจอปัญหาที่วันนี้ ซึ่งผมคิดว่าในการ Implement ช่วงแรกนั้น นับว่าอาจจะไม่ถูกต้อง คือเราควรจะเน้นในส่วนที่ว่า ไปส่งเสริมประเทศ เพื่อนบ้านเพราะว่าต้องการฐานการผลิตใหม่ ในสมัยเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว กลุ่มสิ่งทอไทยเริ่มออกไปที่ประเทศเพื่อนบ้าน มาที่เวียงจันทน์ก็มีบ้างหลาย รายเหมือนกัน แล้วก็ส่วนใหญ่ก็จะไปที่พนมเปญ และไปทางขอบชายแดน ปอยเปต ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแล้วก็ขยายตัวต่อไปได้ เพราะว่าสินค้า ขึ้นอยู่กับความต้องการของประเทศที่สั่งเช่น อเมริกา เพื่อนบ้านผลิต Nike หรือ Adidas ที่เราส่งไป ผู้ส่งออกจำเป็นต้องมีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี เพราะว่าประเทศไทยไม่มีสิทธิประโยชน์ทางภาษี เพราะฉะนั้นส่วนหนึ่ง ที่เราผลิตส่งไปยุโรปหรืออเมริกา เราจะต้องไปผลิตที่ประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งเราจำเป็นต้องใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี จึงเกิดการเคลื่อนย้ายไปผลิต ที่นั่น เพื่อที่จะเป็นการสร้าง Purchasing Power ของประเทศเพื่อนบ้าน ถ้าเราไม่ไปลงทุนและเขาทำธุรกิจเขาเหมือนเดิม เราก็ขายสินค้าชายแดนได้ ถึงจุดหนึ่งก็ตัน เพราะประเทศเพื่อนบ้านไม่มี Purchasing Power เพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้นการที่เราทำให้นั้น มันก็เป็นการเอื้อประโยชน์ไทยด้วย เพราะเราพัฒนาให้เขาเจริญเติบโต เขาก็มีรายได้เพิ่มขึ้น เหมือนประเทศลาว ตอนนี้จาก 1,700 ล้านดอลลาร์ต่อปี ก็พุ่งขึ้นไปเป็น 2,500-3,000 ล้านดอลลาร์ ก็อาจจะไปใช้สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีต่อไปได้ระยะหนึ่ง แต่ต้องไม่ลืมว่า Purchasing Power ของประเทศลาวก็สูงขึ้นด้วย เราก็จะเห็นว่าเมื่อรถ

จากประเทศลาวเข้ามาจับจ่ายใช้สอยทางหนองคาย อุตรธานี มุกดาหาร จังหวัดก็จะได้ประโยชน์จากสิ่งนี้ เป็นการเอื้อประโยชน์กัน ผมมองดูแล้ว การทำเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมกัน เนื่องจากเราเป็นประเทศเพื่อนบ้านกัน จุดที่ทางหนองคายกับเวียงจันทน์ มันเป็นจุดที่เราต้องพัฒนาฝีมือแรงงาน แรงงานที่ว่าเนื่องจากเวียงจันทน์ ก็มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง แล้วก็มี นักศึกษาจำนวนหนึ่ง เรื่องนี้เราสามารถฝึกได้ ซึ่งมันก็ต้องใช้เวลาบ้างในการฝึก และก็ต้องสร้างความเคยชินของการผลิตแบบอุตสาหกรรม เพราะในแง่ของ อุตสาหกรรมมีความต่างจากเกษตรกรรม ในภาคอีสานเมื่อ 10-20 ปีก่อน ที่ผมมาตั้งโรงงานที่ภาคอีสาน ก็เหมือนกัน มีลักษณะเดียวกัน เพราะมีความ เคยชินกับเกษตรกรรม ก็คือยังชินว่าพอเวลาวันหยุด วันประเพณีก็ต้องหยุดไป เพราะฉะนั้นคนงานจะขาดตลอดเวลา ปัจจุบันเนื่องจากมีการพัฒนา เขาก็เริ่มเข้าใจ เริ่มซึมซับข้อปฏิบัติเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไปเรื่อย ๆ ซึ่งต้อง มีการแนะนำ เหมือนกับที่ประเทศเพื่อนบ้านเคยชิน เพราะฉะนั้นต้องใช้ เวลาในการพัฒนา ในจุดของเราเองนั้นเราเคยพัฒนากันมาก่อน ผมก็คิดถึง ในจุดที่เราต้องร่วมกัน ไทยมีส่วนช่วยได้ ในแง่ของการผลิตที่ใช้แรงงาน บางส่วนเราให้ไปใช้ทางอีกฝั่งหนึ่ง ในแง่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ก็สำคัญ เราต้องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของเพื่อนบ้าน เพราะว่าในเรื่องของ บุคลากรระดับ Senior Supervisor หรือในเรื่องของหัวหน้างานต่างๆ ทั้งสอง ฝ่ายต้องมีการแลกเปลี่ยน แล้วควรมีการช่วยเหลือกัน เมื่อเรามีสนธิสัญญา ของอาเซียน ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือแล้ว เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่ง ที่มาตอบรับว่า เราควรมีการพัฒนาาร่วมกัน เพราะฉะนั้นในเขตเศรษฐกิจ พิเศษก็ต้องพัฒนาร่วมกัน แต่ทางหนองคายกับเวียงจันทน์เนื่องจาก เป็นเมืองหลวง กิจกรรมต่างๆ มันก็จะต่างกับทางมุกดาหาร-สะหวันนะเขต แต่ว่าส่วนหนึ่งก็จะคล้ายคลึงกันคือ ทางประเทศไทยนั้น เนื่องจากเรามี ทุกอย่างที่พัฒนาไปแล้วจุดหนึ่ง ไทยสามารถช่วยเหลือในด้านของสุขภาพ เรื่องการฝึก เรื่องการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาโดยทั่วๆ ไปที่เราสามารถ

ที่จะทำได้ มีหลายอย่างที่เราสามารถทำร่วมกัน ที่จะได้ประโยชน์ร่วมกัน เพราะในการที่จะทำเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นจุดหนึ่งที่เราควรเป็นการพูดคุยกัน ผมคิดว่าในเรื่องมิติทางด้านกฎหมาย เราดูมากไป ก็อาจทำให้โอกาสที่จะทำมันดูจะยาก แต่คิดว่าโอกาสในแง่ของกฎหมายที่เรามีอยู่แล้ว ในแง่ของการเคลื่อนย้ายสินค้าจากประเทศหนึ่งไปประเทศหนึ่งนั้น มีกฎหมายทางด้านศุลกากรอยู่แล้ว ถ้าเราตัดเรื่องอื่นออกไปก่อน มันก็จะง่ายขึ้น การบริหารทางด้านมหาดไทยของไทยกับลาวต่างกันพอสมควร ทางเราเองเราบอกเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ การบริหารส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับ อบต. เทศบาล ซึ่งเราก็กังไม่รู้ว่าในเขตนั่น ๆ จะทำยังไงกันดี ทางเอกชนก็อยากจะเห็นว่าให้มันชัดเจน เพราะบางที่มีปัญหาว่า พอเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้ว แต่ถ้าเราอยู่เทศบาลนี้ต้องขอเทศบาลนี้ ปัญหาเดียวกันเหมือนกัน สามารถทำเป็น One Stop Service ได้หรือไม่ และอีกเรื่องหนึ่ง ผมมองดูว่าในแง่ของการสนับสนุน หากเราตั้งเสร็จ ไม่ว่าหนองคายหรือมุกดาหาร เราก็ก็น่าจะควรมีเมืองที่ support คือปกติจะมีเมืองหน้าด่าน ก็ควรจะมีความ support ในหนองคายคนที่ จะ support ได้ก็คือ มหาวิทยาลัย ในการพัฒนาบุคลากร เช่นเรามี มข.วิทยาเขตหนองคาย ยิ่งสะดวกขึ้น ในแง่ที่จะขอความร่วมมือทางวิชาการ

3.8 Tee Chee Seng (General Manager, Savan Park Savannakhet)

ผมเป็นชาวมาเลเซีย เชื้อชาติจีน สัญชาติมาเลย์ ทำงานอยู่ลาว แต่พักอยู่ที่มุกดาหาร นี่เป็นจุดเริ่มต้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากการเดินทางไปมาสะดวก เราสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่ในป่า เมื่อ 20 ปีก่อน สะหวันนะเขตไม่ใช่เส้นทางของถนนหมายเลขที่ 13 ของลาว ถ้ามาจาก เวียงจันทน์ไป ไปปากเซ ไม่เข้าสะหวันนะเขต หลังจากเปิดสะพานมิตรภาพแล้ว เราก็มานึกคิดว่าเราจะทำอะไรกับสองฝั่งนี้ ภายใน 5 ปี รัฐบาลลาวก็ทำกฎหมายต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ และเมื่อสมบูรณ์แล้ว เราเป็นผู้ใช้นโยบาย

ที่รัฐบาลออกให้ เรามองว่าการเชื่อมมุกดาหารกับสะพานนะเขตน่าจะเป็นไปได้ด้วยดี เมื่อปี 2014 ไทยเปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เรามองว่ามุกดาหารมีอะไร มุกดาหารเป็นจังหวัดเล็ก ๆ มีบิ๊กซี มีโรบินสัน มีเทสโก้ มีไฮมโปร์ มีหมด มุกดาหารเป็นเขตการบริการการค้า สะพานนะเขตเป็นเขตขนส่งอุตสาหกรรม ทำไมผมพูดว่าขนส่ง รู้กันอยู่แล้วว่ารถเวียดนามเข้าไทยไม่ได้ รถไทยเข้าเวียดนามไม่ได้ ต้องจบอยู่ที่สะพานนะเขต สะพานนะเขตเป็นจุดสำคัญที่เชื่อมต่อการขนส่งสินค้าจากเงินไปสิงคโปร์ ทำให้นักธุรกิจเชื่อมั่นที่จะลงทุนในสะพานนะเขต ตอนนี้การบริการขนส่งของเราควบอีสานทั้งหมด ตอนนี้เราเป็น AEC ไม่ใช่ AEC ไม่ดี แต่จะช่วย support ให้ถ้าพูดถึงหนองคายกับท่านาแล้ง ก็มีความเป็นไปได้อยู่ ฝั่งลาวต้องทำแนวขนส่งจากเงินมาที่ท่านาแล้ง ฝั่งไทยต้องทำช่องทางท่านาแล้งถึงหนองคาย การทำงานร่วมกันเรื่องสินค้า logistic มีความเป็นไปได้สูง รวมทั้งการเคลื่อนย้าย tourists สองเรื่องนี้เป็นรายรับที่สองประเทศทำได้ พวกสินค้าทั่วไป small hardware เป็นไปได้สูง อย่าไปคิดว่าเราต้องทำอุตสาหกรรมเพราะอุตสาหกรรม จะเป็นเรื่องยากขึ้นเพราะจะต้องเทรนคน และอะไ้อื่นอีก เราต้องคิดว่าจุดเริ่มต้นต้องทำที่การบริหาร ต้องปรับปรุงการบริการ ต้องสร้าง joint logistic hub ต้องดูว่ากิจกรรมเราเป็นอะไร สองฝั่งต้องได้ประโยชน์ด้าน logistic ฝั่งไทยข้ามมาสะดวกสบาย ฝั่งลาวไปสะดวกสบาย ถ้าที่ดินหนองคายแพงไม่เป็นไร ย้ายไปที่ท่านาแล้ง ท่านาแล้งเตรียมไว้แล้วเป็น CY (Containers Yard) ที่สำเร็จแล้ว ต้องนำใช้สิ่งที่มีอยู่แล้ว อย่าไปสร้างใหม่ ถ้ามีแล้วให้พัฒนาขึ้นไปอีก หนองคายถ้ามีพื้นที่ไม่เยอะ อาจจะต้องทำเป็น small hub ไม่ใช่เป็น hub ปกติ

4. ผู้ดำเนินการอภิปราย

ธีระวัฒน์ เจริญราษฎร์ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย

ກາຟພູນວກ

รายงานการประเมินผล การสัมมนา ครั้งที่ 1

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในวันที่ 7 มีนาคม 2560 ศูนย์อาเซียนศึกษา เก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 100 คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 82.00 สรุปข้อมูลได้ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีระดับคะแนน ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ 5
มีความพึงพอใจมาก	ระดับคะแนนเท่ากับ 4
มีความพึงพอใจปานกลาง	ระดับคะแนนเท่ากับ 3
มีความพึงพอใจน้อย	ระดับคะแนนเท่ากับ 2
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ 1

การหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
0.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเพศผู้ตอบแบบประเมิน (n=82)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	45	54.88
หญิง	37	45.12
รวม	82	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินเพศชายมากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน (n=82)

ตำแหน่ง/อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	48	58.54
อาจารย์	4	4.88
หัวหน้าแผนก	1	1.22
พนักงาน, เจ้าหน้าที่	5	6.10
นักวิชาการ	2	2.44
กรรมการผู้จัดการ	1	1.22
ไม่ระบุ	21	25.60
รวม	82	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.54 รองลงมาไม่ระบุตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 25.60 พนักงาน/เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 6.10 อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 4.88 นักวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 2.44 หัวหน้าแผนกและกรรมการผู้จัดการ คิดเป็นร้อยละ 1.22

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจด้านวิชาการ

ข้อ	ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสัมมนา	ระดับความคิดเห็น						ค่าเฉลี่ยระดับ	ผลลัพธ์
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)			
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม มากหรือน้อยเพียงใด	5 (6.10)	15 (18.29)	50 (60.97)	11 (13.41)	1 (1.22)	3.15	ปานกลาง	
2	ท่านสามารถบอกประโยชน์หลังการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว มากหรือน้อยเพียงใด	5 (6.10)	28 (34.15)	38 (46.34)	11 (13.41)	0	3.33	ปานกลาง	
3	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมหลังการเข้าอบรม มากหรือน้อยเพียงใด	10 (12.19)	33 (40.24)	29 (35.36)	9 (10.97)	1 (1.22)	3.51	มาก	
ค่าเฉลี่ยรวม							3.33	ปานกลาง	
ร้อยละ							66.60		

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และเมื่อพิจารณารายข้อนั้น พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมหลังการเข้าอบรม คิดเป็นร้อยละ 3.51 ความสามารถในการบอกประโยชน์หลังการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว คิดเป็นร้อยละ 3.32 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม คิดเป็นร้อยละ 3.14

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร

ข้อ	ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสัมมนา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยระดับ	ผลลัพธ์
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
1	สถานที่จัดสัมมนา สะอาดและมีความเหมาะสม	27 (32.93)	41 (50.00)	13 (15.85)	0	1 (1.22)	4.13	มาก
2	ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	20 (24.39)	33 (40.24)	24 (29.27)	3 (3.66)	2 (2.44)	3.80	มาก
3	ระยะเวลาในการจัดสัมมนามีความเหมาะสม	15 (18.29)	43 (52.44)	20 (24.39)	2 (2.44)	2 (2.44)	3.82	มาก
4	อาหารมีความเหมาะสม	15 (18.29)	46 (56.10)	19 (23.17)	1 (1.22)	1 (1.22)	3.89	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							3.91	มาก
ร้อยละ							97.75	

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และเมื่อพิจารณารายข้อนั้นพบว่า สถานที่จัดสัมมนาสะอาดและมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4.13 อาหารมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 3.89ระยะเวลาในการจัดสัมมนามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 3.82 และความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.80

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1.1 ข้อเสนอแนะ ดี/ชม ในการอบรมครั้งนี้ ได้แก่

- อยากเสนอว่า ถ้าโครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมมือเกิดขึ้นจริง นักศึกษาที่เรียนอยู่คณะเศรษฐศาสตร์เข้าร่วมเป็นแรงงานในบริษัทได้มากเท่าใดในแต่ละรุ่น

- น่าจะมีเวลาในการซักถามมากกว่านี้
- ให้มาจัดอีกในหัวข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- อยากให้มีเวลาในการสัมมนาเพิ่มมากขึ้น
- อยากให้มีการจัดการฝึกอบรมเป็นหลักสูตร และมีความยั่งยืนกว่านี้ เพราะเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นเรื่องสำคัญต่อประเทศชาติ ต้องมีเอกสารครบถ้วน

รายงานการประเมินผล การสัมมนา ครั้งที่ 2

จากการสอบถามความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ เตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ในวันที่ 16 มิถุนายน 2560 ศูนย์อาเซียนศึกษา เก็บข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 130 คน ตอบแบบสอบถาม จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 สรุปข้อมูลได้ดังนี้

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีระดับคะแนน ดังนี้

มีความพึงพอใจมากที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ 5
มีความพึงพอใจมาก	ระดับคะแนนเท่ากับ 4
มีความพึงพอใจปานกลาง	ระดับคะแนนเท่ากับ 3
มีความพึงพอใจน้อย	ระดับคะแนนเท่ากับ 2
มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	ระดับคะแนนเท่ากับ 1

การหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์การประเมินค่าเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.51 – 5.00	มากที่สุด
3.51 – 4.50	มาก
2.51 – 3.50	ปานกลาง
1.51 – 2.50	น้อย
0.00 – 1.50	น้อยที่สุด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ ของเพศผู้ตอบแบบประเมิน (n=78)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	33	42.31
หญิง	43	55.13
ไม่ระบุ	2	2.56
รวม	78	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบประเมิน (n=78)

ตำแหน่ง/อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้อำนวยการฯ	3	3.85
หัวหน้าฯ	3	3.85
ครู/อาจารย์	7	8.97
พนักงาน/เจ้าหน้าที่	2	2.56
รองหัวหน้าภาคฯ	5	6.41
นักวิชาการ	1	1.28
ผู้ช่วยนักวิจัย	10	12.82
เลขานุการฯ	1	1.28
นักศึกษา	26	33.33
ไม่ระบุ	20	25.64
รวม	78	100

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาไม่ระบุตำแหน่ง คิดเป็นร้อยละ 25.64 ผู้ช่วยนักวิจัย คิดเป็นร้อยละ 12.82 ครู/อาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 8.97 รองหัวหน้าภาควิชาฯ คิดเป็นร้อยละ 6.41 ผู้อำนวยการฯ และหัวหน้าฯ คิดเป็นร้อยละ 3.85 พนักงาน/เจ้าหน้าที่ คิดเป็นร้อยละ 2.56 และนักวิชาการฯ และเลขานุการฯ คิดเป็นร้อยละ 1.28

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจด้านวิชาการ

ข้อ	ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสัมมนา	ระดับความคิดเห็น						ผลลัพท์
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	ค่าเฉลี่ยระดับ	
1	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วม มากหรือน้อยเพียงใด	8 (10.26)	32 (41.03)	29 (37.18)	7 (8.97)	2 (2.56)	3.47	มาก
2	ท่านสามารถบอกประโยชน์หลังการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว มากหรือน้อยเพียงใด	10 (12.82)	39 (50.00)	25 (32.05)	3 (3.85)	1 (1.28)	3.69	มาก
3	ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมหลังการเข้าอบรม มากหรือน้อยเพียงใด	8 (10.26)	43 (55.13)	25 (32.05)	2 (2.56)	0	3.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							3.63	มาก

จากตารางที่ 3 ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านวิชาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 และเมื่อพิจารณารายข้อนั้น พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมหลังการเข้าอบรม คิดเป็นร้อยละ 3.73 ความสามารถในการบอกประโยชน์หลังการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษร่วมระหว่างประเทศไทยและ สปป.ลาว คิดเป็นร้อยละ 3.69 และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพิเศษร่วม คิดเป็นร้อยละ 3.47

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร

ข้อ	ประเด็นเกี่ยวกับการจัดสัมมนา	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ยระดับ	ผลลัพธ์
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
1	สถานที่จัดสัมมนาสะอาดและมีความเหมาะสม	38 (48.72)	36 (46.15)	4 (5.13)	0	0	4.46	มาก
2	ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์	33 (42.31)	38 (48.72)	7 (8.97)	0	0	4.33	มาก
3	ระยะเวลาในการจัดสัมมนา มีความเหมาะสม	31 (39.74)	36 (46.15)	9 (11.54)	2 (2.56)	0	4.23	มาก
4	อาหารมีความเหมาะสม	25 (32.05)	41 (52.56)	10 (12.82)	2 (2.56)	0	4.14	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม							4.29	มาก

จากตารางที่ 4 ผู้ตอบแบบประเมินมีความพึงพอใจด้านสถานที่/ระยะเวลา/อาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 และเมื่อพิจารณารายข้อนั้น พบว่า สถานที่จัดสัมมนาสะอาดและมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4.46 ความพร้อมของอุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 4.33 ระยะเวลาในการจัดสัมมนามีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4.23 และอาหารมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 4.14

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1.2 ข้อเสนอแนะ ดี/ชม ในการอบรมครั้งนี้ ได้แก่

- เมื่อสัมมนาเสร็จสิ้นมีการร่วมมือในเขตเศรษฐกิจ มีปัญหาต่าง ๆ ประชาชนควรได้รับรู้รับทราบเรื่อง การประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้คนในพื้นที่ได้รับรู้มากที่สุด รับการเปลี่ยนแปลงและร่วมพัฒนาจากชุมชนเดิม เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งทรัพยากร/สิ่งแวดล้อม /วัฒนธรรม
- อยากให้มีการจัดงานสัมมนาแบบนี้เรื่อย ๆ
- ระยะเวลาสั้น
- ควรมีเอกสารประกอบการสัมมนา ข้อมูลที่วิทยากร บรรยายน่าสนใจมากถ้ามีเอกสารจะดีกว่านี้อย่างมาก
- ช่วยทำสไลด์เป็นภาษาไทยด้วย เวลาพูดมันไม่เห็นภาพค่ะ
- อยากให้พูดช้ากว่านี้
- ควรจัดโครงการต่อไปในรูปแบบที่มีความพัฒนาขึ้นมาเรื่อย ๆ ควรมีเอกสาร หรือแผ่นพับให้แก่ผู้ฟังทราบเนื้อหา
- ระยะเวลาสั้นเกินไป เนื้อหาค่อนข้างเยอะ

ภาพกิจกรรมครั้งที่ 1
ณ ห้องประชุมคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
วันที่ 7 มีนาคม 2560

ภาพกิจกรรมครั้งที่ 1
ณ ห้องประชุมคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว
วันที่ 7 มีนาคม 2560

ภาพกิจกรรมครั้งที่ 2
ณ โรงแรมม้านตา จังหวัดหนองคาย
วันที่ 16 มิถุนายน 2560

ภาพกิจกรรมครั้งที่ 2
ณ โรงแรมมันทา จังหวัดหนองคาย
วันที่ 16 มิถุนายน 2560

คณะนักวิจัย

อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ
(หัวหน้านักวิจัย)

พรรณรายรัตน์ ศรีไชยรัตน์

อนุชา นิลประพันธ์

บดี ปุชยานนท์

นารา กิตติเมธิกุล

ธีระวัฒน์ เจริญราษฎร์

ดารณี แสงนิล

พรทิพย์ เพ็ชรศิริ

Alay Phonvisay

Lengsack Bounthalath

Paimanee Chaiwongsa